

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Elli altıncı inikat

7. IV. 1958 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	194	
2. — Havale edilen evrak	194	
3. — Yoklama	195	
4. — Müzakere edilen maddeler	195	
1. — Amasya Mebusu Kemal Eren'in, Arzuhal Encümeninin 6.I.1958 tarihli haf-talık karar cetvelindeki 10 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tahriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/25)	195:197	
2. — Tomarza kazasının Pusatlı köyün-den Alemdar Güngör'ün mahkûm olduğu ceza hakkında Adliye ve Arzuhal encü-menleri mazbataları (5/9)	197	
3. — İçel Mebusu Yakup Karabulut'un, Subaylar heyetine mahsus terfi Kanunu-nun 8 nci maddesinin değiştirilmesi hak-kında kanun teklifi ve Millî Müdafaa En-cümeni mazbatası (2/72)	197:209	
4. — İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası ve		
Nafia, Dahiliye ve Bütçe encümenleri maz-bataları (1/128)		209:215
5. — Sualler ve cevaplar		215
A — Tahriri sualler ve cevapları		215
1. — Malatya Mebusu Nurettin Ak-yurt'un, (Malatya - Yeşilyurt) (Çelikan - Adyaman) yolunun Devlet Karayolları 1958 yılı programına dâhil olup olmadığ-na dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin tahriri cevabı (7/77)		215:216
2. — Van Mebusu Sait Erdinç'in, Ereç Toprak Mahsulleri Ofisi Ajansının kapan-ması sebebine dair sualine Ticaret Vekili Abdullah Aker'in, tahriri cevabı (7/88)		216
3. — Çankırı Mebusu Kâmil Tobak'ın, Çankırı vilâyetine şimdiye kadar ne mik-tar otomobil ve motorsiklet lâstiği gönde-rildiğine dair sualine Ticaret Vekili Ab-dullah Aker'in tahriri cevabı (7/98)		216

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Sivas Mebusu Turhan Feyzioğlu'nun, vekâlet emrine alınmış olan profesör Hüseyin Naili Kubalı hakkında İstanbul Üniversitesi Senatosunun ne mütalâada bulunduğuna,

Kırşehir Mebusu Osman Canatan'ın, İstanbul Üniversitesi profesörlerinden Hüseyin Naili Kubalı'nın vekâlet emrine alınması sebebine,

Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, Üniversiteler Kanununun 3 ncü maddesi (e) fıkrası hükmünün tatbik şekline dair sualleri ile,

Tokad Mebusu Faruk Ayanoğlu'nun, Profesör Hüseyin Naili Kubalı'nın vekâlet emrine alınması hasebiyle 318 Hukuk Fakültesi tale-

besi tarafından Maarife Vekâletine çekildiği söylenen telgrafa dair Başvekilden olan şifahi sualine Maarif Vekili Celâl Yardımcı cevap verdi.

7 . IV . 1958 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Kayseri Mebusu
Fikri Apaydın

Kâtip
Bolu Mebusu
Ihsan Gülez

Kâtip
Antalya Mebusu
Attılâ Konuk

Sualler

Tahrirî sual

1. — Kayseri Mebusu Ali Rıza Kılıçkale'nin,

Elektrolit bakır sanayii hakkındaki tahrirî sual takriri, Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (7/113)

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyiha

1. — Türkiye Cumhuriyeti Devlet Personel kanunu lâyihası (1/178) (Bütçe Encümenine)

Teklifler

2. — Adana Mebusu Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun 11 nei maddesinin kaldırılması

ve 3656 sayılı Kanuna bağlı 1 sayılı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkındaki 5965 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi (2/155) (Maarif ve Bütçe encümenlerine).

3. — Zonguldak Mebusu Sebati Ataman'ın, fen memurluğu hakkında kanun teklifi (2/156) (Maarif ve Nafia encümenlerine).

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,04

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu

KÂTIPLER : Sabahattin Sayın (Konya), İhsan Gülez (Bolu)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapılacaktır.

(Denizli mebuslarına kadar yoklama yapıl-

dı.)

REİS — Celseyi açıyorum.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Amasya Mebusu Kemal Eren'in, Arzuhal Encümeninin 6 . I . 1958 tarihli haftalık karar cetvelindeki 10 sayılı Kararın Umumi Heyet te görüşülmesine dair tavriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/25) (1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz.

(Arzuhal Encümeni mazbatası okundu.)

REİS — Kemal Eren.

KEMAL EREN (Amasya) — Muhterem arkadaşlarım, mazbatada ismi geçen nahıye müdürü halen bizim bir kazamızın nahiyesinde vazife başındadır. Şurasını evvelâ arz etmek isterim ki, bu arkadaş affını talebettiğimiz mahkûmiyetle ilgili suçu Amasya'ya gelmeden evvel başka bir kazada işlemiştir. Hâdisenin mahiyeti ile seçim bölgemizin katiyen ilgisi yoktur. Bu arkadaş her hangi bir sebeple bir müddeiumumiye fiilen ve kavlen hakaret ve tecavüzde bulunmuştur. Hiçbir zaman bunun müdafaa edilir eiheti yoktur. Bendeniz bunun üzerinde durmak istediğim yok.

Muhterem arkadaşlarım, ben bu nahıye müdürünü 5 - 6 ay evvel Taşova Kaymakam Vekilliği yaparken tanıdım. Ciddî; çalışkan, dürüst, vazifesine merbut ve kaza muhitinde kendisini sevdirmiş fevkalâde gayyur bir arkadaştır; Dahiliye meşupları bilirler, iyi bir nahıye müdürü bulmak hakikaten mazhariyettir. Nazarı dikkatimi çekti. Valiyle görüştüm. Vali de aynı fikirde; «Mümkün olsa da kendisini kaymakam yapsak,

çok istifade ederiz, fakat başından bir hâdiseye geçmiş, 9 aya mahkûm olmuştur. Bu mahkûmiyetinin affı için Meclise başvurmuştur. Delâlet ederseniz ve cezasının hiç olmazsa tahfifi mümkün olursa hem bir arkadaşımızı kurtarmış olursunuz hem de meslek yarın iyi bir eleman kazanmış, ailesi de perişan vaziyetten kurtarılmış olur.» dediler.

Kendisiyle temas ettim, Mahecup bir vaziyette bana anlattı. Muhterem arkadaşlar, arz ettiğim gibi işlediği suçun müdafaasını yapmıyorum, işin mahiyetini de esasen bilmiyorum. Her ne sebep ve saikle olursa olsun, bu suç işlemiş; pişman olmuş, nâdim olmuştur.

Bu mahkûmiyet altı aydan fazla olduğu için, memuriyetten altılacak ve meslek iyi bir elemandan mahrum olacaktır. Beri tarafta altı nüfus ailesi perişan olacaktır. Bu itibarla bu mahkûmiyetin çekilmesinde içtimai faide değil, içtimai bir mazarrat vardır. Bu itibarla lûtf ve atıfetinize lâıyk olduğuna inandığım bu arkadaş kurtarmanızı Heyeti Celilenizden rica ediyor ve bu maksatla bir takrir takdim ediyorum. Yüksek takdirlerinizi lehinde istimal etmenizi bilhassa rica ediyorum.

REİS — Âdil Sağiroğlu.

ÂDİL SAGIROĞLU (Erzincan) — Muhterem arkadaşlar; huzurunuzda getirilmiş olan bu aff talebi hakikaten teessüf edilecek bir keyfiyettir. Böyle bir kimsenin âmme hizmetine faydalı olacağı mütalâasıyla affı talebinde bulunmanın hiçbir hukuki mesnedi de yoktur. Bir nahıye müdürü bir memlekette müddeiumumiye dövecek kadar cüret gösterirse bunun vatandaş muvace-

(1) 85 S. sayılı matbuza zaptın sonundadır.

hesinde uyandıracağı tesir yüksek malûmunuzdur. Böyle bir nahiye müdürünün vazife göreceği sair yerlerde her türlü kanunsuz hareketten tevakkî etmeyeceğini ve daima bu gibi hareketlere tevessül edeceğini bu hâdise göstermektedir. Bu arkadaş için verilen meslekten çıkarma cezası hakikaten memleket için hayırlı bir netice verecektir. Bu itibarla bu af talebinin reddini Yüksek Heyetinizden talebediyorum. Aksi halde memleket için son derece çirkin sonuçlar çıkar ve bu memlekete çalışan insanları bu gibi mütecevizlerden koruyamayız.

Aynı zamanda bu talep kabul edilirse memleket adliyesine karşı mânevi bir suç işlemiş olur. Bu sebeple lüzumsuz olan bu af talebinin reddini istirham ediyorum.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Encümen, söz istiyor musunuz? İstemiyorlar efendim. Sarıbrahimoğlu, buyurun.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) — Muhterem arkadaşlar, işin mahiyeti ne olursa olsun, ortada hakikaten üzerinde durulması ve hassasiyetle mütalâa edilmesi gereken bir durum bulunduğu şüpheden vârestedir.

Bir nahiye müdürü ki; umumiyetle zabıta bakımından savcının emri altındadır. Savcı onun âmiri durumundadır, kalkıp bu âmiri dövüyor. Milletvekili arkadaşlarımız da bunu, hususî surette affını talebediyorlar.

Arkadaşlar; şayet bu affedilirse vatandaş da Devlet nüfuzunun hiçbir tesiri kalmaz, vatandaşların adliyeye, Devlet otoritesine karşı saygıları azalır. Nitekim bu şekildeki hareketler tamamıyla müsamaha ile karşılanmak yüzünden memleketin başka yerlerinde de tekerrür etmektedir. Ceyhan'da da buna benzer hâdiseler olmuştur. Kadir Oğuz isminde bir hâkimi Demokrat Parti Ocak Başkanı yakasından tutmuş, sürüklemiştir, dayak atmıştır. (Soldan, gü-rültüler) Müsaade buyurun... Devletin otoritesini... (Soldan, «yalan» sesleri) Müsaade buyurun, bu resmen sâbittir. Politika yapmıyorum, hakikatı konuşuyorum. Hakikatın sesini dinlemek istemiyor musunuz? (Soldan, «o ayrı» sesleri)

Evet dövmüştür, mahkemelerin zabıtları ve dosyaları ile de sabittir. Hem de bu hâdiseden sonra olmuştur. (Soldan, gü-rültüler) İşte bir nahiye müdürünün bir savcıcı dövmesine müsaa-

de ettiğiniz takdirde, bir vatandaş da keşfe gitmiş bir hâkimi yakasından tutup sürüye sürüye dövebilmektedir. Namuslu adammış, iyi adammış, nadim olmuş diye böyle hususî af kanunu çıkarılması adalet otoritesine karşı hürmetsizlik olur, taarruz teşkil eder. Değil böyle bir hâkimi yakasından tutup sürüklemek, onun karşısında hazırol vaziyetinde durdurulmalıdır ki, otorite ancak o şekilde temin edilebilsin. (Soldan; «O o o o!» sesleri, gülüşmeler)

ÖMER LÜTFİ ERZURUMLUOĞLU (Yozgad) — Nahiye müdürü Devleti temsil eder.

KEMÂL SARIİBRAHİMOĞLU (Devamla) — Adliye de Devleti temsil eder. Savcı pekâlâ bir zabıta vakasının önlenmesi veya her hangi bir iş zımında kaymakamla, nahiye müdürü ile iş birliği yapıp, onunla teşriki mesai ederek Devlet işlerinin ve zabıta işlerinin yürütülmesini temin etmek zaruretinde ve durumundadır. Böyle savcının dövülmesine müsamaha ile bakarsak, pekâlâ hâkimi de vatandaşın dövmesine müsamaha istenebilir. Savcıcıyı döven nahiye müdürünün affedilmesini istersek, ve bu kabul edildiği takdirde hâkimi döven vatandaşın affı için de huzurunuzda gelecek arkadaşlar bulunabilir. Bunun da adliyenin otoritesi ve memleketin yüksek menfaatleriyle ne dereceye kadar tabii telif olduğunu takdir buyurursunuz.

Af talebi yersizdir. Hattâ şimdiye kadar vazifede kalması dahi doğru değildir, hiç olmazsa psikolojik bakımdan doğru değildir. Bu hususların nazarı itibara alınmasını ve af talebinin kabul edilmemesini rica ediyorum.

Sözlerim bu kadardır.

REİS — Ferid Melen.

FERİD MELEN (Van) — Muhterem arkadaşlarım, bir arkadaşım burada konuşulmasına vesile verdiği hâdise üzerinde ben bir başka noktadan duracağım.

Yüksek malûmunuz olduğu üzere Memurin Kanunumuza göre altı aydan fazla hapis cezası almak memuriyetten ihraç sebebidir. Hal böyle olduğu halde, bu zat mahkûm oluyor ve karar kesinleşiyor, fakat hâlâ iş başındadır. Bu noktanın ehemmiyetini Hükümetin dikkatine arz ediyorum. Bir saniye dahi iş başında kalmaması lâzımgelen bir memur halen iş başındadır. (Soldan; «Yatıyor, hapistedir», sesleri)

REİS — Arzuhal Encümeni.

ARZUHAL ENCÜMENİ MAZBATA MÜHÜRÜ HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Çorum) — Efendim; her mahkûmiyet elbette mahkûm olan insanı müteessir edecektir. Cezanın gayesi de budur. Komisyonumuz bu meseleyi incelemiş ve affında içtimai bir faydanın mevcudolabileceği mülâhaza edilmemiştir. Bunun için talebi reddetmiş bulunuyoruz. Muhterem Heyetinizden de mazbatamızın tasdikini rica ederiz. (Alkışlar)

REİS — Bir takrir var, okuyoruz:

Yüksek Riyasete

Şifahen arz ettiğim mucip sebep dolayısıyla, sözü geçen Hilmi Savaş'ın mahkûm olduğu cezanın tahfifinin kabulü ile Arzihal Encümeni raporunun reddini arz ve teklif eylerim.

Amasya Mebusu

Kemal Eren

REİS — Arzihal Encümeninin affı kabul etmiyen mazbatasının reddini tazammun eden takriri reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir reddedilmiştir.

Mazbatayı reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Mazbata kabul edilmiş, 27. XI. 1957 tarih ve 10. sayılı karar kesinleşmiştir.

2. — *Tomarza kazasının Pusatlı köyünden Alemdar Güngör'ün mahkûm olduğu ceza hakkında Adliye ve Arzihal encümenleri mazbataları (5/9) (1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz, efendim.

(Arzihal Encümeni mazbatası okundu.)

REİS — Mazbata hakkında söz isteyen yok. Mazbatayı reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Af teklifinin hazırlanması için mazbata Adliye Encümenine gönderilecektir, efendim.

3. — *İçel Mebusu Yakup Karabulut'un, Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 8 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası (2/72)*

REİS — 54 ncü İnikatta Adliye Encümenine gönderilen muvakkat madde teklifi hakkında Adliye Encümeni mazbatası gelmiştir, okuyoruz, efendim.

Yüksek Reisliğe

İçel Mebusu Yakup Karabulut'un, 4273 sayılı Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 8 nci maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifinin Umumi Heyette müzakeresi sırasında Ankara Mebusu Selim Soley tarafından verilen ve kanuna, mezkûr hükmün makale teşmili hakkında bir muvakkat eklenmesine dair bulunan takriri Millî Müdafaa Encümenine havale olunup mezkûr encümence reddedildikten sonra Yüksek Umumi Heyette yapılan müzakere de takririn bir kere de Adliye Encümeninde teklif edilmesi kabul buyurulduğundan Millî Müdafaa temsilcileri huzuriyle mesele encümenimizce incelendi:

Ceza müeyyidelerinde her hangi bir ilga veya tahfif bahis mevzuu olmadığı eihetle Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin mevzu ile alakası bulunmadığı görüldü.

Bu suretle teklif olunan yeni hükmün makale teşmili için her hangi bir kanuni ve hukuکی mecburiyet bulunmadığı; esasen böyle hukuکی bir mecburiyet mevzuubahsalsa yeni hüküm sevkine lüzum kalmıyacağı tesbi tedildikten sonra muvakkat maddenin kabulü için fiilî ve meslekî bir zaruret veya faydanın mevcut bulunup bulunmadığı noktası ile, bu kabul ile, doğacak mahzurlar üzerinde duruldu.

Terfiin munhasıran bir kıdem ve müddet meselesi olmadığı; sicil müessesesinin terfide esas olduğu, bu itibarla kadrosuzluk sebebiyle terfi edemiyen vazifelilerin. intibaklarını yapar gibi kıdeme dâhil edilmeyen eski mahkûmiyet müddetlerini ilâve ve intibak ettirmek suretiyle bugün için terfi yapılmasının gayrimümkün olduğu ve bunun meslekî bakımdan nakisesi mevcudolmayanlar aleyhine meslekte bir huzursuzluk ve hoşnutsuzluk yaratacağı ve orduda daima muhafazası zaruri istikrar ve nizamı bozacağı ve bu halin mahkûmiyet sebebiyle terfi edemiyen subayların terfiindeki ferdi faideyi bertaraf edeceği ve bu sebeple de muvakkat maddenin reddinin muvafık olacağı kanaatine varıldı.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni Reisi Y.

Mazbata Muharriri	Bu Mazbata Muharriri
Çanakkale	Sakarya
Muhalfim	Nusret Kirişcioğlu
Servet Sezgin	

(1) 86 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

Kâtip		İçel
Sakarya		M. Dölek
Tacettin Barış		Kırşehir
İzmir	İzmir	H. Çopuroğlu
N. Davran	E. Kavur	Ordu
Mardin		Z. Kumrulu
M. A. Arıkan		Samsun
Rize		A. Keleşoğlu
M. Önal		
İmzada bulunamadı		
Urfa		Uşak
Muhalfim		Muhalfim
A. Akan		A. R. Akbıyıkoğlu

REİS — Buyurun, Selim Soley.

SELİM SOLEY (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, birkaç oturumdan beri birinci müzakeresi tamamlanamayan bir husus bugün yine yüksek huzurlarınızı işgale başlamış bulunuyor. Adliye Encümenin, kanunun makale teşmili hakkındaki teklifimi, iki rey farkla reddeden mazbatasını dinlemiş bulunuyoruz. Mazbatada, bu kanunun neşrinden evvel ceza almış olanların kıdemleri iade olunursa bunun meslekî bakımından bir huzursuzluk, hoşnutsuzluk yaratacağı ve orduda muhafazası zaruri istikrar ve nizamı bozacağı ve bu halin mahkûmiyet sebebiyle terfi edemiyen subayların terfiindeki faydayı bertaraf edeceği yegâne mahzur olarak ileri sürülmektedir.

Hatırlanacağı üzere, bu nokta Millî Müdafaa Encümeni de, idareye külfet olur mülâhazasıyla, reddetmişti. Gerek Millî Müdafaa ve gerekse Adliye Encümeninin mütalâalarına hürmetim vardır. Ancak bu beyanları ile derin bir tenakuza düşmüş olduklarına da işaret etmeden geçemeyeceğim. Şöyle ki, aynı mahzur Yakub Karabulut'un teklifinin kabulünde de vârittir. Buna rağmen dün (Bundan sonraki cezaların terfiye tesir etmemesi uygundur) dediğimiz halde, (Dün ceza alanlara da bunu teşmil edelim) denilmesi bir mahzur olarak ortaya çıkarılıyor; çıkarılıyor değil, yaratılıyor. Bu fiil bu kanunun neşrinden sonra terfiye müessir olmayacak ve bu bir mahzur teşkil etmiyecekse dünküler için neden mahzur olsun? Bilâkis, yarım işlenecek taze bir fiil, ordu disiplini için, bir müddet evvel işlenmiş, tesiri kaybolmuş, ne özel ve ne de genel önleme bakımından tesiri kalmamış, unutulmuş; buna mukabil az da olsa

bir mağdur kütlesi yaratmış bir fiilden daha zararlıdır.

Bu itibarla eski fiilleri nazarı müsamaha ile karşılamak hukuk anlayışına ve disiplin mefhumuna daha mülâyim gelir.

Muhterem arkadaşlarım, belki iltibas olur diye tekrarıma müsaadelerinizi istirham ederim.

Askerî Ceza Kanununun hürriyeti tahdid eden cezalar, ağır hapis, hapis ve kısa hapis olarak üçe ayrılır. Bunlardan hapis ve ağır hapis hakikaten ağır suçlu kimselere, ordu disiplinine tecavüz eden fiil sahiplerine verilir ve bunların benim teklifimin sağlayacağı bir haktan istifadeleri, yani terfiden zarar etmemeleri hakikaten ordu disiplini için zararlı ve üzerinde duralacak bir keyfiyettir. Ve mutlaka bunların terfiden geri kalmaları, suçlarının neticesini daima vicdanlarında ve rütbelerinde hissetmeleri ordunun istikrar ve nizamının muhafazası bakımından zaruridir. Ben bununla hemfikirim. Benim teklifimin bunlarla alâkası yoktur. Ben üçüncü ceza olan kısa hapis üzerinde duruyorum. Kısa hapis cezası; göz hapsi veya oda hapsi şeklinde tatbik olunur. Bunlar aynı zamanda disiplin cezası dediğimiz sırf askerî bakımdan istikrar ve intizamın muhafazası için kabul edilmiş cezalarda da tatbik olunur. Disiplin cezası ile kısa hapis cezası arasında ne infaz, ne de maaş ve tahsisatın alınması bakımından hiçbir fark yoktur.

Çok basit bir suç, meselâ hastalığı sebebiyle vazifesine gelemeyeceğini telefonu olmadığından dolayı, üstlerine birkaç saat sonra bildirebilen bir subay ya âmiri tarafından disiplin yolu ile tecziye olunur veya biraz daha gaddar hareket olunursa askerî mahkemeye sevk olunur. İşte fark yalnız buradadır. Aynı fiilden dolayı âmirinin vereceği ceza 28 gün hapis olsa bile terfiye mani olmaz. Fakat Askerî mahkemenin vereceği bir gün kısa hapis cezası terfiine mâni olur ve o subay bir sene sonra terfi ettirilir.

Aynı fiilden dolayı iki ayrı mağduriyet tipi yaratmak Yüksek Heyetinizin hukuk anlayışına sığar mı? Böyle tek taraflı kesin kanun olur mu? Bir fiil eğer terfiden kalmayı icabettiriyorsa dün de, bugün de, yarın da subay ve astsubay için aynı neticeyi tevlihdetmeli ve kanunların ana şartı olan umumilik prensibi her zaman tatbik olunmalıdır.

Kısa hâpîs cezalarının verildiği suçlar o kadar basit, o kadar küçük şeylerdir ki, askerî muhakeme usulü kanununun 229 ncu maddesinin 3 ncu fıkrası (kısa hâpîs cezalarına dair olan hükümler temyiz olunamaz) kaydını koymuştur.

Biz burada eski hükümlerle bağlı değiliz, nerede bir haksızlık yaratması mümkün bir husus varsa onunla mücadele ederiz. Tasavvur buyurun fiil çok basit olduğu için kanunun âmîr bir hükmü ile temyiz hakkı tanımıyoruz, bu hükmün terfi mâni olan fer'î cezasını kaldırmaya kalkıyoruz, sonra da (bu kanunu dünkü tatbikatın mağdurlarına da teşmil edelim) deyince (olmaz, ordunun istikrar ve nizamı bozulur) veya (olmaz, idare chazına külfet olur) diyoruz.

Muhterem arkadaşlarımız: hiç böyle bir mantık olur mu ve böyle bir mantıkla kanun yapılır mı? Kanuna muhalefet, yani hukuki bir kaidenin tatbik edilememesi veya yanlış tatbik edilmesi neticesinde kısa hâpîs cezası verilmiş olsa bile kanun buna temyiz yolunu kapamış bulunuyor. Bu haddi zatinde doğrudur. Çünkü gayet basit fiillere, âdeta askerliğin gerezi olarak, kısa hâpîs adıyla verilen en hafif bir cezanın temyiziyle yüksek mahkeme işgal edilmekten kurtarılmıştır. Fakat gelgelelim Terfi Kanunu bunu bir kusur olarak almış, çok basit bir cezaya fer'î bir hüküm eklemiş ve alâkahıların mağdurluğunu artırmıştır. Teklifimi Lûtfen kabul buyurun. İç üzüntüsü olarak, mâneviyat bozucu bir unsur olarak senelerden beri devam eden bu hükmü kaldıracak ve haksız yere arkadaşlarından geri kalmış subayları içinde buldukları ruhi ve mânevi tezelzülde kurtaracak, bozuk mâneviyatları düzelterek ve onları daha hızlı, daha gayretli, daha şevklı olarak ordu saflarına kazandırmış olacaksınız.

Bu teklifimde nevama bir af kokusu sezilebilir. Velev öyle olsa bile kaatillerden, canilerden, hırsız ve dolandırıcılardan, hülâsa çeşitli fiil ve hareketlerden dolayı cemiyet adamı olmya lâyük görülmeyenlerden af ve atıfetini esirgememiş olan Yüksek Heyet olarak, günün 24 saatinde vatan ve millet vazifesinde bulunan kahraman subaylarımızın bir kaçına tatbik olunan ve yukardan beri mahiyetini arz ettiğim çok basit cezalardan dolayı verilen terfi mâni olma halini lûtfen kaldırınız.

Birkaç hanımefendi arkadaşımız hariç, hepimiz askerlik yaptık. İçimizde çok basit hareket-

lerine karşı aldığı cezalardan dolayı küskünlük besleyenlerimiz az değildir.

Aynı ruh haleti ordunun ana rüknü olan muvazzaf subay için de vârit değil midir? Mahiyeti ile âkıbeti birbirine uymıyan gayrimütenasip şiddette cezaların mâneviyatı bozucu, subaylarımızı meslekten soğutucu tesiri olduğuna, Heyeti Aliyeniz gibi, ben de kaami bulunuyorum.

Teklifimin kabulü bir hukuk prensibinin tatbiki için olduğu kadar moral bakımından da zaruridir:

Şu veya bu şekildeki sebepler teraküm ettikçe ordudan istifaları ancak kanun zoru ile durdurabilir hale geliyoruz. Bu, acı bir hakikattir. Ordu mensubu da şu veya bu yol ile ve hele bir hiç yüzünden terfi hakkından geri kalmıyacağından emin olmalıdır. O zaman göreceksiniz istifalar da azalacaktır.

Orduda istikrar ve nizam, haksız hükmün tatbikinde ısrar etmekle değil, bilâkis orduya muhtacolduğunu ve lâyük bulunduğunu vermekte sağlanır. Bugün için ordu subaylar heyeti teklif ettiğim bu muvakkat maddeye muhtaçtır. Onlara muhtacolduğunu vermek, kanun yoliyle baskı yapmaktan daha çok müspet bir netice verecektir.

Bu uzunca mâruzatımın yüksek viedanlarımızda müspet bir mâkes bulunacağına emin olarak reylerinizi teklifimin lehinde kullanmanızı istiham eder, hepinize olan hürmetlerimi teyidettiğimi de Yüksek Heyetinize arz etmekle şeref duyuyorum, muhterem arkadaşlarımız.

REİS — Adliye Encümeni.

ADLİYE ENCÜMENİ ADINA NUSRET KIRIŞÇIOĞLU (Sakarya) — Çok muhterem arkadaşlarımız, meselenin esasına nüfuz edebilmek için, bütün cephelerini, hukuki, meslekî ve hattâ benden evvel konuşan arkadaşımızın yaptığı gibi hissi cephelerini ortaya koyup ayrı ayrı üzerlerine eğilmek icabeder.

Yüksek malûmları olduğu veçhile hürriyeti tahdideden askerî cezalar üçtür : Ağır hâpîs, hâpîs ve Umumi Ceza Kanununun hafif hâpîsine tekabül eden kısa hâpîs. Ağır hâpîsle hâpîs askerî cürümlere, kısa hâpîs de askerî kabahatlere tatbik edilir. Bütün bu cezaların hepsinin mahkeme kararıyla verilmesi asıldır. Yalnız Askerî Ceza Kanununun istisnaen kabul ettiği sisteme göre bâzı askerî kabahatlerin müeyyidesinin di-

siplin yoluyla tatbiki de mümkün bulunmaktadır.

İşte arkadaşlarımızın itirazlarını celbeden netice, askerî kabahatlere iki şekilde ceza tatbik edilmesinden neş'etmektedir. Selim Soley arkadaşımız konuşmalarında «Gaddar» kelimesini kullandılar. Ben şahsan doğru bulmadım. Bir âmir, fiilin ehemmiyetine göre dilerse disiplin yoluyla kabahati tecziye eder, dilerse mahkemeye verir. Mahkemeye tevdi gaddarlık olarak tavsif etmek caiz değildir. Esasen disiplin yoluyla tecziye bir istisna teşkil etmektedir. Şüphesiz âmirin takdir hakkı vardır. Disiplin yoluyla de tecziye edebilir, mahkemeye de verebilir. Ama her takdirin behemehal indî ve keyfi olarak kullanılması icabetmez. Aslanan, bütün takdirlerin umumiyet itibariyle yerinde kullanılmasıdır. Âmir fiili ehemmiyetli telâkki ederse, mahkemeye verir; etmezse disiplin yoluyla tecziyesi cihetine gider.

Eski hükümde yani bugünkü 8 nci madde metninde subaylara münhasır olmak üzere bir fark gözetiliyordu. Eğer disiplin yoluyla ceza verilmiş ise kıdeme tesir etmiyor. Mahkeme kararıyla tecziye edilmişse kıdeme ve terfie tesir ediyordu. Halbuki, astsubaylar için vaziyet böyle değildir. Yani bu hususta astsubaylarla subaylar arasında bir fark mevcut idi. Yakup Karabulut arkadaşımızın teklifi bu farkı ortadan kaldırmaktadır. Astsubaylar için olduğu gibi subaylar için de, askerî kabahat işliyenlere ister disiplin yoluyla, ister mahkeme kararı ile tatbik edilmiş olsun, kısa hapis cezasının terfie tesir etmemesi prensibi kabul edilmiş bulunmaktadır. Ancak, Yakup Karabulut arkadaşımızın teklifinin birinci maddesiyle ilâvesi istenen ve Yüksek Heyetinizce de kabul buyurulan bu hükmün mucip sebeplerini makale teşmil hakkındaki muvakkat madde teklifinin esbabı mucibesi imiş gibi beyan etmek doğru değildir. Bu teklifi Yüksek Heyetiniz kabul etmiştir. Selim Soley arkadaşımız yaptığı yeni bir teklifle bu hususu makale teşmil etmek istemektedir. Bu vesile ile yapılan itirazlar ise birinci maddenin kabulüyle bertaraf edilmiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlar, bu muvakkat madde kabul edildiği takdirde ne olacaktır?

Selim Soley arkadaşımız ve zannediyorum ki, bundan evvelki celsede Ferda Güley arkadaşımız,

Millî Müdafaa ve Adalet Encümeninin, munhasıran tatbikattaki müşkülât sebebiyle makale teşmil hükmünü kabule yanaşmadıklarını ifade buyurdular. Hattâ Ferda Güley arkadaşımız dediler ki, «Devlet zorlukları karşılayacaktır. Zaten zorlukları karşılamak vazifesidir. Zordur diye, bir şey reddedilmez»

Geçen İnikatta Ferda Güley hattâ aynı kelimelerle böyle konuşmuşlardı. Bugün de bu mânaya gelebilecek bir konuşmayı Selim Soley arkadaşımız yapmış oldu.

Muhterem arkadaşlarım, mesele zorluk kolaylık mesele sadece Ordu'da muhafazası icabeden nizam ve istikrar meselesi değildir. Hattâ mesele munhasıran hukuki bir mesele de sayılmaz. Bu, çok cepheli bir meseledir.

Muhterem arkadaşlarım, evvelâ işin hukuki cephesini ele alalım ve Selim Soley arkadaşımızın bu celsede çok az temas ettiği ve fakat geçen İnikatta konuşmasının merkezi sikletini teşkil eden hukuki meseleyi teşrih edelim.

Arkadaşımız «Ceza Kanununun ikinci maddesine göre; bir ceza ilga veya tahfif edildiği takdirde bu tadil makabline şâmil olarak hüküm ifade eder. Bu ikinci maddenin tabii bir neticesidir» dediler. Hukuki meseleyi buradan hareket ederek arkadaşımız izah etmektedir. Halbuki meselenin Ceza Kanununun ikinci maddesi ile zerrece alâkası yoktur, muhterem arkadaşlarım.

Ceza Kanununun ikinci maddesi 3 fıkra halinde iki esas vaz'etmiştir

1. Bir fiilin karşılığında bir ceza müeyyidesi konmuş iken bilâhara bu müeyyidenin kaldırılması hali. Bu takdirde sanığa hiçbir ceza verilmez, dâvalar düşer, ceza verilmişse infaz edilmez.

2. Ceza miktarı indirilmişse. Meselâ bir fiil tasavvur buyurunuz ki, cezası bir sene-den başlarken bilâhara 6 aydan başlıyan bir ceza konmuştur. İşte Ceza Kanununun ikinci maddesinin 3 ncu fıkrası, bu takdirde yapılacak muameleyi göstermektedir. Demek oluyor ki, T. C. K. 2. nci maddesi cezalarda yapılan değişiklikle alâkalı bir hükümdür. Halbuki mevzuumuzda ne bir cezanın ilgası, ne de bir cezanın tahfif edilmesi bahis mevzuu değildir. Arkadaşımızın istinadettiği Ceza Kanu-

nunun ikinci maddesi eğer hâdisemizde kabili tatbik olsaydı esasen yeni bir hüküm sevk etmeye lüzum kalmadan o maddenin tatbiki suretiyle arkadaşımızın, giderilmesini istediği husus temin edilmiş olurdu. Hâdise ile ikinci maddenin alâkasının bulunmadığı bizatihi o maddenin bu gibi hallere tatbik kabiliyetinin bulunmaması ile sabittir. Bu itibarla hukuki zarureti bir kenara bırakalım ve meseleyi meslekî bakımdan tetkik edelim :

Muhterem arkadaşlarım, ne de olsa, hiç olmazsa bu cezaya muhatabolanın vicdanında bir haksızlık şemmesi iddiası, şüphesi bulunabilir. Yani meselâ, mahkemeye sevk yoluyla kabahatten ceza almış bir subay, benim âmirim daha mülâyim bir başka şahıs olsaydı belki bu cezayı disiplin yoluyla verir ve ben de terfiimden olmazdım, diyebilir. Bunu şu sebeple söylüyorum; arkadaşımızın muvakkat madde teklifinin kabulünde şüphesiz bir zümre için ferdî fayda mevcuttur, şüphesiz muayyen insanlar bundan faydalanacaklardır. Yalnız, bu faydalanmanın meslekî bakımdan nakîsası olmıyanlar aleyhinde bir faydalanma olduğunu tebarüz ettirmek isterim. Çünkü bu intibak yapıldığı zaman bundan, dolayısıyla zarar görececek olanlar meslekî bakımdan nakîsası bulunmıyan, yani hiçbir ceza almamış olan subaylardır. Mesele budur. Ferdî fayda mevcuttur. Fakat bu fayda nakîsası bulunanlar lehine, bulunmıyanlar aleyhinedir.

Şimdi, bu iki cepheyi mütalâa ettikten sonra bir de meslekî bakımdan böyle bir teşmil yapmak doğru mudur, değil midir? Bunu inceleyelim. Arkadaşımız zannediyor ki; bu intibakin yapılması Devlet için büyük bir külfettir. Asla! Subay (A), (B) ve subay (C) ceza sebebiyle kaçar sene kaybetmişlerdir? Diyelim ki; birisi iki, birisi üç sene, birisi dört sene kaybetmiştir. Bu müddetleri katarak terfiini hesaplıyacaksınız, rütbesi nereye vâsıl oluyorsa terfiini yapacaksınız. Muamele bundan ibarettir. Bunda asla zorluk yoktur. Yani zor olduğu için yapmıyorlar, mütalâası vârit değildir. Zor olduğu için değil, meslekî icaplara uygun olmadığı için yapılması icabeder. Şimdi bunu misallerle arz edeceğim: Subaylar Heyetine mahsus terfi Kanununun, (ki bu, tadili istenen 8 nci maddenin içinde bulunduğu kanundur.) 10 neu maddesinin 1 nci fıkrası ay-

nen şöyledir: «Subayların terfi hak kazanmaları için her rütbede fiilî olarak en az buluncakları süre aşağıda gösterilmiştir.» Yani terfi için fiilî olarak her rütbede belli sürede bulunmayı kanun şart koşmaktadır. Şimdi, bir intibak yaptığımız takdirde neler olabilir? Bir de bunu gözden geçirelim: Biliyorsunuz ki, ordu da bir geri hizmet, bir de kıta hizmeti vardır. Asker olan muhterem arkadaşlarım daha iyi bilirler ki, geri hizmette bulunanlar terfi yaklaştığı zaman kıtaya çıkarılır. Kıtada sınıfa ve rütbeye göre 1, 2, 3 sene bulunurlar. Selim Soley arkadaşım gayet iyi bilirler ki, tatbikatta bu, kıtaya çıkış daima terfi müddetinin sonlarına doğru yapılmaktadır.

Bir şahıs bir rütbede henüz kıta hizmetini yapmamış, evvelden kaybettiklerini telâfi suretiyle geliyor, o rütbeyi geçiyor, bir üst rütbenin içine kadar kıdemi nüfuz etmiş oluyor. Ama kıta hizmeti yok. Ya bu şahıs kıta hizmetini ikmal etmeden terfi ettireceksiniz veya onu kıta hizmetini ikmal edene kadar terfi ettirmiyeceksiniz. Bu takdirde kıta hizmetini peşinen yapmış olanlara, yapmamış olanlar arasında bir adaletsizlik meydana çıkacaktır. Arkadaşlarımız adaletsizlik olacak diyerek bakınız kaç çeşit adaletsizliğe yol açmış olacaklardır. Bu hususları düşündükleri takdirde, bilhassa bu meslekin içinde yetişmiş bulunan arkadaşlarımızın fikirlerinde ısrar edeceklerini tahmin etmemekteyim. Bir başka misal vereyim. Üç sene kalınan rütbeler vardır. Meselâ tuğgenerallik üç senedir. Muhtelif kabahatlerden dolayı aldığı cezalarla dört senesini kaybetmiş bir albay tasavvur ediniz ve bunun intibakinin yapılması zarureti ortaya koyunuz. Albayı tuğgenerallik rütbesinde yani, bir tuga ya kumanda etmek mevkiinde kalmadan doğrudan doğruya tümgeneralliğe geçirilmek zorunda kalacaktır.

Muhterem arkadaşlarım; albaylığın son senesine kadar meslekte terfiinden dört sene kaybetmiş bir subay tasavvur edilemez mi? Edilir!

Şimdi acaba lâalettayin bir memurün intibakinin yapılması meselesi ile (encümende misal olarak alındığı gibi öğretmenlerin intibakinin yapılması ile) bir subayın intibakinin yapılması arasında bir fark yok mudur? Vardır! Öğretmen öğretmenlik yapar. Hâkim, hâkimlik vazifesini yapar. Maaşı ne olursa olsun, öğretmen öğretmenliğini, hâkim hâkimliğini yapar. Halbuki

bir bölüğe kumanda etmekle, bir tabura kumanda etmek aynı şey değildir. Tabura kumanda etmek için kâfi derecede tecrübe sahibi olmak ve daha evvel bölük sevku idaresine tamamen aşına bulunmak iktiza eder. Her rütbenin teka-bül ettiği kıta hizmeti aynı ayrıdır. Bir üst kıtaya kumanda edebilmek için bir evvelki kıtaya fiilen kumanda etmek, bu kitadan sicil almak icabeder.

Terfide yalnız kıdem mi esastır? Aslâ! Terfiin esaslarından biri de sicildir. Bizim, tesbitine mecbur olduğumuz husus nedir, bilir misiniz arkadaşlar, ki aşağı - yukarı tesbiti gayrimümkündür. Bir misal ile izah edeyim : Bir şahıs üst-teğmenlikte bir ceza aldığı için bir sene kaybetmiş, bir sene geçtikten sonra yüzbaşı olmuş. Bitabi kıta sicilini de bir sene geç almış. Sicile göre intibak yaptırmayı düşündüğünüz takdirde geriye doğru gidip tesbitine mecbur olduğumuz cihet şudur. Bu şahıs eğer bir sene kaybetmeseydi sicili bir sene evvel alsaydı gene de müspet sicil alabilir miydi, alamaz mıydı? Şüphesiz terfi icabeden tarihte o subayın sicil alıp alamıyacağını bugün kestirmek fiilen imkânsızdır. Görülüyor ki, teklif kabul edildiği takdirde vaziyeti müsaidolanlarla vaziyeti müsaidolmayanlar arasında esasen bir adaletsizlik kendiliğinden ortaya çıkacak ve demin arz ettiğim gibi hiçbir meslekî nakısa olmıyan muazzam bir subay kütlesinin aleyhine olacaktır ve ordu içinde nizam bozulacaktır. Teessüs eden nizam ve istikrarı muhafaza etmek lüzumlu bir şeydir, kanunu makale teşmil eden bu teklifin orduda huzursuzluk tevli dedeceğinden asla şüphem yoktur. Binaenaleyh ne tarafından bakılırsa bakılsın makale teşmil ne âdildir, ne de lâzımdır, hukuki de değildir. Hâdisenin Ceza Kanunu ile alâkası yoktur. Eğer Ceza Kanunu ile alâkası olsaydı hâdisede tatbik edilirdi. Meslekin lehine değildir; hattâ umumiyetle subay sınıfının toptan aleyhinedir.

Ceza almış şahsın redaati ahlâkiyeye sahibolduğunu iddia etmeye imkân yoktur. Verdikleri misalde olduğu gibi üç saat geç telefon etmenin asla redaati ahlâkiye ile alâkası yoktur. Ama şunu kabul etmek zarureti vardır ki, meslekî, bakımdan hiç ceza almamış, hiçbir meslekî nakısa bulunmayan subaylar her halde müreccaktır.

Şüphesiz ceza sebebiyle terfiinden kaybettiği halde çok kıymetli olan subaylar bulunabilir.

Bu hususta misal vermek daima mümkündür. Nitekim bir tanesini Ferda Güley arkadaşım bana verdi. Çok kıymetli bir şahıs vaktiyle bir sene kaybetmiş,bugün Akademide hoca imiş. Mümkündür. Fakat ceza alanlar ve almıyanları karşı karşıya koyup topdan ve beraber mütalâa edersek ceza alanların meslekî bakımdan nakısalarının bulunduğunu kabul etmek ve ceza almıyan subayları onlara tercih etmek gayet tabiidir. Bu itibarla esas müreccah tutulması icabeden zümrinin aleyhine nizam ve istikrarı bozacak bu makale teşmil hükmünü kabul etmemenizi hasaten rica ediyorum.

REİS — Ferda Güley.

FERDA GÜLEY (Ordu) — Çok muhterem arkadaşlarım; bugün bu teklifin kaderi, öyle anlaşılıyor ki, taayyün edecektir. Bu sebeple, müsaade ederseniz, teklifi kısa hatları ile bendeniz de bir defa daha hulâsa edeyim :

Mesele sadece şudur : Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 8 nci maddesi, şahsi hürriyeti tahdideden ceza müddetinin kıdemden tenzil olunmasını derpiş ediyor. Aynı Kanununun 17 nci maddesi de terfileri 30 Ağustostan 30 Ağustosla donduruyor. Aslında 8 nci madde: «Sadece subay ne kadar gün hapis yatarsa (ama kısa hapis, ama diğer hapis) o kadar müddet kıdemden tenzil edilsin.» diyor. Fakat 17 nci madde 30 Ağustosta terfileri dondurduğu için, tatbikatta yanlış olarak subay, üç gün kısa hapis cezasıyla mahkûm olmuşsa, - evet, üç günlük hapisle dahi - bir sene kıdeminden oluyor. Üç gün hapis yatıyor; fakat terfi günü olarak 30 Ağustos günü kabul edildiği için, üç günlük küçük bir askerî kabahatinden dolayı bu subay kıdeminden tam bir sene kaybediyor.

Şimdi 8 nci maddenin kendisi bizzat açık olarak göstermektedir ki; vâzu kanun subayın sadece hapis yatacağı müddet kadar kıdeminden tenzil etmeyi düşünmüştür. Demin de arz ettiğim gibi, askerî terfiler bizde 30 Ağustosta icra edilir. 17 nci madde bunun bu şekilde yapılacağını derpiş etmiştir, tatbikatçılar 17 nci maddeyi, umuma şâmil olan 17 nci maddeyi bu hüviyetiyle ele almaları iktiza ederken, durumu bu şekle sokmuşlardır, kanaatimece nâhak yere tatbikatta bu istikameti vermişlerdir. Aslında ise, bir subay ne kadar gün hapis yatmış ise o kadar gün kıdeminden tenzil edilmesi iktiza eder ve 17 nci

maddenin bu şekilde tedvin edilmiş olması dahi buna mâni olmamak iktiza ederdi.

Bakınız bu o kadar böyledir ki, 1951 senesinde astsubaylar için Yüksek Meclisin idar etmiş bulunduğu Astsubaylar Kanununun tam bu meseleye tetabuk eden 14 ncü maddesi bunu şu şekilde tedvin etmiştir, okuyorum :

«Astsubaylar mahkûm edildikleri şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalar (kısa hapis cezası hariç)....» Tam Yakub Karabulut arkadaşımızın teklifinin hareket noktasını burası teşkil ediyor. Şimdi, daha evvel kabul buyurduğunuz bu madde gibi subayların da kısa hapis cezaları hariç olsun istiyoruz. Devam ediyorum : «... kıdemlerinden ve fiilî hizmetlerinden indirilir.» Tabii astsubayların bu kanun çıktığı zaman erle münasebetleri olan bir tarafları olduğu için «fiilî hizmetlerinden indirilir» ibaresinin de ilâvesi lüzumlu idi. «Şartları haiz olanların terfi muameleleri cezalarını çekmelerini mütaakıp derhal yapılır.»

Bir astsubay, yine sizin çıkartmış olduğunuz bir kanunla subay sınıfına geçirilebilmekte ve yüzbaşılığa kadar yükselmesi de temin edilmiş bulunmaktadır. Eğer bu statüdeki bir astsubay kısa hapis cezası ile mahkûm olursa hapis cezasını çekecek, fakat infazı mütaakıp terfi yapacaktır. Yani ne kadar hapis yatmışsa kıdeminden o kadar tenzil ediliyor, mütaakıp bir yıl sonraki günü beklemiyor; aslında Karabulut'un teklifine bu zaviyeden bakılacak olursa lüzum bile yoktur. Astsubaya lüzum görülürse disiplin cezası, işlediği kabahat bakımından bir zaruret mevcutsa mahkeme yoluyla kısa hapis cezası verilecek, fakat bu müddet sadece onun kıdeminden tenzil edilecektir. Terfilerin 30 Ağustostan 30 Ağustos'a yapılması Millî Müdafaa Vekâletinin tasarrufudur. Kısa hapis cezası almış subayları bu müessese şümulü dışında bırakması lâzımdır. Şimdi astsubaylar hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesi üzerinde tekrar duralım; vâzı kanun icabında subay sınıfına geçirilecek olan astsubaylara verilecek kısa hapis cezalarının onların kıdemlerine müessir olmasını kabul etmemiş. Teklif sahibi arkadaşımız işte buradan hareket ediyor ve Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 8 ncü maddesini bu Astsubay Kanununun esprisine, intibak ettiriyor.

Şimdi Muhterem Adliye Encümeni Söğücüsü

Nusret Beye cevap veriyorum : Muhterem arkadaşımız burayı sadece bir kanunçu gibi, bir kanun adamı olarak teşrif etmişlerdir. Fakat bizim bu meselede kanunçu sözcüler ve mebus arkadaşlardan ziyade hukukçu arkadaşlara ihtiyacımız vardır («Ne demek?» sesleri) Müsaade buyurun; ikisi arasında zannederim bir espri farkı vardır. Bu hâdiseye hukuk nasyonu ve hukuk açısından bakmak zarureti vardır. Evet, Türk Ceza Kanununun ikinci maddesi elbette ki, bu maddeye intibak ettirilemez. Ama kanun olmak bakımından. Hukuk bakımından değil. Elinizi viedanımıza koyarak bu ikinci maddenin bu teklifle münasebeti olup olmadığını lütfe siz teemmül buyurunuz.

Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinin ikinci fıkrasını okuyorum : (İşlendikten sonra yapılan kanuna göre cürüm veya kabahat sayılmıyan bir fiilden dolayı kimse cezalandırılmaz. Eğer böyle bir ceza hükmolmuşsa icrası ve kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar.» Şimdi; 8 ncü maddenin bu şekilde anlaşılması ve 17 ncü maddenin bu istikamette yanlış tabiki dolayısıyla bir subaya biri hapis, diğeri 1 yıl geç terfi etmek gibi iki ceza veriliyor. Şimdi; bu maddeye kanuni yönden değil, hukuki espiri yönünden bir defa daha bakalım: «Eğer böyle bir cezaya hükmolmuşsa icrası ve kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar.» Şimdi; siz Büyük Millet Meclisi olarak yıllardan beri süregelen bir adaletsizliği, bir haksızlığı gideriyor, subayın kısa hapis cezasının bir yıl terfiini geciktirmesini önlüyor, bunu tıpkı Astsubay Kanununun tedvinine hâkim olan zihniyetle bir hizaya getiriyorsunuz. Yani diyorsunuz ki; kısa hapis cezası sadece şahsi hürriyeti tahdideden bir cezadır, kıdeme ve rütbeye sâri olamaz. Kıdeme ve bir yıllık terfi gecikmesine saik olması muvafık-ı mâdelet değildir. İctimai faydaya ve hukuk konsepsiyonuna intibak etmez.

Şimdi; Selim Soley arkadaşımız çıkıyor ve diyor ki; «1950 den bu yana sekiz sene zarfında bu maddeye göre cezalandırılmış bulunan yani muvafık-ı mâdelet bulmadığımız bu maddeye çarptırılmak suretiyle terfihleri bir yıl geri kalmış olan bazı subaylar var. Mademki, cezanın bu ikinci fakültesini kaldırılıyorsunuz, yani bu cezanın artık lüzumu olmadığına kani

bulunuyorsunuz, binaenaleyh evvelece aynı cezaya muhatabolmuş bulunan subaylara da Ceza Kanununun bu ikinci maddesinin sarahati muvacesesinde teşmil ediniz. Bunlar akran ve emsalleriyle aynı hizaya gelsinler.» Millî Savunma ve Adliye encümenleri bu teklifi ekseriyetle reddediyorlar. Evet, Adliye Encümeni de reddediyor, onun da hareket noktasını biraz evvel dinlediniz. Encümen Sözcüsü Sayın Nusret Bey; «Nasp tashihi falan, bunlar ehemmiyetli değil», diyor. «Biz eğer, diyor, bu durumda olan subaylara bunu teşmil eder de, onları da kıdem tenzilin den kurtarır, ileri alırsak, hiç kabahat işlememiş, askerî nizam ve kanunlara riayet etmiş bir subayın yanına getirirsek, yani meslekî nakîsa sahibi oldukları ceza almalarından meydanda bulunan bu subayları ceza almıyanlarla aynı hizaya getirirsek, o subayların haklarını çığnemiş oluruz.»

Müsaade buyurun arkadaşlar; geçen celselerde kabul buyurduğunuz bu kanun meriyete girdikten sonra cezalı ve cezasız subaylar aynı hizaya gelmeyecekler mi? Gelecekler tabii. Çünkü siz, bu kanunla mahkeme yoluyla subaylara ceza verilmesini kaldırmıyorsunuz, sadece mahkeme yoluyla verildiği takdirde bu cezanın kıdeme sâri olmamasını temin ediyorsunuz. Yani; bundan sonra da subaylara âmirleri eskiden olduğu gibi dilerlerse re'sen ceza verecekler, lüzumlu görürlerse mahkeme yoluyla cezalandırılması yoluna gideceklerdir. Siz bir kanun getirip de o hükmü, o maddeyi, o cihazi lâğvetmiyorsunuz ki... Yine o yoldan ceza verilecek. Siz ancak kıdeme sâri olmayı kaldırıyorsunuz. Müessesenin kendisi ipka edilmiştir.

Şu halde mahkeme yoluyla ceza almış olan, arkadaşımızın dediği gibi, meslekî nakîsa sahibi bir subay öbürünün, hiçbir ceza almıyanın hakkına, hukukuna tecavüz etmiş olmyacak mı? En kuvvetli müccyide sadece bir sene kıdemden mahrum olmak mıdır? Bizce mahkemeye verilerek mahkûm olmaktır. Bir nakîsa varsa, subayın ehliyetsizliğini ifade eden her hangi bir durum varsa bu onun mahkeme yoluyla hapis cezasına mahkûm olmasındadır. Bir yıl kıdemden mahrumiyet bu cezanın başka bir neticesi idi.

Muhterem arkadaşlarım, Terfi Kanununun 10 neu maddesi, Nusret Bey arkadaşımızın buyurdıkları gibi, subayların bir rütbede kalma-

ları lâzımgelen fiilî müddetleri dondurur. Peki, yalnız kıta hizmetiyle mi alâkalıdır 8 nei madde gereğince mahkûm olan bir subayın bir sene mahkûm edilmesi? Hayır. Geri hizmette bulunan bir subay mahkeme yoluyla 10 gün hapis alırsa halen mer'î olan 8 nei madde gereğince kıta hizmetini doldurmuştur, dolayısıyla bir sene terfiinden olması caiz değildir, diye sadece 10 gün hapis yatırılmasıyla mi iktifa edilir? Asla! Geri hizmetinde bulunan bir subay da bu madde gereğince mahkûm olursa o da otomatikman bir sene kıdemden mahrum edilmektedir.

Muhterem arkadaşlar, kaldı ki, nakîsa zaviyesinden bu meseleye bakmak, kanaatimizce, doğru olmasa gerektir. Bunlar pek küçük askerî kabahatlerdir. Benim o şekilde arkadaşlarım vardır ki, bu yüzden evvelece ceza görmüşler ve 1 yıl kıdemlerini kaybetmişlerdir, fakat halen akademide öğretmenlik vazifesi yapmaktadırlar. Yani meslekî liyakat bakımından kendilerinde büyük üstünlük görülerek ordumuzun yüksek komuta kademesini teşkil edecek olan kurmay sınıfını yetiştiren Akademiye profesör tayin edilmişlerdir. Bunlardan birisi üstegmenken telefonla verilmiş bir emri yanlış anladığı için veya üç gün için gittiği izinden hastalık veya elinde olmyan başka bir sebeple 4 neü gün geldiği için âmiri kızıp kendisini mahkemeye vermiş ve bir hafta hapis olmuşsa bu arkadaş da bu kanunun şumulüne almak yerinde olmaz mı? Elimde bu durumda olan kurmay subay arkadaşların mektupları var. Bu kurmay arkadaşlarımız üç günden bir haftaya kadar üstegmen veya yüzbaşı iken ceza görmüşler ve birer yıl emsallerinden geri kalmışlardır. Siz şimdi kanunun bu haşin maddesini adalet ve nispet duygusuna intıbak ettir de bu mağdur subay arkadaşların aynı cezayı rütbelerinin ve meslekî hayatlarının sonuna kadar çekmelerine nasıl rıza gösterirsiniz? Bu muvafıkî mâdelet olur mu?

Ha, bu münakaşalarda bir de, infaz edilmiş ceza, infaz edilmemiş ceza meselesi vardır. Bir subay meslekinden ayrılmadıkça, mesleğinde devam ettikçe üstegmen rütbesinde gördüğü, yüzbaşı rütbesinde gördüğü, binbaşı rütbesinde gördüğü bu kabîl bir cezayı, mütaakıp rütbelerine de taşıyor demektir; bundan mütemadi surette mutazarrır oluyor demektir. Yani ceza infaz edilmemiş demektir. Infaz edilmiş değil, infaz edilmekte olan ceza karakteri vassıfındadır.

Dolayısıyla bu cezanın meselâ hapis cezalarında olduğu gibi, makabline teşmil edilerek bu arkadaşlarımızın da faydalandırılması hukuki bir zarurettir. Bendeniz o kanaattayım ki, eğer Yüksek Heyetiniz bu teklifi reddetse bile, bundan evvelki oturumda da arz ettiğim gibi, kabul ettiğiniz kanunu kendileri için mûta telâkki eden bu durumdaki subaylar evvelâ Vekâlete müracaat edecekler, Vekâlet mücaatlerine ret cevabı verdiği takdirde Danıştaya başvuracaklar, ve Danıştaydan Af Kanununun tatbikatında olduğu gibi, çok muhtemelen, istedikleri neticeyi istihsal edeceklerdir.

Evet, Af Kanununda da böyle oldu. Af Kanununun birinci maddesinde; «15 Mayıs 1950 tarihinden önce işlenen suçlar hakkında takibat yapılamaz ve hükmedilmiş cezalar infaz olunamaz. Bu madde hükme fer'i ve mütemmin cezalar ile ceza mahkûmiyetlerinin neticelerine de şâmil» deniliyor.

İşte bu madde gereğince cezalı subay ve memurların da aftan faydalanmaları lâzımgeldiği halde mûtaakıp 7 nci madde ile bu hak geri alınıyor ve bunun üzerine bu durumda olan bir subay ne yapıyor? Derhal Vekâlete müracaat ediyor ve hakkını istiyor. Fakat müracaat Vekâletçe reddediliyor. Bunun üzerine Danıştaya başvuruyor. 1951 senesinde Danıştay'a müracaatte bulunan ve bu durumda olan subayların bu müracaatları, kabul edilmiş ve Af Kanununun birinci maddesinden faydalandırılarak nasplarının bir yıl ileriye doğru tashih edilmesi dilekleri is'af edilmiştir.

Bunun üzerine Vekâlet, böyle birçok subayların Danıştay yolundan nasıp tashihine imkân bulduklarını görünce bir prensip kararı almış ve muayyen bir mehil içinde açılan kapıyı diğerlerine de teşmil etmiş.. Bu yollardan geçemiyerek durumunu düzeltmemiş 15 - 20 subay kalmış ki, gerek bu subaylar ve gerekse aynı durumda bulunan memurlar için müstakil bir af kanunu teklif etmek üzere hazırlıktayız.

Muhterem arkadaşlar, binaenaleyh şimdi siz makable şâmil olsun teklifini lûtfen kabul buyursanız bu şümülün ucu, ta Balkan Harbinden, İstiklâl Harbinden beri orduda bulunan, evvele kısa hapis cezası almış bütün subaylara kadar değil, ancak 1950 senesine kadar inecektir.

Sayın Adliye Encümeni sözcüsü arkadaşımıza göre teklif kabul edilirse tashih yolu ile nasıplar ileriye doğru yürüyecek ve bir subay memur iken âmir olacakmış. Olur a. Bunca gocunulacak ne var? 6801 sayılı Kanunla muamele memurlarını subay yaptınız ve memurken âmir haline getirdiniz. Kıyamet mi koptu? Eğer siz teklifimizi kabul ederseniz bütün orduya şâmil bir huzur, bütün subaylar heyetine sâri bir memnuniyet ve rahatlık havasını getirmiş olacağımı ve vâzın kanun olarak bu yoldan hareketiniz elbetteki hedefinizdir. Eğer makable teşmil etmezseniz, sadece bundan sonraki kısa hapis cezası alacak subaylar için kabul eder de kanunun meriyete girmesinden üç gün evvel ceza almış bir subayı kaderi ile başbaşa bırakırsanız bugün burada vücuda getirdiğiniz adalet meyvasının bir tarafını çürük, içini kurtların kemirdiği hasta bir durumda bırakmış olursunuz. Yüksek Heyetinizin asla bu hasisliğe iltifat etmeyeceği kanaatindeyim. Bu kanaatimin kuvvet ve samimiyetiyle sizden bir defa daha arkadaşımızın teklifinin kabul buyurulmasını ve bütün orduya ait külli huzurun istihdaf edilmesini saygılarımla bir daha arz ve rica ederim.

REİS — Encümen.

ADLİYE ENCÜMENİ ADINA NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Sakarya) — Muhterem arkadaşlarımız; kıymetli Ferda Güley arkadaşımız, kanuncu ve hukukçu konuşması diye bir tasnif yaptı ve benim konuşmamın kanuna uygun ve fakat hukuka aykırı olduğunu iddia etti. Kanunla hukuk arasındaki hududu nasıl çizdiklerini ve bunun hududlarını nerelerden geçirdiklerini bendeniz pek iyi kestiremedim. Benim konuşmam hem maddenin metnine, hem de ruhuna uygundur. Bir maddenin metni kanun, ruhu ise hukuktur denilebilir. Halbuki kendileri burada bir asker gibi değil, hissi bir zat gibi konuştular. Sadece akademi profesörlerinden ve bir günlük farkla hak kaybedenlerden misal almak suretiyle ve hissiyatı tahrik ederek, askerî ve hukukçu sayılması müşkül mülâhazalar serdettiler. Bu serzenişlerini, beni hukukçuluktan mahrum etmeye kalkışan arkadaşım affetsinler. Benim verdiğim misaller realiteden hareket eden misaller değilmiş. Arkadaşlar; ben, tamamen realiteden aldığım misalleri verdim. Halbuki kendileri Yakub Karabulut arkadaşım

mızın 8 nei maddede vâkı tadil teklifinin kabulü ile ortadan kalkan bütün sebepleri sanki makale teşmil teklifi ile alâkalı imiş gibi mucib sebep olarak gösterdiler. Nelerden şikâyet etmediler ki, kanunun 30 Ağustos'tan 30 Ağustos'a terfiler yapmayı âmir bulunan 17 nei maddesi sakatmış. O halde bir tadil teklifi getirsinler. 30 Ağustos'tan 30 Ağustos'a terfi maddenin icabıdır. ceza almak suretiyle haklarından mahrum olanların bu madde tatbikatından istisnası ise başka bir meseledir. İstinaen bunlar hakkında 17 nei maddenin tatbik edilmemesi uygun olur, dediler. Bu, 17 nei maddenin tatbiki ile alâkalıdır ve asla makale teşmil ile alâkalı bir beyan değildir.

Birinci maddeyi kabul etmekle de bir müsavatsızlık yapmışız.. Ceza alanlar ile almayanlar arasında şimdi müsavatsızlık hasıl olmuş.. Bunu anlamaya imkân yok. Biz birinci maddeyi kabul etmekle, bir hattâ iki müsavatsızlığı ortadan kaldırmış bulunuyoruz. Evvelâ kabul edilen bu madde ile subaylarla astsubaylar arasındaki müsavatsızlığı ortadan kaldırıyoruz. Bugün astsubayların mahkeme kararıyla de olsa aldıkları kısa hapis cezaları terfilerine tesir etmiyor, subaylarda ise ediyor. Bu teklifle bu farkı ortadan kaldırıyoruz bir. İkincisi: Subaylara disiplin yoluyla kısa hapis verildiği takdirde bu müddet bugün kademelerinden düşülmüyor. Ceza mahkemece verildiği takdirde ise kademelerinden düşülüyor. Subaylardan disiplin yoluyla ve mahkeme kararıyla ceza almışlar arasındaki müsavatsızlığı da bu madde ile bertaraf etmiş oluyoruz. Bunun yanında vukuu iddia edilebilecek hangi müsavatsızlık var? Arkadaşımın bunu ifade etmesini bekledim, etmediler.

Şimdi muhterem arkadaşımız zannediyor ki, kayıp tamamen ceza ile oluyor. Hayır.. Ben arkadaşımıza bir başka misal vereyim. Bir subay vazifeye dışarı gidiyor, zamanında yetişip de kıtaya çıkmamıştır, bir tek günü kıta hizmetinden noksan gelmiş, bir gün yüzünden dahi bir sene terfi edemez. İki hâdiseyi getirip bir haddutta birleştirdiğiniz zaman hududun bu tarafıyla öte tarafı arasında çok cüzi bir mesafe görülür. İşte ben de misal verdim. Dışarı gönderilmiş bir subay kıta hizmetinden bir tek günü noksan olduğu için terfi edemiyor. O halde bu kabül sözleri bırakıp prensipleri konuşalım. Kıta hizmeti bir gün noksan geldiği için son misalim-

deki subayın terfi ettirilmemesinin prensibi nedir? İşte bunu tetkik etmek lâzımdır. Demek ki, kanun, 10 neu maddede bir rütbede fiilî olarak muayyen müddet kalmak zaruretini koyduğu zaman buna harfiyen riayeti arzu etmektedir. Tuğgeneral, tüngeneral olabilmek için üç sene bilfiil kıtada bulunmak ve tugaya kumanda etmek zarurettedir. Onun tümeni idare edebilmesini kanun üç sene tugaya muvaffakiyetle kumanda etmekle mümkün görmüştür. Üç sene bilfiil tuğayın başında bulunacak ve ondan sonra tüngeneral olabilecek. Fakat dışarda vazife gördüğü için dahi olsa bir gün kıta hizmetinden geri kalmış ise terfi edemez. Bu bir adaletsizlik midir? Hayır. Bir meslekin icabı olarak, o meslekin vikayesi, onun takibettiği gayenin tahakkuku için bâzi şahısların ferdi zararlarını göze almak ve bu şekilde o mesleki kurtarmak icabetmez mi? (Soldan, bravo, sesleri) Hakikaten tanımadığım; belki de çok kıymetli; belki dediğim için özür dilerim kıymetli olduğundan emin olduğum Akademi Profesörünün üstöğmenlikte aldığı ceza sebebiyle kaybettiği senenin telâfisini hepimiz arzu ederiz. Fakat umumî olarak bu kaybın telâfisi eğer mevcut istikrarı meslekin en güzide mensupları aleyhine bozacak olursa istemesek de bu teşmilden vazgeçmemiz gerekir. Kullandığım kelimeyi kasten düşünerek söyledim. Arkadaşlarım bunu daha sivrilterek kullanmak suretiyle benim söylemediğimi bana izafe etmiş oldular. Ben, ceza alan subaylar için her hangi bir bakımdan, gerek meslekî ve gerek ahlâkî bakımdan da olsa kötü bir kelime kullanmamaya bilhassa gayret ettim. Kullandığım kelime; (Meslekî nakîsa) dır. Meslekî nakîsa kelimesini kullanmak hiç ceza almamış subayın durumuna göre ceza almış subayın durumunu nakîs kabul etmekten başka bir şey değildir.

Biz diyoruz ki, kıta hizmeti hangi sebeple olursa olsun noksan oldu mu? Terfi yapılamaz. Kıymetli arkadaşımız bu noktaya kendileri asker oldukları halde hiç temas etmediler. Biz ise hattâ hukukeu, kanun adamı gibi değil de askerlikle alâkalı bir şahıs gibi bilhassa bu nokta üzerinde durduk. Kendileri asker oldukları halde bu noktalara temas dahi etmediler. Kıta hizmetleri noksan olanlar terfi ettirilebilir mi? Ettirilemez. O halde intibakı nasıl yapacağız beyefendi? Bunun cevabını vermediler. Ama biz enümen sözcüsü olarak kendimiz bilmediğimiz noktalar-

da gayet kıymetli arkadaşlarımızdan izahat alarak sizi tasdi ediyoruz. Burada askerî bakımdan ifade ettiklerim şahsi fikirlerim değildir. Meclisin en güzide subay arkadaşlarından bunu umumi vaziyette soruşturmak suretiyle huzuruza hazırlıklı çıkmaya çalıştık. Bunu hazırladık, çıktık, huzurunuzda söyledik. Kendileri meslekin içinden yetişmiş oldukları halde bu noktaya hiç temas etmediler. Kıta hizmeti yapılmadan (intibak yapacağız, diye) terfi yapılabilir mi? Bunu yapamazsınız. Hudutlardan misal almaktan vazgeçersek, işi prensiplere irca edersek komisyonumuzun görüşünün haklı olduğunu kabul etmek icabeder. Büyük Meclisin de bu fikre iştirak ettiği kanaatindeyim. Geçici madde hakkındaki teklifin bu sebeple reddini, meslekin hususiyeti bakımından bilhassa arz ve istirahat ediyordum.

REİS — Selim Soley.

CEVDET SAN (Gazianteb) — Eh! Artık yeter.

SELİM SOLEY (Ankara) — Dışarı çıkabilirsiniz. Bir hakkın müdafaaasını yapıyoruz, uzun sürse de tahammülünüz gerekir, beyefendi.

Muhterem arkadaşlarım; ben Ferda Güley arkadaşımın, (Hukuk ve kanunun hudutları nerede başlar, nerede biter.) mevzuundaki ifadesini Nusret Bey arkadaşımıza iki kelime ile ifade etmek isterim. Hukuk başka şeydir, kanun başka şey. Hkukukun içinde nomüs dedikleri yazılı olmayan, kanunda ise norm dedikleri yazılı olan hususlar vardır. (Soldan; «Ders mi veriyorsun?» sesleri) Bunu eski hukukçu arkadaşlarımdan özür dileyerek arz ediyor ve iki kelime ile temas ederek geçiyorum.

Muhterem arkadaşlar; demin teklifimin aleyhinde mütalâa beyan eden kıymetli arkadaşımın fikirleri maalesef kendisi kadar kıymetli olmadı. Buyurdular ki; «Türk Ceza Kanununun ikinci maddesi yalnız Türk Ceza Kanunundaki cezalara şâildir.» Hayır arkadaşlar, öyle değildir. Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinde: «İşlendikten sonra yapılan kanuna göre...» dendiğine göre bu hüküm yalnız Ceza Kanununa ait değildir. Filhakika Ceza Kanununun 11 nei maddesinde kıdem tenzili bir ceza olarak ele alınmamıştır, fakat Orman Kanunu ve saire gibi kanunlarda nasıl ayrıca cezalar derpiş edilmişse Askerî terfi Kanunu da ayrıca Ceza Kanunu mahiyetinde

âmir hükümleri ihtiva eden bir esas getirmiştir. Bu itibarla; «İkinci madde mutlaka makable şâmil olur, Askerî terfi Kanunundaki ceza da nazara alınmaz» şeklinde bir mütalâa doğru değildir.

Muhterem arkadaşlar, kanunların makabline şümülü meselesi bundan iki bin sene evvel hallolunmuş bir keyfiyettir, iki bin sene evvel bunun mücadelesi yapılmıştır. Biz şimdi bunları maalesef tekrar ediyoruz. Benim istediğim, teklif ettiğim maddenin bu kanuna eklenmemesiyle, tatbikatta meydana gelecek mahzurları önlemek ve alâkahların Devlet Şûrasını ve Millî Müdafaa Vekâletini aşındırmalarına mâni olmaktır. Yoksa, ikinci madde mutlaka bütün kanunlara şâildir. Bu itibarla iki bin sene evvel hallolunmuş bir hukuk kaidesinin bugün tekrar üzerinde durulmasını ben biraz yersiz buluyorum.

Diğer esasa geleyim : Kıta hizmeti bir gün dahi noksan olsa alâkalı subayın terfiinin bir sene gecikmesini mucibolur, fakat ertesi sene hakkını alır ve nasbı tashih olunur. Bunu kıta hizmeti noksanlığına bağlamak ve hiçbir nakîsası olmayan subay terfi edemiyorsa nakîsalı subay da terfi edemez gibi bir müdafaa asla vârit değildir. Biz burada bir kanun yapıyoruz. Bu kanunun konusu sırasında hâkim olması icabeden şey hukuk kaideleri olması lâzımdır. Yoksa, ben falan yerdeki kumandanandan fikir aldım, filân güzide askerın mütalâasını aldım demek, bugün kodifikasyon denilen, kanun yapma tekniğinde asla yer almaması icabeden bir zihniyettir. Bizim istediğimiz bir hukuk anlayışıdır. Onun için bu indî mülâhazaları nazarı itibara almayıp hukuk prensiplerinin ışığı altında bir karar lûtfediniz.

Lûtfedip generallik terfiinden bahsettiler. Muhterem arkadaşlarım, generallerin terfileri diğerleri gibi otomatik olarak cereyan etmez. Yüksek Askerî Şûranın tavsiye ve kararıyla olur. Kıdem meselesi esas değildir. 10 sene kıdemli olsa dahi terfi etmiyebilir. Nitekim tatbikatta bu görülebilir. Meselâ Erkânı Harbiyei Umumiye Reisinin bâzı generallerden daha az kıdemde bulunduğu halen dahi mevcudolan bir keyfiyettir. Bu itibarla, «Kıdem verilirse korgeneral olur, tuğgeneral olur, tuğgeneral tümene kumanda eder.» gibi bir mütalâaya yer vermek asla doğru olmayan bir harekettir.

İki türlü mütalâa beyan edildi bu kanunun

son deminde : Nusret Kirişcioğlu arkadaşımız lütfen beyan ettiler, dediler ki; «Ben bu fikirlerimi başkasından alarak burada ifade etmem.»

Muhterem arkadaşlar, bir askerî mevzu üzerinde münakaşa edilirken, ben falandan böyle duydum diye mütalâa beyan etmek mutlaka, yanlış netice verir, bu ifade üzerine kabul edilen kanun er geç tashiha uğramak zorunda kalır, tadil için Heyetinizi işgal eder. Tekrar arz ediyorum, iki bin sene evvel hukuk anlayışı makale şümülü kabul etmiş ve bu bizim kanunumuz içinde de yer almıştır.

HULÛSÎ KÖYMEN (Bursa) — Cezai meselelerde..

SELİM SOLEY (Devamla) — Tabii cezai meselelerde. Cezai meselelerde, Ceza Kanunu makale şümülü tatbik eder. Ben, Yüksek Heyetinizi böyle bir duruma kaydırıcı veya fikir değiştirici izahlardan vâreste tutmak için mâruzatta bulunuyorum. Lütfen bu ana hukuk prensibinden ayrılmayalım. Benim istediğim husus, (af olarak mı, yoksa makale şâmil olarak mı? nasıl tefsir ederseniz ediniz) birkaç kişinin mağduriyetini önliyecektir. Bu, bâzı idare cihazını yorabilir, vazifesidir zaten. Bu, ordunun disiplinini de bozamaz, bilâkis mâneviyatını yükseltir. Bu itibarla teklifimin kabulünü tekrar Yüksek Heyetinizden istirham ediyorum.

REİS — Encümen.

ADLİYE ENCÜMENİ ADINA NUSRET KİRİŞCİOĞLU (Sakarya) — Muhterem arkadaşlar, sözüm tamamen hakikat.. Ben askerlikten ancak 2 - 3 sene kıta hizmeti yaptığım için o kadar anlarım. Arkadaşımızın tıpkı hukuktan bu kadar anladığı gibi.. Ben için hukuki cephesini izah ettikten sonra meslekî olarak arz ettiğim hususların, burada bulunan kıymetli asker arkadaşlardan mülhem bulunduğumu söylemekle belki sadece hakikati ifade etmiş oldum. Askerî mevzulardan vâkıfane bir eda ile bahsetseydim beni her halde haklı tasvibetmezsiniz. Hukukçu olarak 2 - 3 sene askerlikte kıta hizmeti yapmak nasibimiz oldu. Ama danışmak her halde fena bir şey değil. Hele danıştığımı samimî olarak ifade etmek hiç fena bir şey değil. Ama Selim Soley arkadaşımız gibi henüz Hukukun ikinci sınıfında iken bana hukuk ve kanun hududunu çizmeye kalkmak her halde bu da doğru değil.

Çok rica ediyorum, şahısları bir kenara bırakın. Burada mebus olarak herşeyi bilen insanlar gibi kabul edilmeliğimiz icabeder. Çizmeden yukarı çıkmamak için (bu sözümle arkadaşımızın çizmeden yukarı çıktığını ifade etmek istemiyorum) ben bir hakikati ifade ettim.

Muhterem arkadaşlar bu konuşmalar burada yapıldıktan sonra, vâzı kanunun maksadını encümen sözcüsü olarak tanzih için yaymakta olduğum beyanatım zabıtlara geçtikten sonra Devlet Şûrasının hilâfına karar alacağımı iddia etmek asla doğru olamaz. Zira Devlet Şûrası kanunun metnine bakar, şayet tereddüt hâsıl olursa zabıtları tetkik eder, vâzı kanunun maksadını tesbit eder, içtihadını o şekilde tesis eder. Bu vuzuhun zabıtta bulunması isabetli olmuştur. Kendileri bana serzenişte bulundular, fakat ben kendilerine teşekkür ederim. Bu meseleyi ortaya koyarak kanuna vuzuh vermiş oldular. Yanlış tatbikatı, bu suretle önlemiş oldukları için kendilerine şükranlarımı arz ederim.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar; bu mevzuda söz almak niyetinde değil idim. Sadece komisyon sözcüsünün son konuşması üzerine bir noktada fikirlerimi arz etmek istedim.

Komisyon sözcüsü; Devlet Şûrasının içtihat kapısını kapıyan bir hüküm vaz'ederek kürsüden indi. Halbuki Yüksek Heyetinizce de malûmdur ki; Devlet Şûrası ve diğer kaza mercileri kanunları umumi hukuk esaslarına göre tefsir ve tatbik eder. Bu itibarla haddizatında kanunun sevk edilen maddesinin şu veya bu tarzda kabulü hakkında bir talebim olmamakla beraber, sadece bu noktanın Meclis zabıtlarına geçip ilerde Devlet Şûrasını veya diğer kaza mercilerini ilzam eden bir hüküm mahiyetini almaması için mâruzatta bulunuyorum; umumi hukuk anlayışı da bunu emretmektedir.

Bu itibarla sözcünün bu sözünün sadece bir cevap olarak kabul edilmesi lâzımgeldiği kanaatindeyim.

REİS — Encümen.

ADLİYE ENCÜMENİ ADINA NUSRET KİRİŞCİOĞLU (Sakarya) — Muhterem arkadaşlar; sözlerimi bir cevap olsun diye söylemedim. Adliye Encümeninin görüşü tamamen arz ettiğim şekildedir. Ek madde teklifini en-

cümen olarak arz ettiğim bu sebeplerle reddetmekteyiz. Mehmet Hazer arkadaşımızdan sonra tekrar konuşmamın sebebi, sözcünün cevabı vermesine bir mâna verilmemesi içindir. Bizim maksadımız bunun tamamen bir içtihat müessesesi olmaktan çıkması ve sevk ettiğimiz hükmün bizim gayemize, kanun vazının gayesine uygun olarak tatbik edilmesidir.

REİS — Mehmet hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar; tafsile ve izaha lüzum yoktur ki, Devlet Şûrası ve diğer idari ve adli kaza mercileri, madde halinde olmıyan, yani kanun metninde yer almamış hususlarda hiçbir suretle bağlı tutulamazlar. Reddedilmiş bir husus için Şûrayı Devlete buradan emir vermek ve burada onun fikirlerini dondurmamak imkânsızdır. Bu noktai nazardan, kanun maddesinin hangi esas ve hangi maksat için çıkmış olduğu hususunda Devlet Şûrası içtihatla bulunur. Mücerret, encümen sözcüsü söyledi diye içtihattan menedilemez. Bu itibarla encümen sözcüsü hatalı bir yola gitmiştir.

ADLIYE ENCÜMENİ ADINA NUSRET KİRİŞCIOĞLU (Sakarya) — Zabıtlar tetkik edilirse meydana çıkar.

REİS — Efendim; Selim Soley arkadaşımızın dikkate alınan tavrı Adliye Encümenine gitmişti. Adliye Encümeni, kanuna bir muvakkat maddenin ilâvesini kabul etmemektedir.

Bu vaziyet muvacehesinde Adliye Encümeninin, teklifin reddini tazammun eden mazbatasını reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler...

Efendim; bir tereddüt hâsıl oldu. Mazbatayı kabul edenler, lütfen ayağa kalksınlar.. Mazbatayı kabul etmeyenler, lütfen ayağa kalksınlar.. Mazbata kabul edilmiştir. Bu suretle geçici madde teklifi reddedilmiştir.

İkinci maddeyi okuyoruz.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Reynize arz ediyorum, kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerinin icrasına Millî Müdafaa Vekili memurdur.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Bu suretle kanunun birinci müzakeresi bitmiştir, efendim.

4. — İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyhası ve Nafia, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/128) (1)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde müzakere açıyorum.

Mehmet Kâmil Boran, buyurun.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) — Memleketin bâzı talihsiz bölgelerinde şimdiye kadar imar adı altında yapılan hudutsuz ve keyfi tahribatın telâfisi ve bu gibi hallerin tekerrürünün katî surette önlenmesi için hakikaten böyle bir vekâletin ihdasına kesin zaruret ve ihtiyaç var. (Soldan «bravo Kâmil Bey» sesleri) Bu sebeple bu lâyhaya müspet rey vereceğim. (Bravo sesleri, alkışlar)

Yeni teşkilâtın hayırlı ve başarılı olmasını ve milletimizi emsali misillü hayal kırıklığına uğratmamasını canü gönülden dilerim. (Bravo sesleri)

REİS — Arif Hikmet Onat.

ARIF HİKMET ONAT (Ordu) — Muhterem arkadaşlar; yüksek huzurunuzda sevk edilen İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki tasarı; muhakkak ki, memleketimizde gerek imar gerek iskân bakımından bu Vekâletin kurulmasıyla, faaliyete geçmesiyle büyük bir boşluğu kapatacaktır. Gerek hükümetin sevk ettiği gerek encümenlerin tadil ettiği gerekçeleri tetkik ettiğimiz zaman kısaca görürüz ki, bu tasarı kabul edildiği takdirde İmar ve İskân Vekâletinin vazifeleri, hizmetleri dört noktada toplanabilir. Bunlar kısaca köy, kasaba, şehir ve tesis olunacak bölgelerdeki plânlama işleri; ikincisi; memleketin bünyesine uygun bir mesken politikası, ucuz ev ve mesken yapmak için malzeme tedariki; üçüncüsü iskân meselesi; dördüncüsü tapraksız veya az toprağı bulunan vatandaşlara toprak verilmesidir.

Bunları saymaktan maksadım şudur :

Birinci vazifesini tetkik ettiğimiz zaman yani, köy, kasaba, şehir ve tesis edilecek bölgelerdeki yapılacak plânlama işini ele aldığımız zaman bunun esasının harita, hattâ kadastral harita teş-

(1) 88 sıra sayılı matbuza zaptın sonundadır.

kil ettiğini görürüz. Bir memlekette tatbik kabiliyeti yerinde olan plânlar yapmak için bunları kadastral haritalara istinadettirmek lâzımdır ve şarttır. İskân işini ele aldığımız zaman yine harita mecburiyeti hâsıl olmaktadır. Topraksız vatandaşlara toprak tevzii işini ele alırsak yine harita birinci plânda gelmektedir. Durum böyle olunca gönül isterdi ki, bu kuruluş kanun tasarısı içine Kadastro Umum Müdürlüğü de ithal edilsin. Fakat şimdi müzakerelerden edindiğim intibaa göre, Kadastro Umum Müdürlüğü İmar ve İskân Vekâletine bağlandığı takdirde Harita Umum Müdürlüğünün, Tapu Umum Müdürlüğünün açıkta kalacağı gibi bir endişe duyulmuş ve Kadastro, Tapu Umum Müdürlüğünden ayrılmış gibi bir iddia ileri sürülmüştür.

Arkadaşlar; biliyoruz ki, Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Başvekâlete, ve dolayısıyla bir Devlet Vekâletine bağlıdır. Biz Harita, Tapu ve Kadastro Umum müdürlüklerini yeni kurulacak olan İmar ve İskân Vekâletine bağladığımız takdirde bir vekâletten alıp diğerine vermiş oluyoruz. Hattâ dolayısıyla iki dereceli bir murakabe tesis etmiş oluyoruz. Birisi, bu umum müdürlük üzerinde İmar ve İskân Vekâletinin murakabesidir. İkincisi de Başvekâletin İmar ve İskân Vekâleti üzerindeki murakabesinden doğan ikinci bir murakabedir. Yeni kurmak istediğimiz vekâletin hakikaten faydalı olabilmesi için Harita ve Tapu Kadastro Umum müdürlüklerini muhakkak surette bu yeni kurulacak olan vekâlete bağlanmasını bendeniz şart ve mecburi görmekteyim. Yalnız size bu arada şunu da arz edeyim : Hükümet gerekçesini tetkik ederseniz görürsünüz ki, bu teklif bir maşa ile tutulmuştur. Hükümet teklifi encümenlerde tekemmül etmiştir. Bunu hiçbir maksatla söylemiyorum. Toprak ve İskân Umum Müdürlüğü kısmı da ilhak edilmiştir. Yoksa haddizatında bir İmar ve İskân Vekâletidir. Toprak Umum Müdürlüğü içinde yoktur, bu tabîdir ki, iyi bir şey değildir. Zannediyorum Nafia Encümeni takdir etmiş ve Toprak ve İskân Umum Müdürlüğünü de bunun içine koymuştur.

İkinci mevzu; yapı işi : Biliyoruz ki, memlekette yapı işinin iki cephesi var. Birisi hususi, diğeri resmî yapı. Halbuki hususi de, resmî de ayrılmamalıdır, benim kanaatime. Bugüne kadar resmî inşaatın bir kısmını Nafia Vekâleti

Yapı Dairesi Reisliği içinde toplamıştı. Bir kısmını diyorum, çünkü hepiniz bilirsiniz ki, bazı vekâletler hâlâ müstakil inşaat yapabilmektedirler. Gönül isterdi ki, böyle bir bakanlık kurulduğuna göre bütün bu resmî yapı işlerini de bünyesi içine alsın. Zaten Nafia Vekâleti Yapı Dairesinden Şehircilik ve Deprem kısmını almakta. Ama diyeceksiniz ki, bunu da alırsa Nafia ne kalacak? Mükemmel ve muazzam işler kalıyor. İşte demiryolları, işte limanlar, işte barajlar, işte büyük su işleri, küçük su işleri. Bütün bunlar büyük ve muazzam işlerdir.

Buraya yapı işlerini aldığımız zaman ne olacak? Takdir ederseniz memlekette teknik eleman kıtlığı vardır. Bu suretle bir defa elemandan tasarruf edilmiş olacaktır.

Sonra; bu vekâletin bir araştırma dairesi olması lâzımdır. Nafianın böyle bir araştırma dairesi vardır. Yapı işleri bu vekâlete alındığı takdirde bundan istifade edilecektir. Araştırma ve Malzeme Dairesi olmadan bu vekâlet Türkiye gibi büyük ve çeşitli iklim şartlarını haiz bir memlekette muvaffak olamaz. Nafia Vekâletini zemmetmek için söylemiyorum, bir hakikatı ifade etmek için arz ediyorum. Bir Hükümet binası yapacağız. Nafia Vekâletinde bunun hazırlanmış plânı ve projesi var. Sınıfı birinci. O halde şu plân tatbik edilecektir, diyoruz. Nitekim Malatya'ya bu şekilde bir hükümet binası yapılmıştır. Vilâyet ikinci sınıfsa ikinci sınıf plânı tatbik ederiz. Fakat düşünmelidir ki, Adana ile Sivas'ın iklimi bir değildir. Hattâ Sivas'la Karadeniz vilâyetlerinin iklim hususiyetleri birbirini tutmaz. Binaenaleyh aynı projeyi her yerde tatbik edemezsiniz. Onun için yapı inşaatını da memleketin hususiyetlerine göre bölgelere ayırmak ve her bölgeye göre ayrı ayrı binalar yapmak lâzımdır. Siz Sivas'ta yaptığımız hapısaneyi Ordu'da yaptığımız zaman oradaki mahkûmları on sene içinde veremden ölüme mahkûm edersiniz. Çünkü Ordu'nun iklimi ratiptir, güneşi mahduttur. Bu itibarla Nafia Vekâletinin yapı kısmı dahi bu Vekâlete verilmelidir. Hattâ diğer vekâletlerin hususiyet arz etmiyen bütün yapı işleri dahi bu vekâlete bağlanmalıdır. Buna karşılık bu vekâlette bir yerine iki müsteşarlık ihdas edilmelidir. Birisi idari ve iskân işlerine, diğeri de teknik işlere bakan iki müsteşarlık ihdas edildiği takdirde bu vekâlet daha şümüllü ve bugüne kadar beklediğimiz

teknik ve idari bakımlardan memleketin şartlarına uygun şekilde çalışma imkânlarını bulur. Maddelere geçilince tekrar arz edeceğim veçhile, vekil tâyin edileli 4 . 5 ay olduğu halde Teşkilât kanunu lâyihası bugün gelebilmiştir, buna rağmen maddelerin içinde birçok tatmin etmeyici, Heyeti Umumiye'yi tatmin etmiyeceğini tahmin ettiğim ifadelerle yazılmış birçok muğlâk maddeler vardır.

Bu vekâlete iki bankanın da, biri İller Bankası diğeri de Emlâk Kredi Bankasının bağlanması derpiş edilmiştir. Bu da kolay bir şey değildir. İller Bankası için salâhiyetle söyleyebilirim, hattâ hepiniz bilirsiniz ki, bu banka malî takatının üstünde birçok işlere girişmiştir. Ve bugün elindeki işlerin en az yarısı, ister malî kıfayetsizliğinden deyin, ister döviz sıkıntısı yüzünden deyin yüz üstü kalmıştır, sürünceme halindedir. Şimdi düşününüz böyle bir bankayı, memleketin imarı bakımından bütün ümitlerimizi bağladığımız bir vekâletin uhdesine vereceğiz. Bankanın kendisine faydası yoktur ki bu vekâlete ne kadar faydası olacak, bilmiyorum. Mademki banka bahsi açılmıştır, şunu da arz edeyim, bu bankanın teknik heyeti dahi bir an evvel vekâletin bünyesi içine alınmalı, banka sadece finansman işleriyle iştigal etmelidir.

Emlâk Kredi Bankasına gelince, Sayın Vekili encümünde izahat verirken tesadüfen buldum, diyor ki, pahalı para ile finansman yapan bir müessese olduğu için, yani dışarıdan para alıp para verdiği için, yaptırdığımız inşaat pahalıya mal oluyor. Halbuki gerekçede serd edilen mütalâa bu vekâleti kurmaktan maksadın gerek para, gerekse malzeme bakımından ucuz temin edilmesidir. Malzeme meselesi de ayrı mevzu. Dediğim gibi, bir iki madde ile ucuz malzeme işi halledilecek durumda değildir.

Bu kısmı böylece kapattıktan sonra bir iki dakikanızı da iskân mevzuunda almak istiyorum.

Muhterem arkadaşlar; iskân bizim için imar kadar mühimdir, hattâ ondan daha mühimdir. Türkiye'nin bugün çektiği sıkıntıların, af buyurun bugün Türkiye bir ziraat memleketidir, fakat et sıkıntısı, tereyağ ve saire zaman zaman bulunmaz, kuyruk vardır, şu vardır, bu vardır. Bütün bunlar Türkiye'de mütevazın bir iskân olmamasından ileri gelmektedir. Ve bu bir hakikattir. Bir de orman içinde ve civarında oturan

ve miktarı tahminen 9 milyonu bulan bu vatandaşları da biz ormandan kurtarmak istiyorsak bu da İmar Vekâletiyle ilgili bir meseledir. Kaldığı Türkiye'de ormanlar günden güne eksilmektedir, birbirimizi aldatmıyalım, hattâ bugün kalmamış denecek derecededir. Bugünkü kuraklığın ve sairenin sebebi budur. Orman içinde ve civarında 9 milyona yakın vatandaşın yaşadığını söyledik. Türkiye'nin bâzı yerlerinde, meselâ; Karadenizde nüfus gayet kesiftir. Daha önce iki kişinin bulunduğu yerde bugün on iki oturmaktadır. Bundan on sene evvel iki kişinin iki ineği vardı, bugün on iki kişinin de iki ineği vardır. Üçe çıkaramaz. Arazisi müsait olmadığı için bunları yaymak ve otlatmak imkânı yoktur. Dolayısıyla bütün bu nüfus artışından mütevellit sıkışık durumdaki insanlar istihsal artışına gidemiyorlar, bilâkis istihlâk artışını tevlidediyorlar. Bu bakımdan iskân işlerinin bir an evvel ele alınması ve iç iskân kanununu çıkararak bu vatandaşları, yani sıkışık yerlerde oturan vatandaşları kendi bünyelerine, zirai kabiliyetlerine ve alışkanlıklarına göre Türkiye'nin daha müsait yerlerine iskân etmek muhakkak ki, bu memlekete her bakımdan ferahlık getirecektir.

İskân hususundaki mâruzatımı burada kesiyorum. Çünkü; tahmin ediyorum ki, iç iskân kanun tasarısı geldiği zaman daha genişliğine ve derinliğine bu işler görüşülecektir.

Bendeniz burada sözlerime son verirken Yüksek Heyetinizden şunu istirham ediyorum: Yukarda arz ettiğim sebeplerden ötürü bu vekâletin daha müttekâmil bir kuruluş kanunu ile meydana gelmesini ve memlekete faydalı olmasını istiyorsak lütfediniz, bir takrir veriyorum, bu tasarımı Bütçe Encümenine iade buyurunuz. Orada yeniden arz ettiğim hususlar dairesinde yeniden müzakere edilsin ve Yüksek Huzurunuzla getirilsin.

REİS — Hıfzı Oğuz Bekata.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Muhterem arkadaşlar; İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihası münasebetiyle bendeniz de bir iki noktaya temas edeceğim, müsaadelerinizi rica ederim.

Gerek Hükümetten gelen lâyihanın mucip sebepleri, gerekse Encümenlerde geçirdiği seyre ait safahatı tesbit eden encümen mazbataları tetkik edilince görülür ki, bu vekâlet başlıca

şu gayelerin tahakkuk ettirilmesi için kurulmaktadır:

Yurdumuzun; bölge, şehir, kasaba ve köylerinin imar ve ihyası,

Memleketimizin bünyesine uygun bir mesken politikasının tesbit ve tatbiki;

Memleket şartlarına ve imkânlarına elverişli yapı malzemesinin sağlanması;

Dahilde vatandaşların ve hariçten gelen göçmenlerin ve mültecilerin iskânı;

Topraksız çiftçilerin toprak sahibi yapılması;

Bu vazifelerin icabettirdiği bütün etüdlerin ve araştırmaların yapılması ve bunların vekâletlerarası koordinasyonun tahakkuku suretiyle yürütülmesi.

Arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, Türkiye Emlâk Kredi Bankası, İller Bankası ve Toprak ve İskân Umum Müdürlüğü bu vekâlete bağlanmaktadır. Bu vekâletin içine almakta bulunduğu iş manzumesini şöyle bir gözden geçirirsek, son derece ehemmiyetli bir vekâletin bu kanun lâyihasıyla temelini atmakta bulunduğumuzu anlamak kolay olur. Bu itibarla ben üç mühim noktaya ilişeceğim:

1. Bu memlekette bir köy mevzuu vardır ki; asırlardır olduğu gibi, yerinde durur. Vekâletin kuruluş ve vazifeleriyle alâkalı maddelerin içinde bir büyük cesaretle köylerimizin harita ve imar plânlarının yapılması da deruhde ediliyor. Son derecede memnuniyetle müşahede ettiğim bu mevzu dolayısıyla öteden beri şahsi bir üzüntüm olan bir noktayı arz etmek ve bunun ciddî etüdlerinin yapılmasını, vekâletten istemek kararındayım. O da şudur: Bu memlekette 40 bin köy daha yıllarca Devletin normal hizmetlerine kavuşamayacaktır. 40 bin köy, tesadüflerin veya coğrafya zaruretlerinin bu memlekette tekevvün ettirdiği öksüz evlâtlar gibi, vatan toprağına serpilmiştir. Bu kanunla mademki, köy mevzuunu vekâlet ele alacaktır, o halde kabil değil midir ki; bu köylerin 1, 2, 3 ünü şartlar ve zaruretlere göre birleştirmek istikametine gidelim? Adedlerinin 40 bin değil de meselâ; 10 ilâ 20 bine indiğini düşünürsek öğretmenleriyle, sıhhi tesisleriyle ve merkezi bölgeler ihdas etmek suretiyle, bu memleketin köyde kalmış vatandaşına Devletin birçok hizmet ve vasıtalarını ulaştırmış oluruz. Şu halde benim vekâletten temennim odur ki; bu dağınık 40 bin

köyün 40 bin tane plânının yapılması yerine sosyal, iktisadi ve zirai şartları tetkik edilmek suretiyle ve bunların bünyelerinde bir sarsıntı olmadan, birleştirmek yoluna gidilsin. Bu, köy imarı meselesinin bir nevi mesnedi olamaz mı?

2. Bununla mütenazır olarak ve daha küçük ölçüde, şehirlerde bir hâdisemiz var: İktisadi ve içtimai zaruretlere, birçok vatandaşları büyük şehirlere akın ettirmektedir. Bu sosyal hâdisenin önüne geçilmek mümkün değildir. Köylerden şehire gelenlerin büyük bir kısmı başıboştur. İşte bu iktisadi ve sosyal hâdiselerin de tekevvün ettirdiği bir gecekondumeselesi var. Bildiğiniz üzere, gecekondum, en iptidai şartları bile haiz olmıyan bir mesken tipidir. Aynı şehrin içinde dörtbaşı mâmur bir mesken manzumesinin yanında mahrumiyetlerle dolu bu mesken tipinin mevcudiyeti sosyal bir hâdisenin gelişmesine kayıtsızlık gibi bir netice çıkarmaktadır. O halde köylerdeki uzun vâdeli köy plânının yanı başında, İmar ve İskân Vekâletinin ilk ve acele işi olarak şehirlerde gecekondum mevzuunu ele almasını zaruri telâkki ederim. Bu, vâkıa zaten vekâletin kurulması ile alâkalı zihniyetin içinde mevcuttur. Fakat lâyihanın bütün maddelerini okuduğumuz zaman gecekondum adıyla tek kelimeye tesadüf etmediğimizi görürüz. Sadece bir unum müdürlüğünün vazifesiyle alâkalı mevzular yazılırken onun içinde bu mevzuun da ele alınacağına dair bir kayıt vardır. Halbuki gecekondum mevzuu bugün karışımıza şu ciddî manzara ile çıkmış bulunmaktadır. Resmî rakamları arz ediyorum:

Ankara şehrinde 45 850 aded gecekondum ev mevcuttur. Bu gecekondumların içinde 222 275 vatandaşımız oturmaktadır. Yani Ankara şehir nüfusunun yarısı gecekondumlarında oturmaktadır.

İstanbul'da 40 000 gecekondum ev mevcuttur. Bu gecekondumların içinde de 280 000 vatandaşımız oturmaktadır.

İzmir'de ise 4 575 gecekondum vardır. Bunlarda da 20 000 vatandaşımız oturuyor. Sadece bu üç şehirde gecekondum evlerin yekûnu 90 425 tir. Ve bunların içinde 522 275 vatandaşımız barınmaktadır. Şu halde böyle bir mevzu kayıtsız kalmaya imkân yoktur. Halbuki arkadaşlarım, hiçbir maksatla ifade etmiyorum, gecekondum mevzuu, sadece seçim sıralarında reyini alabilmiş olmak için alâkadar olduğumuz bir insan kalabalığının dertli kaderi olmuştur. Bu

mevzuun çok ciddi tutularak, Vekâletin vazifelerinin başına alınmış olduğu temin edilirse son derece isabetli ve memnuniyet verici olacaktır.

3. Üçüncü mevzu olarak da şu noktaya dokunacağım : Senelerce evvel, bu toprakları daha çok vatan yapabilmenin şartı olan, topraksız çiftçiyi toprak sahibi yapmak dâvası ele alınmıştı. Bu büyük dâvanın sistemli bir şekilde uzun zamandır lâykiyle alâka görmediğini müşahede ederek, üzüntü duymakta idik. Nafia Encümenine bu bakımdan müteşekkirim. Toprak ve İskân Umum Müdürlüğünün sadece iskân kısmını alıp, toprak kısmının yine dışarda sahipsiz kalması gibi bir bahtsızlığa uğramasına mâni olan encümen, toprak işini de İmar ve İskân Vekâletinin bünyesi içine koymuştur.

Şimdi o halde bu mevzuun da bir vekâlet olarak ciddi sahibine kavuşmuş bulunmasını, memleket ölçüsünde hayırlı bir büyük işin, bir program dâhiline girmesi mânasına alarak memnuniyetle karşılamamız tabiidir.

Arkadaşlar, bu vekâlet eğer iyi, plânlı ve programlı çalışır ve diğer vekâletlerle iyi tanzim edilmiş, işler, bir koordinasyon içinde muvaffak olursa ben şahsan, biraz uzak da olsa, bugünkü Türkiye'nin şehrinin, köyünün, çehresinin değişeceğine, geç kalınmış olmakla beraber artık temeli atılmakta olan bir büyük dâvanın başarılacağına inanmak istiyorum.

Siyasi hayatına, bu kadar mühim bir vekâlete vekil olarak başlayan Muhterem Medeni Berk'in elinden gelen gayretin çok üstünde bir faaliyet göstererek bu dâvada başarılı olmak isteyeceğini umarım.

İmar ve İskân Vekâletinin, bu duygular içinde, muvaffak, memlekete ve millete hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim.

(Sağdan ve soldan, bravo sesleri, alkışlar)

REİS — Kemal Sarıbrahimoğlu...

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana)
— Efendim, sözlerime başlamadan evvel sayın hükümet üyelerini böyle hayırlı bir kanun lâyhasını Meclise sevk etmelerinden dolayı tebrik ve kendilerine teşekkür ederim.

Muhterem arkadaşlarım, iskân, toprak, bilhassa tapulama mevzuları uzun senelerden beri maalesef bir istikrar bulamamıştır. Muhtelif tarihlerde çıkarılan, muhtelif kanunlarla muhtelif vekâletlere adetâ bir peyk olarak bağlanmıştır. Bir avukat olarak dahi bazan tapu ve ka-

dastro, Toprak ve İskân Umum Müdürlükleri birleşmiş midir, ayrılmış mıdır, yahut hangi vekâlete bağlanmıştır. Bu hususlarda tereddüt ettiğimiz ve müracaat makamlarında yanıldığımız olmuştur. Çünkü senelerden beri birçok kanunlarla Maliye Vekâletine, sonra Adliyeye; sonra Başvekâlete bağlı Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü; önce Tarım Bakanlığına bağlı Toprak ve İskân Umum Müdürlüğü.. İskân Umum Müdürlüğü evvelâ Sıhhat Vekâletine bağlı. Sonra ikisi birleştirilmiş Tarım Vekâletine bağlanmıştır. Neticede de Toprak ve İskân ile Tapu ve Kadastro Umum Müdürlükleri birleştirilerek Başvekâlete bağlanmıştır.

Şimdi görüyoruz ki bu Vekâlet kurulurken İskân Umum Müdürlüğü tekrar Toprak Umum Müdürlüğünden ayrılmaktadır. Nafia Encümeni pek yerinde bir kararla Toprak'ın İskân'dan ayrılmıyacağını kabul etmiş bulunmaktadır. Bizim kanaatimiz şudur ki, memleketin en büyük derdi tapu ve kadastro derdidir. Ondan sonra toprak ve iskân gelir. İkisi birbirini tamamlayan müesseselerdir. Tapu ve kadastro su tam olarak yapılmıyan yerde toprak dağıtılmış, imar yapılmış iddiası hayal olmaktan ileri geçemez. Memleket realiteleri bugün bunun açık delillerini bize vermektedir. Toprak komisyonları, Arazi tevzi komisyonları memleketin muhtelif yerlerinde birçok topraksız vatandaşa toprak vermektedir. Göçmenleri yerleştirmekte ve onlara toprak vermektedir. Bâzısına tapusu verilmekte fakat bâzısına tapusu verilmemektedir. Bu eben an ceddin devam edecek olan dâvaları ihdas etmektedir.

Çünkü tapulama yapılmış toprak verilmiş fakat başka bir kimse bu yere tapum var diye iddia etmektedir. Veya zilyedlikten bahsile dâva etmektedir. Bu suretle bir mukaddesat dâvası şeklinde uzun seneler devam eden dâva ve nizalar hereümerci içine girilmektedir. İşte bunların topyekûn halli bilhassa köylü vatandaşların en büyük derdi olan toprak, tapulama, iskân mevzularının tek bir elden idare edilmesiyle mümkündür. Gerek Toprak ve İskân Umum Müdürlüklerinin tevhitine dair kanun sırasında gerek Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü ile Toprak ve İskân Umum Müdürlüklerinin tevhidine dair kanunların müzakereleri sırasında birçok mebus beyler ve bu işle ilgili Devlet adamları gayet veciz konuş-

malar yaptılar. Bu konuşmalar her iki Umum Müdürlüğün birleşmesinin memleket iktisadiyatı ve toprak hukuku bakımından çok faydalı neticeler doğuracak mahiyette olduğuna dairdir. Bilhassa Toprak ve İskân Umum Müdürlüklerinin birleşmesi esnasında, gerek Bütçe Komisyonu Sözcüsü, gerekse o zamanın Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili bulunan Tarım Bakanı Cavit Oral konuşmalarında gayet veciz şekilde bunların birleşmesinin lüzumunu izah etmiştir. Bu birleşmenin ne dereceye kadar faydalı olduğunu ifade eden Hükümetin mucip sebepleri lâyhısında şu kısmı okumama müsaade buyurmanızı rica edeceğim :

«Cetvellerde görüleceği veçhile her iki Genel Müdürlüğün birleştirilmesiyle merkez teşkilâtının esas kadrosunda 36 memur kadrosu tasarruf edilmiştir. İller teşkilâtında da kaldırılması gereken bâzı kadrolarla birlikte bu miktar 492 ye bâliğ olmaktadır.»

Yani bu iki Umum Müdürlük birleştirilmekle 492 memurdan tasarruf edilmiştir. 5613 sayılı Kanunun tedvini sırasında işte bu derece büyük, gerek kadro bakımından ve gerekse işlerin rasyonel şekilde yürümesi bakımından faydalı olan birleşmenin bugün Hükümet teklifi ile ayrılması cihetine gidilmesini biz, işlerin süratle ve tasarrufa uygun şekilde yürümesiyle bağdaşır görmedik. Onun için Dahiliye Encümeninin raporunu daha yerinde buluyor ve destekliyoruz.

Saniyen, Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün bu Vekâlet kadrosu içine alınması hususundaki teklif üzerinde bilhassa kadastro kısmı için bâzı münakaşalar olduğu söylenmekte ise de, Nafia Encümeninin raporunda da maalesef kabul edilmediği anlaşılmaktadır. Şahsen bu iki Umum Müdürlüğün göçmen bir teşkilât olarak burada şu Bakanlığın, şurada bu Bakanlığın emrinde çalışan Umum Müdürlükler olarak değil memleketin imar ve ihya gayesini güden yepyeni bir zihniyetle ve hakikaten tebrik edilecek bir hamle ile ortaya çıkan bu Bakanlığın bünyesi içinde yer alması yerinde olacaktır. Bugün olmasa bile yakın bir âtide bu zaruret hissedilecek ve Meclisçe nazara alınacaktır. Çünkü bir bölgenin zirai, iktisadi inkişafı, coğrafi vaziyeti, deprem mıntakaları nazara alınarak plân ve programlar yapılacaktır. Bu tetkiklere istinaden şurada şu şehir, burada bu kasaba kurulacak veya

bu kasaba şuraya nakledilecektir. Bu ise birtakım yeni sahaların istimlâkını, istikbaldeki inkişaf nazara alınarak banliyölerin şehir hudutları içine alınmasını gerektirir. Düşününüz ki, kadastro yapılmamış, neresinin kime aid olduğu, hudutları belli olmıyan yerlerde işliyebilmek için buraların kadastro sunun yapılması bu Bakanlığa tevdi ediliyor, ve Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü bu Bakanlığın bünyesi dışında kalıyor. Tapu ve Kadastro mektepleri bugün tam ve kâmil bir şehircilik plânı yapabilecek durumda olmamakla beraber bu sahada büyük ölçüde yardımcı olacak vaziyettedir. Gerçi bu işler Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü ile yapılacak bir koordinasyonla, iş birliği ile yürütülebilir, ama bu iki Umum Müdürlüğün birleşmesine dair kanun çıkarılırken ileri sürülen sebepler, bugün bu Umum Müdürlüğün İmar Vekâletinin bünyesi içine alınması için yine aynen ileri sürülebilir. Vekâlet işlerinin birtakım idari formaliteleri ortadan kaldırmak suretiyle süratle yürümesi için buna zaruret vardır. Ve bir mıntakanın kadastro su yapılmadan zaten imarını yapmak müşkül olur. Kanunlar da bunu âmirdir. Bir yerde toprak dağıtımının bilhassa iskân mevzuunun ele alınması için evvel emirde o muhitte kastro sunun yani tapulamanın yapılması iktiza eder.

Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüklerinin birleştirilmesi hakkındaki 20 Mart 1950 tarih ve 5613 numaralı Kanunun 2 nei maddesi aynen şöyle der :

«MADDE 2. — Tarım Bakanlığın en az altı ay önce nerelerde Toprak ve İskân Kanununun uygulanacağını Adalet Bakanlığına bildirdiği takdirde o yerlerin tapulama işleri o yıl programı içinde tercihan yapılır» Bu hüküm bütün gayrimenkullere taallük eden ve hukuk lisanında âmir hüküm denilen, uyulması mecburi bir hükümdür. Fakat tatbikatta bunun aksi görülmektedir. Bir yerin tapu ve kadastro su yapılmadan imar ve iskânna gidilmektedir ve birçok güçlükler ve vatandaşa huzursuzluklar doğurmaktadır. Diğer taraftan, «verdim» dediğini teslim edememek gibi Devlet otoritesi için iyi olmıyan neticeler de doğurmaktadır.

İskân faaliyetinin tam ve kâmil olarak milleti rencide etmeden tahakkuku için evvel emirde tapu ve kadastro işlerinin halledilmesi lâ-

zımdır. Bu da ancak tapu ve kadastronun bu vekâlete alınması ile mümkündür. Yoksa iyi netice alınmaz.

Yine, Nafia Encümeninin isabetli şekilde buraya ilâve ettiği, topraksız vatandaşa toprak tevzii işini de memnuniyetle karşılıyoruz. Ancak, bunda bir noksan görüyoruz. Sadece topraksızlara değil, az topraklıların ilâvesinin de faydalı ve lüzumlu olduğu zannında ve kanaatindeyim. Zaten Toprak kanunlarında buna dair hükümler de vardır. Bu hususta teklifler hazırlanmış bulunmaktadır, Riyasete takdim edeceğiz.

Bu mevzu ile ilgili bir hususun üzerinde de bilhassa durmayı arzu etmekteyiz. 2510 sayılı Kanun, İskân Kanunu ve tadillerine dair olan kanunlarla sadece göçmenlere iskân hakkı tanınmaktadır. Yerli vatandaşlardan topraksız

olanlara meccanen toprak verilmesi hakkında esasları ihtiva etmemektedir. Yeni hazırlanmakta olduğunu duyduğumuz ve sabırla beklediğimiz halde maalesef bir türlü Meclise gelmeyen kanun lâyihasında bu hususun da nazara alınmasını ve bu vazifeyi de İmar ve İskân Vekâletine tevdi edilmesini; meselenin tam ve kâmil olarak ele alınmış olması bakımından lüzumlu görmekteyiz. Arz ettiğim hususların tedvinine medar olmak üzere teklifler hazırlanmış bulunmaktadır. Maddelere geçildiği zaman nazara alınmak üzere Riyasete takdim ediyoruz, sözlerimiz bu kadardır, müsaadenizle.

REİS — Fethi Ülkü (Yok sesleri)

Sırrı Atalay (Yok sesleri)

9 Nisan 1958 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere inikada son veriyorum.

Kapanma saati : 17,30

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Malatya Mebusu Nurettin Akyurt'un, Malatya - Yeşilyurt - Çelikan - Adıyaman yolunun Devlet Karayolları 1958 yılı programına dâhil olup olmadığına dair sualine Nafia Vekili Tefvik İleri'nin tahriri cevabı (7/77)*

17. II. 1958

Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki hususun Nafia Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyrulmasını saygı ile rica ederim.

Malatya Mebusu
Nurettin Akyurt

Malatya - Yeşilyurt - Çelikan - Adıyaman yolunun Devlet Karayolları 1958 programına dâhil olup olmadığı, değilse ne zaman programa alınarak yapılmasının düşünüldüğü?

T. C.

Nafia Vekâleti

Hususi Kalem

Sayı : 500

T. B. M. Meclisi Reisliğine

Ankara

19. II. 1958 gün ve 7-77-838-2817 sayılı yazıları karşılığdır:

Malatya - Yeşilyurt - Çelikan - Adıyaman yolunun Devlet Karayolları 1958 yılı programına dâhil olup olmadığına dair Malatya Mebusu Nurettin Akyurt'un tahriri sual takririne hazırlanan cevabın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili

T. İleri

Malatya Mebusu Nurettin Akyurt'un, Malatya - Yeşilyurt - Çelikan - Adıyaman yolunun

1958 yılı programına dâhil olup olmadığına dair tahrirî sual tavriri aşağıda cevaplandırılmıştır:

Malatya - Yeşilyurt - Çelikan - Adıyaman yolu Devlet yolları ağına dâhil değildir. Malatya vilâyetinin, Adıyaman vilâyetine Malatya - Gölbaşı - Adıyaman Devlet yolu ile bağlı bulunması dolayısıyla, bahis mevzuu yolun ayrıca Devlet yolları ağına ithali uygun görülmemektedir.

Malatya - Yeşilyurt - Çelikan yolu Malatya ve Adıyaman vilâyetlerinin müşterek il yolu olup, bahis mevzuu vilâyetlerin 3 senelik çalışma programında derpiş edilmemiştir. Bu bakımdan, mezkûr yolun 1958 yılında ele alınmasına imkân görülememektedir.

2. — *Van Mebusu Sait Erding'in, Erciş Toprak Mahsulleri Ofisi Ajansının kapanması sebebine dair sualine Ticaret Vekili Abdullah Aker'in tahrirî cevabı (7/88)*

4. III. 1958

T. B. M. M. Reisliğine

Ticaret Vekili tarafından aşağıdaki sorunun yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Van Mebusu
Sait Erding

Soru : T. M. O. nin Diyarbakır bölgesine bağlı Erciş Ajansı Müdürü Erciş'ten ayrılmış ve binalarını tahliye etmişlerdir.

A) Bu şekilde 1958 yılında kapatılan ajanslar var mıdır?

B) Erciş T. M. O. Ajansının kapanmasının sebebi nedir?

C) Bu hal devam edecek midir?

T. C.

Ticaret Vekâleti

2. IV. 1958

Hususi Kalem Müdürlüğü

Özel : 1/291

Özü : Van Mebusu Sait Erding'in sual tavriri hakkında.

T. B. M. Meclisi Reisliğine
Şehir

Kanunlar Müdürlüğü ifadeli, 10. III. 1958
7-88/938-3326 sayılı yazıları C :

Toprak Mahsulleri Ofisi Erciş ajansının kapanması sebebine ve kapanmış başka ajanslar mevcud olup olmadığına dair Van Mebusu Sait

Erding tarafından verilen tahrirî sual tavriri aine cevabımız aşağıda arz edilmiştir :

Erciş Ajans Müdürlüğü 1958 - 1959 kampanyasında ekip olarak faaliyeti denemek üzere Vekâletimizin 30. XII. 1957 tarihli ve 6/11371 sayılı tasvibiyle kapatılmış bulunmaktadır.

A) Diyarbakır bölgesinde bu sene kapatılan başka ajans müdürlüğü yoksa da başka bölgelerde mevcuttur.

B) Kapatma keyfiyeti mubayaasının tatminkâr olmayışından ileri gelmiştir. Nitekim 1956/1957 senesinde 247, 1957/1958 senesinde 506 ton hububat mubayaa edebilmiştir. Bu miktar için Erciş'te daimî olarak teşkilât bulundurmak iktisadi görülememiştir.

C) Ajansın kapalı hali yeni kampanyaya kadar devam edecek, yeni kampanyada ekip olarak açılacak ve faaliyette kalıp kalmıyacağı denenecektir.

Keyfiyeti bilgilerine saygıyla sunarım.

Ticaret Vekili

A. Aker

3. — *Çankırı Mebusu Kâmil Tabak'ın, Çankırı vilâyetine şimdiye kadar ne miktar otomobil ve motorsiklet lâstiği gönderildiğine dair sualine Ticaret Vekili Abdullah Aker'in tahrirî cevabı (7/98)*

18. III. 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek
Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Ticaret Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletinizi saygı ile rica ederim.

Çankırı Milletvekili
Kâmil Tabak

Çankırı vilâyetine şimdiye kadar ne ebatlarda ne kadar otomobil ve motosiklet lâstiği gönderilmiş ve hangi esas dâhilinde vilâyetlerde ve kazalarda tevzi edilmiştir?

T. C.

Ticaret Vekâleti

2. IV. 1958

Hususi Kalem Müdürlüğü

Özel : 1/290

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Şehir

Kanunlar Müdürlüğü ifadeli ve 20. III. 1958 tarihli, 7-98/963-3536 sayılı yazıya C :

Şimdiye kadar Çankırı vilâyetine ne miktar otomobil ve motosiklet lâstiği tahsis edildiğine dair Çankırı Mebusu Kâmil Tabak tarafından verilen yazılı soruya mütaallik cevabın ilişikte takdim edildiğini saygı ile arz ederim.

Ticaret Vekili
A. Aker

1. Çankırı vilâyetine şimdiye kadar tahsis edilmiş bulunan otomobil lâstiklerinin ebat üzerinden seneler itibariyle iç ve dış lâstik miktarlarını gösterir liste ilişiktir.

7. IX. 1956 tarihli ve 12487 sayılı tamimi-mizle Ekim 1956 ayından itibaren lâstik tahsislerinin ebat üzerinden yapılmasını sağlamak maksadiyle vilâyet belediyelerine veya trafik bürosuna kayıtlı motorlu kara nakil vasıtaları-

nın cins ve adedleri ile kullandıkları lâstik ebatları ve ihtiyaç miktarları talebedilmiş ve bu tarihten itibaren ebat üzerinden tahsis yapılmaya başlanmıştır.

Mezkûr listenin not kısmında bildirilen iç ve dış lâstik miktarları bu tarihten önce yapılan muhtelif ebattaki lâstiklere ait bulunmaktadır.

2. Motosiklet lâstikleri, K/982 sayılı Karara müsteniden 17. VII. 1956 tarihli ve 9360 sayılı Resmî Gazetede neşredilen 21 sayılı Sirküle-re ekli listede tevzi dışı bırakılmıştır.

3. Tevziat, 21 sayılı Sirküler hükümlerine göre ve mezkûr sirkülerin 5 nci maddesini tadil eden 25 sayılı Sirküler ahkâmına tevfi kan kurulmuş bulunan Vilâyet Tevzi heyetlerince yapılmaktadır.

Çankırı vilâyetine 1956 - 1957 ve 1958 yılından bugüne kadar verilmiş olan lâstiklerin ebat ve miktarlarını gösterir liste

Verildiği tarihler

Ebadı	1956		1957		1958 (*)	
	İç	Dış	İç	Dış	İç	Dış
670×15	14	16	4	4	—	7
760×15	13	18	—	10	—	—
550×16	—	—	—	—	4	16
600×16	10	10	34	78	—	6
650×16	—	—	40	52	—	6
700×16	—	—	10	10	—	—
700×20	—	—	46	46	—	—
750×20	166	247	175	193	27	27
825×20	130	175	167	167	27	27
900×20	26	36	31	31	6	6
1000×20	70	73	27	30	11	27
1100×20	47	47	25	25	6	6
1200×20	8	17	—	—	—	—
1100×22	—	—	2	2	—	—
1200×22	—	—	4	4	—	—
Yekûn	484	639	265	652	81	128

Not :

1956 yılında ayrıca ebat gösterilmeksizin 445 adet iç ve 463 adet dış lâstik tahsis edilmiş olup, bu miktarlar yukardaki yekûna dâhil edilmemiştir.

(*) (14.III.1958 tarihine kadar)

Amasya Mebusu Kemal Eren'in, Arzuhal Encümeninin 6.I.1958 tarihli haftalık karar cetvelindeki 10 sayılı Kararın Umumî Heyette görüşülmesine dair tavrı ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/25)**Yüksek Reisliğe**

6 . I . 1958 tarih ve (1) sayılı haftalık karar cetvelinde neşrolunan Taşova kazasının Tekke nahiyesi Müdürü M. Hilmi Saveri'nin mahkûm olduğu cezanın affedilmesi veya tahfif olunması hakkındaki dileği Arzuhal Encümenince 27 . XI . 1957 tarih ve (10) sayılı Kararı ile reddolunmuştur.

Dilekçe sahibi dövme ve hakaret suçundan dolayı (9) ay hapis ve (500) lira ağır para cezasına çarptırılarak bu cezanın (5) ayını da çekmiş olup tamamıyla nâdim olduğu gibi cezası affedilmediği takdirde memuriyetinden atılmak suretiyle (6) nüfuslu ailesi perişen vaziyete düşecektir. Çalışkan, vazifesine bağlı ve dürüst bir memur olan Hilmi Saveri'nin Büyük Meclisin lûtufları ve atıfetine mazhar olmak suretiyle mağduriyetten kurtulması mümkün olacağından bu kararın bir kere de Umumi Heyette müzakere edilmesine delâletlerini saygı ile arz eylerim.

Amasya Mebusu
Kemal Eren

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. : 13966

Arzuhal En. No. : 13380

Esas No. : 4/25

Karar No. : 5

19 . III . 1958

Yüksek Reisliğe

Taşova kazasının Tekke nahiyesi Müdürü Hilmi Saveri'nin mahkûm edilmiş bulunduğu 9 aylık hapis cezasının 5 ay 13 günlük bakiyesinin affi veya mâniî memuriyet olmayacak dereceye indirilmesi veya 600 lira para cezasına çevrilmesine mütedair olup, encümenimize havale buyurulan 7 . V . 1957 tarihli istidası üzerine ittihaz olunan 27 . XI . 1957 tarihli ve 10 sayılı ; talebinin kabule şayan görülmediği hakkındaki kararımıza müddeti içerisinde itiraz olduğundan bu baptaiki dosya tekrar tetkik edildi.

Müstedî ; 956/313 sayılı mevzu bahis ilâm ile filhakika ; 26 - 27 . XII . 1955 tarihinde İslâhiye Kaymakamının bir vatandaş tarafından dövülmesi hâdisesi ile yakînen alâkalamp faillerini

Meşhut Suçlar Kanununa tevfi kan mahkemeye sevk etmeye çalışan ve gece tekrar sorgu hâkimi ile buluşup saat 23 sıralarında evine dönmekte olan müddeiumumiye emniyet âmirliği önünde, yanında diğer 3 maznun da bulunduğu halde memlekette tabanca atılıyor, onunla ilgilenmiyorsun da, kaymakamın dövülmesi hâdisesine niçin bu kadar ilgi gösteriyorsun demek ve galiz küfürlerde bulunmak suretiyle hücum ederek mumaileyhe hakaret ve fiili müessirde bulunmaktan mahkûm edilmiş ve hüküm de ikrara ve şehadete müstenit bulunmuştur.

1336 doğumlu, evli ve 4 çocuklu ve 6 nüfuslu bir aile reisi ve 1940 yılından beri memur olup idari ve adlî hiçbir takibata muhatap tutulma-

mış bulunan müstedinin mezkûr itiraz tahririnde dürüst, çalışkan, vazifesine bağlı ve yaptığı hareketten nâdim olmuş bulunduğu ve bu mahkûmiyet sebebi ile bütün aile efradı perişan olacağından âtîfete lâayık bir kimse olduğu belirtilmekte ise de, yukarıda açıklanan hâdise mahiyeti ve oluş şekli itibarı ile cezanın mücerret; şahsi durum yönünden affı cihetine gidilmesinin muvafık ve münasip olamayacağı neticesine varılmıştır.

Arz ve izah olunan bu sebeplere binaen 4/25 sayılı bahis konusu itiraz tahririnin reddi ve 10 sayılı mezkûr kararımızın Dahili Nizamnamenin 57 nci maddesine tevfikan işbu mazbatamızla

Umumi Heyetin yüksek tasviplerine sunulması kararlaştırılmış olduğundan keyfiyet saygı ile arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi Y.

Mazbata Muharriri

Çorum

H. Ortakçioğlu

Ankara

R. Dengin

Erzurum

M. Eyüboğlu

Bolu

M. Dayıoğlu

İçel

Y. Karabulut

Siird

F. Şendur

Kâtip

Antalya

Y. Yazıcı

Çanakkale

A. Hamdi Sezen

Samsun

N. Ulusoy

Tomarza kazasının Pusatlı köyünden Alemdar Güngör'ün mahkûm olduğu ceza hakkında Adliye ve Arzuhal encümenleri mazbataları (5/9)

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak. No. : 11763

Arzuhal En. No : 11209

5 . VI . 1957

Adliye Encümeni Reisliğine

Lise mezunu olup Harb Okuluna kayıt muamelesi derdest ve tatilini geçirmek üzere köyünde bulunduğu bir sırada; 27 . X . 1954 tarihinde kötü bir tesadüf eseri olarak gördüğü (ölüm ve yaralama ile neticelenen) bir kavgaya ayırmak maksadıyla vâkı müdahalesi ve kavgacılarından bâzılarının kendi akrabası bulunması ve karşı tarafa mensup şahitlerin yalan şahadeti yüzünden Kayseri Ağır Ceza Mahkemesinin 26 . IV . 1955 tarihli ilâmiyle hüküm ve infaz olunmuş bulunan bir sene bir ay 10 günlük hapis cezasının bütün neticeleriyle birlikte kaldırılması ve genç yaşında işlediği iddia olunan ve yüz-kızartıcı bir mahiyet taşımayan böyle bir hâdiseye yüzünden, sabıkalı, ideal ve istikbalden mahrum bir şekilde dolaşmaktan kurtarılması için Yüksek Meclisten af dileyen Alemdar Güngör'ün; Yüksek Riyasetten havale buyurulan 28 . XI . 1956 tarihli istidası, Adliye ve Millî Müdafaa vekâletlerinin hâdiseye ve mumaileyhin durumu ile ilgili cevabi yazıları; encümenimizin 12 . II . 1957 ve 14 . V . 1957 tarihli toplantılarında tetkik ve müzakere olunmuştur.

Müstedinin; maznunların mutasarrıf buldukları tarlaya mağdur tarafın müdahalesi yüzünden çıkan bir kavgada maktule el uzatmaktan ibaret görülen fiilinin sübutuna binaen Türk Ceza Kanununun 464/1 - 55 ve 59 ncu maddeleri gereğince mahkûm edildiği ve 1937 doğumlu ve hâdiseye tarihinde filhakika 18 yaşını ikmal

etmemiş bir mektepli ve sabıkasız bir kimse olduğu; bundan başka, talebelik hayatının da; dosyada bulunan Kuleli Askerî Lisesi Müdürlüğünün yazılarında görüleceği üzere :

Sicil durumu ve derslerdeki muvaffakiyet derecesi itibariyle müspet ve iyi bulunduğu ve kendisini tanıyan öğretmenlerinin itibalarına nazaran da; tekrar askerî okula girmesine talimat hükümleri müsait bulunmayan mumaileyhin çalışkan, iyi bir aileye mensup, iyi bir şahıs olduğu ve affı eihetine gidildiği takdirde ilerideki durumu itibariyle de cemiyet için faydalı olabileceği anlaşılmıştır.

Tesbit olunan şu durumuna göre; henüz 20 yaşında olan müstedinin vâkı mahkûmiyetinin; Yüksek Meclise bir eseri âtîfet olarak affı ve böylece kendisine tahsilini ikmal ve istikbal temini; dolayısıyla cemiyete hayırlı olmak imkânının bahşolunmasında mülâhaza olunan içtimai fayda sebebiyle keyfiyetin, işbu mazbatamızla encümeninize arzına karar verilmiştir.

Arzuhal Encümeni Reisi	Bu Mazbata M.
Konya	Trabzon
A. Fahri Ağaoğlu	Selâhattin Karayavuz
Kâtip	
Sivas	Afyon K.
Abdurrahman Doğruyol	Hüseyin Tiryakioğlu
İzmir	Mardin
Arif Güngören	Bahaettin Erdem

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No : 11763/11209

Karar No : 4

14. I. 1958

Arzuhal Encümeni Reisliğine

10.VII.1954 tarihinde Kayseri Tomarza kazası Pusatlı köyünde vukubulan ve ölümle neticelenen bir kavgaya el uzatmaktan Kayseri Ağır Ceza Mahkemesinin kesinleşen 26.IV.1955 gün 955/98 karar ve 955/16 esas sayılı ilâmiyle Türk Ceza Kanununun 464/1, 59 ve 55 nei maddeleri gereğince neticeten bir sene 1 ay 10 gün ağır hapis cezasına mahkûm olup ve bu cezası tamamen infaz edilen ve buna rağmen Dilekçe Encümenine vermiş olduğu 28.XI.1956 tarihli dilekçesi ile hususi af talebinde bulunan Âlemdar Güngör hakkında tanzim edilen ve encümeninizden encümenimize havale edilen evrak incelendi :

Her ne kadar Âlemdar Güngör'ün suçu ika tarihinde Kuleli Askerî Lisesi 4 neü sınıf talebesi bulunduğu ve şahsi ahvali bakımından da dürüst ve çalışkan bir kimse olduğu, cezasının affı cihetine gidildiğinde ilerideki durumu itibariyle cemiyete faydalı olabileceği mütalâa edilmekte ise de; bu mülâhazanın tahakkuku ancak cezanın bütün hukuki neticeleriyle birlikte affı halinde mümkün olacağı aşikâr bir hâlikattir.

Türk Ceza Kanununun affa mütaallik 98 nei maddesinin tazammun eylediği ruh ve mâna, suç ve suçluluğu ortadan kaldırmayıp munhasıran, cezanın tamamen veya kısmen affını veya tebdilini derpiş eylemektedir.

Kaldı ki, Âlemdar Güngör'ün mahkûm bulunduğu 1 sene 1 ay 10 günlük hapis cezasının da infaz edilmiş bulunması mücerret cezaya taallük eden böyle bir hususi af yoluna gitmeyi de imkânsız bırakmaktadır.

Neticeten; yukarda arz olunan mucip sebeplere binaen yerinde görülemiyen hususi af talebinin ademikabulü ile dosyasının encümeninize iadesine ittifakla karar verildi.

Adliye Encümeni

Reisi	Bu M. Muharriri
Aydın	Gazianteb
C. Ülkü	A. Şahin
Kâtip	
Sakarya	Adana
T. Barış	H. Öner
Balıkesir	İsparta
V. Asena	S. Bilgiç
	İnzada bulunamadı
İzmir	Kırşehir
E. Kavur	H. Çopuroğlu
Konya	Manisa
S. Koraltan	A. Akın
Maraş	Mardin
H. Fehmi Evliya	M. Ali Arıkan
Ordu	Rize
Z. Kumrulu	M. Önal
Uşak	Yozgad
A. Rıza Akbıykoğlu	M. Ataman

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 11763

Arzuhal En. No. 11209

Karar No. 6

19 . III . 1958

Yüksek Reisliğe

Tomarza kazasının Pusatlı köyünden Alem-
dar Güngör'ün; Keyseri Ağır Ceza Mahkeme-
sinin 26 . IV . 1955 tarihli ilâmi ile mahkûm
edilmiş bulunduğu 1 sene 1 ay 10 günlük infaz
olunan hapis cezasının bütün neticeleriyle bir-
likte kaldırılması ve genç yaşında yüz kızar-
tıcı mahiyette bulunmayan bir fiil ve hareket
yüzünden sabıkalı, ideal ve istikbalden mahrum
bir durumda bırakılmaması talebini muhtevi
28 . XI . 1956 tarihli arzuhali; Dahilî Nizamna-
menin 54 ncü maddesine tevfikân tetkik olu-
nup 5 . VI . 1957 tarih ve 11763/11209 sayılı
bir mazbata ile, belirtilen sebeplere binaen
Adliye Encümenine intikal ettirilmiş ve mezkûr
encümenin 14 . I . 1958 tarihli ve 4 sayılı
kararı ile maruz af inhası: Türk Ceza Kanunu-
nun 98 ncü maddesi muvacehesinde infaz olun-
muş bulunan cezanın mücerret netice bakımın-
dan ele alınmayacağı mucip sebebi ile reddo-
lunmuş bulunmaktadır.

Bu baptaiki dosya 5 . II . 1958 tarihli toplan-
tıda tekrar tetkik ve tezekkür olunup Adliye
Encümeninin yukarıda işaret olunan mezkûr
madde kanuniye hakkındaki noktai nazarının
musip bulunmadığı, ezcümle; bir cezanın in-
faz olunmuş bulunmasının buna mâtuף af ta-
lebini tetkika engel teşkil etmeyeceği ve yalnız ne-
tice bakımından dahi ele alınabileceği, nitekim;
hususî affı derpiş eden kanunlardan bir çoğun-
da mahkûmiyet neticelerinin dahi af şümulü içe-
risine alınmasının ve mezkûr maddenin 2 ve
3 ncü bedlerinde yazılı «ancak kanun veya ka-
rarnamesinde hilâfı yazılı olmadıkça fer'î ve
mütemmim cezalara tesir etmez. Hususî affı
tazammun eden kanun veya kararnamede sa-
rahat bulunan ahval müstesnadır.» ibaresinin
mahmul bulunduğu mâna, keza; infaz olunmuş
bir cezanın bütün neticeleriyle birlikte affı
hakkındaki 5765 sayılı Kanunun encümenimi-
zin bu görüşünü müeyyit bulunduğu kanaat ve
neticesine varılmıştır.

Henüz 17 yaşında ve Kuleli Askeri Lisesi
son sınıf talebesi iken tatilini geçirmekte oldu-
ğu köyünde vukubulan ve ölümle neticelenen
bir kavgaya tesadüfi olarak katılıp maktule el
uzatmaktan ibaret bulunan bir hareketinden
dolayı mahkûm edilip okuldan kaydı silinen
müstedî; okul idaresinin dosya arasında bulu-
nan ve; ahlâkan mazbut ders ve tahsil duru-
mu iyi, çalışkan ve iyi bir aileye mensup bir
kimse olduğu ve istikbalinden ümitvar bulunul-
duğu hakkındaki yazılarına ve hâdisenin bu
oluş şekline göre; af ve atıfete lâyük bulunmuş
ve Yüksek Meclisin Teşkilâtı Esasiye Kanunu-
nun 26 ncü maddesi ile tanınan Yüksek takdir
hakkına dayanarak bu gence tekrar tahsile de-
vam imkânını bahşetmesinde faidei içtimaiye
mülâhaza olunmuştur.

Arz ve izah olunan bu maddî ve hukuki se-
beplere binaen; af inhasını muhtevi bahis ko-
nusu 5 . VI . 1957 tarihli selef encümen mazba-
tasının; dolayısıyla mezkûr cezanın neticeleri
ile birlikte affı hususunun işbu mazbatamızla
ısraren Umumi Heyetin yüksek tasviplerine su-
nulması ittifakla kararlaştırılmış bulunduğu-
ndan keyfiyet saygılarımızla arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi Bu Mazbata Muharriri

Konya

A. F. Ağaoglu

Samsun

N. Uulsoy

Kâtip

Antalya

Y. Yazıcı

Ankara

R. Dengin

Çanakkale

A. H. Sezen

Diyarbakır

N. Onur

Elâzığ

M. Altundogan

İmzada bulunamadı

Erzurum

M. Eyüboğlu

Kayseri

E. Develioğlu

İmzada bulunamadı

Sivas

S. Özsever

Urfa

M. Y. Alhas

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası ve Nafia, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/128)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 669/299

3 . II . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

İmar Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 30 . I . 1958 tarihinde kararlaştırılan İmâr ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

**İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası
ESBABI MUCİBESİ**

Yurdumuzdaki umumi kalkınmaya muvazi olarak şehir, kasaba ve köylerimizin imar ve ihyası ve mesken ihtiyacının en müsait şartlarla karşılanması imkânlarının tetkik ve tesbit edilmesi ve memleket bünyesine uygun bir mesken politikasının sevk ve idaresi ve yapı malzemesi tedarik imkânlarının aranması ve yabancı memleketlerden gelen ve gelecek olan göçmen ve mültecilerle yurt içinde iktisadi ve zirai sebeplerle zaman zaman vukubulan nüfus akımlarının rasyonel bir surette ve memleket ekonomisine uygun bir şekilde tanzim ve yerleştirilmelerinin sağlanması maksatlarını tahakkuk ettirmek için, İmar ve İskân Vekâleti adıyla bir vekâletin kurulması zaruri görülmüştür.

İmar ve İskân Vekâletinin kuruluş gayelerine ulaşabilmesini sağlamak, vazifelerinin ifasını kolaylaştırmak maksadıyla, halen yurdun imar ve mesken dâvasında faaliyette bulunan Türkiye Emlâk Kredi Bankasının ve İller Bankasının İmar ve İskân Vekâletine bağlanması bu müesseselerin kuruluş maksatlarına daha uygun bulunmuş; gerek bu bankaların hususi kanunları ile ve gerek diğer kanunlarla imar ve mesken işlerinde Maliye, Dahiliye, Nafia Vekâletlerine mevdu hak, vazife ve salâhiyetlerinin İmar ve İskân Vekâletince ifa ve istimal edilmek üzere bu vekâlete devri isabetli mütalâa edilmiştir.

İmarın yanında iskân işlerinin yer alması muvacehesinde, bugüne kadar yabancı memleketlerden yurdumuza gelen göçmen ve mültecilerin yerleştirilmesi ile uğraşan Toprak ve İskân Umum Müdürlüğünden, İskân Umum Müdürlüğünün tefrik edilerek İmar ve İskân Vekâleti bünyesine alınması ve bu suretle yalnız göçmen ve mültecilerle değil, vatandaşların yurt içi iskânlarını tanzim ve buna bağlı diğer meselelerin hallinin Vekâletin vazifeleri meyanına ithali ile, iskân ile mesken işlerinin ahenkli bir şekilde yürütülmesinin mümkün olacağı derpiş edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçe müzakereleri sırasında öteden beri kuvvetli bir temayül olarak izhar ve kurulması temenni edilmiş olan bu Vekâletin bir an evvel teşekkülü için takdim

edilen kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihasının birinci bölümünde Vekâletin ad ve vazifeleri umumi bir ifade ile gösterilmiş, ikinci ve üçüncü bölümünde dairelerin kuruluş, vazife ve salâhiyetlerine işaret edilmiş, dairelerin vazifelerinin tafsilen izahı ve aralarındaki koordinasyonu tesisi suretleri bilâhara süratle tedvin edilecek hususi kanunlara, tanzim edilecek nizamname ve istar edilecek talimatnamelere bırakılmıştır.

Dördüncü ve beşinci bölüm ile muvakkat maddeler, ihdas ve ilga edilen ve kanuna eklenen kadro cetvellerine ve memurun tâyin ve nakil şekillerine Vekâlete intikal edecek müesseselerin bağlanış tarzına ve muhtelif kanunlarla gerek İcra Vekilleri Heyetine ve gerek diğer Vekâlet ve dairelere imar ve iskân mevzuunda verilmiş vazife, hak ve salâhiyetlerin, dosya, malzeme ve saire demirbaşların Vekâlete devrine dair hükümleri muhtevirdir.

Son iki madde ise kanunun meriyet, icra şekil ve salâhiyetini tesbit etmektedir.

Nafia Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafia Encümeni
Esas No. 1/128
Karar No. 10

12 . II . 1958

Yüksek Reisliğe

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası encümenimizde Sayın Vekil ve bu işle ilgili vekâlet temsilcilerinin de iştiraki ile tetkik ve müzakere edildi.

Memleketimizdeki umumi kalkınmaya muvazi olarak şehir, kasaba ve köylerimizin imar ve ihyası, mesken ihtiyacının iyi ve müsait şartlarla karşılanması imkânlarının tetkik ve tesbit edilmesi, bünyemize uygun bir mesken politikasının sevk ve idaresi, yapı malzemesi tedarik imkânlarının aranması, yabancı memleketlerden gelen ve gelecek olan göçmen ve mültecilerle yurt içinde gerek iktisadi ve gerek zirai sebeplerle zaman zaman meydana gelen nüfus akınlarını rasyonel ve memleket ekonomisine uygun bir şekilde tanzim ve yerleştirmeleri gibi memleketimizin ana dâvalarını bir küll halinde ve şimdiye kadar encümenimizin müteaddit zamanlar temenni etmiş olduğu bu işlerin yeni kurulmakta olan İmar ve İskân Vekâletinin bünyesinde bulunması hasebiyle kanun lâyihası yerinde ve uygun mütalâa edilmiştir.

Aneak: Aynı vekâlet bünyesinde bulunması arzu edilen Yapı ve İmar İşleri Reisliğinin tamamının İmar Vekâletine bağlanması bugün için mahzurlu mülâhaza edilmiş imarla sıkı sıkıya alâkası bulunan şehircilik ve deprem şubelerinin alınması yalnız bugün diğer vekâlet bünyelerinde küçük kadrolar halinde serpilmiş

olan birtakım diğer vekâletler bünyesindeki heyeti fenniyelerin Nafia Vekâleti Yapı ve İmar İşleri Reisliğine alınması faydalı görülmüş bu suretle resmî inşaatın Nafia Vekâleti hususi inşaatın ise İmar ve İskân Vekâleti gibi iki mühim elden idaresi, ihtiyacı (40 000) olan ve fakat bugün adedleri ancak (5 000) i bulan mimar ve mühendis gibi elemandan tasarruf ta edilebileceği aynı zamanda işlerin tam ve mütekâmil olarak yürütüleceği düşüncesi temenniye şayan görülmüştür.

Yine encümenimizde bağlanması uzun uzadıya görüşülen Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün Kadastro Şubesinin tapudan ayrılması birtakım mahzurlar tevli dedeceği sebebiyle bundan sarfınazar edilmiş buna mukabil hükümetçe İmar ve İskân Vekâletine bağlanması kanunda derpiş olunan Toprak ve İskân Umum Müdürlüğünün yalnız İskân Şubesinin alınması toprağın hariç tutulması hususu uzun münakaşa ve müzakere sonunda biri birinin mütemmimi ve tamamlayıcısı ve hattâ devamı olan toprağın İskândan ayrılmaması ve vekâlet bünyesine Toprak ve İskânın olduğu gibi alınması vekâlet temsilcilerinin de verdikleri izahatla bir kat daha düşüncelerimizi takviye etmiş bu sebeple bununda İmar ve İskân Vekâletine bağlanması uygun görülmüştür.

Kanun lâyihasının tümü kabul edildikten sonra maddelere geçilmiştir. Metindeki bölümler kanun tekniğine aykırı görüldüğünden lâyihadan çıkarılmıştır.

1. Vekâletin ismi yerinde görülerek birinci madde aynen kabul edilmiştir.

2. İkinci maddede ise (A) ve (E) fıkralarında yapılan tadillerle birlikte ikinci madde tadilen kabul edilmiştir.

3. Üçüncü maddenin son fıkrası, İskân Umum Müdürlüğüne toprağında birleştirdiğimizden tadil edilerek üçüncü madde bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

4. Dördüncü ve beşinci maddeler Hükümetin teklif ettiği veçhile aynen kabul edilmiştir.

5. Altıncı maddenin (D) bendine kalifiye işçi yetiştirilmesini temin maksadıyla mesleki kurslar açılması uygun görülmüş ve lâyihanın bu maddesine ilâve edilerek altıncı madde tadilen kabul edilmiştir.

6. Yedinci ve sekizinci maddeler Hükümetin teklif ettiği veçhile aynen kabul edilmiştir.

7. Dokuzuncu maddede memleketin imarı düşünülürken âtideki fevkalâde hallerde dikkate alınması zaruri olduğundan sivil müdafa tâbiri bu maddenin (A) bendine ilâve edilmiştir. Yine aynı maddenin (f) bendinden sonraki kısım Toprak İskân Umum Müdürlüğünü alâkadar etmesi hasebiyle bundan sonraki bentler maddeden çıkarılmıştır.

8. Hükümetin 10 ncu maddesi tayyedilmiş bunun yerine lâyihaya 10 ncu madde olarak müstakil Mesken Umum Müdürlüğü konulmuştur.

Bent sıraları ise yeni madde ile mütenasip olarak yeniden tanzim edilmiştir.

9. 11 nci madde bâzı kelime ilâveleriyle tadilen kabul edilmiştir. Yalnız bu maddede norm ve standartlar hakkında Ticaret Odaları, Mühendis Odaları ve üniversite ile iş birliği halinde çalışılması temenni edilmiştir.

10. 12 ve 13 ncü maddeler Hükümetin teklif ettiği veçhile aynen kabul edilmiştir.

11. 14 ncü madde, Vekilin salâhiyetini daha çok genişletmek ve serbest bırakmak için (Karara bağlar) kelimesi mütalâalarını bildirir şekilde değiştirilerek madde bu tadille birlikte kabul edilmiştir.

12. 15, 16, 17, 18, 19 ncu maddeler Hükümetin teklif ettiği veçhile aynen kabul edilmiştir.

13. 20 nci maddede toprağın iskândan ayrılamayacağı encümenimizce mütalâa edildiğinden Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğü yeni bir madde olarak tedvin edilmiştir.

14. Hükümetin 20 nci maddesi 21 nci madde olarak ve meriyette bulunan ifadesinden sonra (Toprak) kelimesinin ilâvesiyle tadilen kabul edilmiştir.

15. Hükümetin 21 nci maddesi 22 nci madde olarak değiştirilerek aynen kabul edilmiştir.

16. Vekâletin kendisine verilen vazife ve salâhiyetlerini tam ve şümullü bir şekilde gösterilmesine imkân olamayacağı cihetle birtakım nizamnameler çıkarması uygun olacağı mütalâa edilerek kanun metnine yeniden 23 ncü madde ilâve edilmiştir.

17. Muvakkat 1 nci maddedeki iskân işlerinde bulunan demirbaşların İmar ve İskân Vekâletine devrolacağı zikredilmektedir. Encümenimiz Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğünü kül halinde bu Vekâlete bağlanmasını kabul ettiğinden maddedeki bu kısım çıkarılarak kabul edilmiştir.

18. Muvakkat 1 nci madde serd edilen hususlara istinaden muvakkat 2 nci madde kanun lâyihasından tayyedilmiştir.

19. Muvakkat 3 ncü madde, muvakkat 2 nci madde olarak ve ekli 3 numaralı cetvelde 2 numaralı cetvel olarak değiştirilerek madde bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

20. Hükümetin 22 nci maddesi 24 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

21. Hükümetin 23 ncü maddesi 25 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

22. Cetvellerde ise (1) numaralı cetvel bâzı ihtisas kadrolarının ilâvesiyle tadilen kabul edilmiştir. (2) sayılı cetvel Toprak ve İskân Umum Müdürlüğü kül halinde bu vekâlete devredileceğinden iskâna aidolan bu cetvel tayyedilmiştir. (3) sayılı cetvel de (2) sayılı cetvel olarak aynen kabul edilmiştir.

Dahiliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete arz olunur.

Nafia Encümeni

Reisi

Gaziantep

S. Kuranel

Afyon Karahisar

O. Uygun

M. M.

Konya

H. Ölçmen

Artvin

M. Bumin

Denizli	Erzurum	Kütahya	Malatya
B. Aksit	S. Erduman	M. Diler	K. Sürenkök
İmzada bulunamadı		Muş	Niğde
Erzurum	Gaziantep	Ş. Çağlayan	V. Mengi
F. Taşkesenlioğlu	C. San		
Giresun	Kayseri		Sinob
A. N. Duyduk	D. Turan		M. Pınar

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No. 1/128

Karar No. 19

15 . II . 1958

Yüksek Reisliğe

İmar ve İskân Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 30 . I . 1958 tarihinde kararlaştırılan ve Makamı Riyasetçe, Nafia Encümenince tetkik ve müzakere edildikten sonra, encümenimize havale buyurulan İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihası, alâkah vekil ve Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Memleketimizi daha mamur ve milletimizi daha mesut ve müreffeh bir hayata kavuşturmak babında umumi kalkınmaya müvazi olarak şehir, kasaba ve köylerimizin imar ve ihyası, mesken ihtiyacının iyi ve müsait şartlarla karşılanması imkânlarının tetkik ve tesbit edilmesi, bünyemize uygun bir mesken politikasının sevk ve idaresi, yapı malzemesinin tedarik imkânlarının aranması, iç ve dış iskânının zemin ve zamana uygun ve memleketimizin şartları ile mütenasip bir şekilde tanzim ve tesbiti hususlarına cevap vermesi bakımından mezkûr kanun lâyihası encümenimizce uygun mütalâa edilmiştir.

Ancak Nafia Encümeninin tadil metni müzakereye esas tutulmasına karar verilmiş 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 24 ve 25 nci maddelerle muvakkat 1 ve 2 nci maddeler ve Nafia Encümeninin kabul etmiş olduğu cetveller encümenimizce de aynen, altıncı maddenin (A) bendine «İmar, İskân» dan sonra «Toprak» kelimesinin de ilâvesi ile, 15 nci maddede ise. Disiplin Komisyonuna. disiplin

tahkikatı Teftiş Heyetince yapılmış olması bakımından, muhakkikin bu heyete dâhil olması muvafık mütalâa edilmediğinden bu madde metnindeki «Teftiş Heyeti» kaldırılarak «Tetkik Heyeti» ilâve edilmiş ve bu maddedeki «Daire Reis» tâbiri de radaksiyon bakımından çıkarılmak suretiyle, 16 nci madde ise Ana Kanun mesabesinde bulunan 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ile tenazur temini bakımından değişikliğe tâbi tutulmak suretiyle, 21 nci maddede de radaksiyon bakımından «1351, 3196 sayılı kanunlarla Dahiliye Vekâletine ve» kelimelerinin ilâvesi ve «Başvâletten» sonra zikredien «Devredilmiş olan» kelimelerinin çıkarılması suretiyle 22 nci maddede ise tatbikattaki ihtilâfları önlemek bakımından, sondan iki kelime evveline «Bu vekâlet» kelimelerinin ilâvesiyle ve 23 ncü madde ise alâkadar vekilin vermiş olduğu izahata göre, çıkarılması iktiza eden bir nizamname olmayıp mütaaddit nizamnamelerle tatbikat yapılacağından «Nizamname» yerine «Nizamnameler» denmek suretiyle lâyiha encümenimizce kabule şâyan görülmüştür.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye En. Reisi	Mazbata Muharriri	
Edirne	Yozgad	
R. Nasuhioğlu	Ö. L. Erzurumluoğlu	
Kâtip		
Samsun	Bitlis	Burdur
E. Anıt	N. Barut	Â. Sipahi
Denizli		İzmir
T. Bahadır		E. D. Başar

Kars
Söz hakkım mahfuz kal-
mak üzere
M. Hazer

Kastamonu
S. Çağlar

Kütahya
M. Özkefeli
Tokad
D. Yurdakul

Manisa
C. Özgirgin

Niğde
Ş. R. Soyer
Van
S. Erdinç

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/128
Karar No. 45

1. IV. 1958

Yüksek Reisliğe

İmar ve İskân Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 3. II. 1958 tarihli ve 71-669/299 sayılı tezkeresiyle gönderilen İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihası, Nafia ve Dahiliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla İmar ve İskân Vekili ve Maliye Vekâleti mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, yurdun bölge, şehir, kasaba ve köylerinin harita ve imar plânlarını hazırlamak ve bu plânların tatbiki için gerekli tedbirleri almak, memleketin bünyesine uygun mesken politikası esaslarını tesbit etmek, mesken ihtiyacını karşılamak ve memleketin şart ve imkânlarına göre en lüzumlu ve faydeli yapı malzemesinin temin ve tedariki için gerekli tedbiri almak ve yurt içinde iskân edilecek vatandaşlarla hariç memleketlerden yurdumuza gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerin iskânlarını sağlamak ve topraksız çiftçilerin topraklandırılmasını temin etmek hususunda İmar ve İskân Vekâletine vazife vermekte ve bu vekâletin kuruluş kadrolarını tesbit etmektedir.

Nafia ve Dahiliye encümenlerince bidayeten tetkik ve tâdilen kabul olunan kanun lâyihasının sevkini mucip sebepler encümenimizce de yerinde görülerek Dahiliye Encümeninin kabul ettiği metin üzerinden maddelerin müzakeresine geçilmiş ve lâyihanın birinci maddesi Hükümetin teklifi ve 2 nci maddesi Nafia Encümeninin tâdili veçhile aynen 3 ve 4 ncü maddeleri encümenimizce kelime değişiklikleri yapılmak suretiyle, 5 nci maddesi Hükümetin teklifi veçhile aynen, 6 ncı maddesi tâdilen, 7 ve

8 nci maddeleri ise Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Plânlama ve İmar Umum Müdürlüğünün vazifelerini tâyin eden 9 ncü madde üzerinde cereyan eden uzun müzakerelerden sonra Umum Müdürlüğün vazife ve salâhiyetine mütâallik hükümler üzerinde gerekli tadilat yapılarak ve 10 ncü maddeye de şehir, kasaba ve köylerde hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yaptırılacak meskenler için mesken kredisi verebilecek müesseselerin içinde hususi kredi müesseselerinin dâhil olmadığını tavzih maksadiyle sermayelerinin yarısından fazlası veya tamamı Devlete veya mahallî idarelere ait bulunan kredi müesseselerinin maksudolduğu madde metnine dercedilmek suretiyle 9 ve 10 ncü maddeler kabul edilmiştir.

11 nci maddenin C ve D fıkralarında ve 12 nci madde metninde şeklen değişiklik yapılmak suretiyle ve lâyihanın 13 ncü maddesi Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul ve Müşavere Heyetinin teşkiline mütâallik 14 ncü madde ise ifa edilecek hizmetin esasen vekilin salâhiyeti dâhilinde olduğundan ve kanuni bir hüküm olarak lâyihada tedvinine lüzum olmadığından dolayı tayıy edilmiştir.

Dahiliye Encümeninin 15 nci maddesi 14 ncü, 16 ncı maddesi 15 nci maddeler olarak ve lâyihanın 17 nci maddesi kelime değişikliği yapılmak suretiyle 16 ncı madde, 18 nci maddesi 17 nci, 19 ncü maddesi 18 nci madde ve Nafia Encümeninin 20 nci maddesi 19 ncü madde ve Dahiliye Encümeninin 21 nci maddesi 20 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Dahiliye Encümeninin 22 nci maddesi, malî imkânların vekâlet değil Hükümetçe temini ve

İmar ve İskân

İmar ve İskân Vekâleti tarafından vazifelendirilen banka ve müesseselerin alâkah vekâletinin muvafakatının inzımamıyla hizmet kabul edecekleri hususları madde metnine aksettirmek suretiyle tadilen 21 neî madde olarak kabul edilmiş ve 23 neî madde tayyedilmiştir.

Nafia Encümeninin muvakkat birinci ve ikinci maddeleri aynen kabul edilmiş ve 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununun yürürlükte bulunduğu cihetle gerek kadrolara ve gerek tahsisata mütaallik hükümler encümenimizce yeniden hazırlanan 3, 4 ve 5 neî muvakkat maddelerle tesbit ve kabul edilmiştir.

Lâyhaya merbut (1) sayılı cetvel tādilen ve (2) sayılı cetvelin tanzimine lüzum olmadığından kaldırılarak (3) sayılı cetvel (2) sayılı cetvel olarak ve 1958 yılında kullanılacağı kadroları gösteren (L) işaretli cetvel ile ücretli kadroları gösteren (D) işaretli cetveller encümenimizce ihzar ve kabul edilmiştir.

22 ve 23 neî maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olunan İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislîğe sunulur.

Reis	Reisvekili
Balıkesir	Bursa
<i>H. İmre</i>	<i>H. Köymen</i>
Mazbata M.	Afyon Karahisar
Zonguldak	<i>M. Â. Ülgen</i>
<i>S. Ataman</i>	Artvin
Ankara	<i>Y. Gümüsel</i>
<i>İ. Seçkin</i>	
İmzada bulunamadı	

Diyarbakır	Edirne
<i>H. Turgut</i>	<i>M. Sarol</i>
Elâzığ	Erzincan
H. Müftügil	Muhalifim
İmzada bulunamadı	<i>R. Bayındır</i>
Erzurum	Gaziantep
<i>S. Erker</i>	<i>E. Cenani</i>
İstanbul	İzmir
<i>N. Kırsan</i>	<i>D. Akbel</i>
İzmir	Kayseri
<i>B. Bilgin</i>	<i>O. Kavuncu</i>
Kırşehir	Kocaeli
Muhalifim	<i>C. Tüzün</i>
<i>F. Yalçın</i>	
Konya	Konya
<i>M. Bağrıaçık</i>	<i>N. Tahrata</i>
Maras	Muş
<i>K. Bayazıt</i>	<i>Ş. Ağaoğlu</i>
Nevşehir	Niğde
<i>N. Önder</i>	<i>R. Gürsoy</i>
Ordu	Rize
Muhalifim	<i>H. Agun</i>
<i>A. H. Onat</i>	
Siiird	Tekirdağ
Söz hakkım mahfuzdur	<i>Z. Erataman</i>
<i>M. D. Süalp</i>	
Van	Yozgad
Söz hakkım mahfuzdur	<i>T. Alpay</i>
<i>F. Melen</i>	
Zonguldak	Zonguldak
<i>T. Öktem</i>	<i>H. Timur</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası

Birinci Bölüm

Vekâletin vazifeleri

MADDE 1. — İmar ve İskân Vekâleti adı ile bir vekâlet kurulmuştur.

MADDE 2. — İmar ve İskân Vekâletinin vazifeleri şunlardır :

A) Yurdun bölge, şehir, kasaba ve köy imar plânlarını hazırlamak, imar için her türlü tedbirleri almak ve bunların tatbikini temin etmek;

B) Memleketin bünyesine uygun mesken politikası esaslarını tesbit etmek ve tatbikini sağlamak;

C) Memleket şart ve imkânlarına göre, en lüzumlu ve faydalı yapı malzemesinin temin ve tedarikini sağlayacak bileümle tedbirleri almak;

D) Bölge plânları için alâkalı vekâletlerle müşterek etüdler yapmak ve bu etüdlere göre icabeden kanuni ve idari tedbirleri müştereken almak;

E) Yabancı memleketlerden yurdumuza gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerle, yurt içinde hususi kanunlarına göre yerleştirilecek vatandaşların İskân Kanunu hükümleri mucibince iskânlarını sağlamak;

F) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin en iyi şekilde ifası için gerekli etüd ve araştırmaları yapmak.

İkinci Bölüm

Kuruluş

MADDE 3. — İmar ve İskân Vekâleti :
Merkezde

- A) Müsteşar;
- B) Hususi Kalem Müdürü;
- C) Tetkik Heyeti Reisliği;
- D) Teftiş Heyeti Reisliği;
- E) Hukuk Müşavirliği;
- F) İmar ve Mesken Umum Müdürlüğü;
- G) İskân Umum Müdürlüğü;
- H) Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü;

NAFIA ENCÜMENİNİN TADILI

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası

Vekâletin vazifeleri

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İmar ve İskân Vekâletinin vazifeleri şunlardır :

A) Yurdun bölge, şehir, kasaba ve köylerin harita ve imar plânlarını hazırlamak ve hazırlatmak, imar için her türlü tedbirleri almak ve bunların tatbikini temin etmek.

B) Memleketin bünyesine uygun mesken politikası esaslarını tesbit etmek ve tatbikini sağlamak.

C) Memleket şart ve imkânlarına göre, en lüzumlu ve faydalı yapı malzemesinin temin ve tedarikini sağlayacak bileümle tedbirleri almak

D) Bölge plânları için alâkalı vekâletlerle müşterek etüdler yapmak ve bu etüdlere göre icabeden kanuni ve idari tedbirleri müştereken almak.

E) Yurt içinde hususi kanunlarına göre yerleştirilecek vatandaşlarla, yabancı memleketlerden yurdumuza gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerin İskân Kanunu hükümleri mucibince iskânlarını sağlamak ve topraksız çiftçinin topraklandırılmasını temin etmek.

F) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin en iyi şekilde ifası için gerekli etüd ve araştırmaları yapmak.

Kuruluş

MADDE 3. — İmar ve İskân Vekâleti :
Merkezde

- A) Müsteşar
- B) Hususi Kalem Müdürü
- C) Tetkik Heyeti Reisliği
- D) Teftiş Heyeti Reisliği
- E) Hukuk Müşavirliği
- F) Plânlama ve İmar Umum Müdürlüğü
- G) Mesken Umum Müdürlüğü
- H) Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında Kanun

Birinci Bölüm

Vekâletin vazifeleri

MADDE 1. — Nafia Encümeninin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Nafia Encümeninin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İkinci Bölüm

Kuruluş

MADDE 3. — Nafia Encümeninin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası

Birinci bölüm

Vekâletin vazifeleri

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Nafia Encümeninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İkinci bölüm

Kuruluş

MADDE 3. — İmar ve İskân Vekâleti :
Merkezde

- A) Müsteşarlık
- B) Hususi Kalem Müdürlüğü
- C) Tetkik Heyeti Reisliği
- D) Teftiş Heyeti Reisliği
- E) Hukuk Müşavirliği
- F) Plânlama ve İmar Umum Müdürlüğü
- G) Mesken Umum Müdürlüğü
- H) Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü

- I) Zatişleri Müdürlüğü;
J) Levazım ve Evrak İşleri Müdürlüğü.

ile vilâyetlerde;

Vekâletçe lüzum görülecek yerlerde kurulacak bölge müdürlükleri, imar müdürlükleri, iskân müdürlükleri, imar şeflikleri ve iskân şefliklerinden terekkübeder.

Üçüncü Bölüm

Vazife ve salâhiyetler

MADDE 4. — Müsteşar :

Vekilın müşavir ve yardımcı olup vekâlete ait işlerin mevzuat dâhilinde düzenlenip yürütülmesini vekil adına ve onun direktifleri altında temin eder ve gerekli emirleri verir. Müsteşar Muavini, Müsteşar tarafından verilen emirler dâhilinde vekâlet işlerinin yürütülmesinde müsteşara yardım eder.

MADDE 5. — Hususi Kalem Müdürlüğü :

Vekâlet makamının resmî ve hususi muhabeveleri ile şifre ve protokol işlerini yapar.

MADDE 6. — Tetkik Heyeti Reisliğinin vazifeleri şunlardır :

A) İmar, mesken, malzeme ve kredi mevzularında ve vekâleti ilgilendiren diğer mevzularda fennî ve iktisadi tetkikler yapmak;

B) Yapı maliyetini ucuzlatma çarelerini araştırmak, memleketin muhtelif bölgelerinde tatbik edilmekte bulunan yapı sistemlerinin ıslâhı için çalışmak ve tatbikinde fayda görülen yeni yapı sistemleri üzerinde araştırmalar yapmak;

C) Zelzele, heyelân, su baskını gibi tabii âfetlerden evvel ve sonra alınacak fennî tedbirleri tesbit etmek;

D) Alâkalı iç ve dış neşriyatı toplamak, tercüme ve telif eser neşretmek, imar işleriyle ilgili öğretici filim yaptırmak ve toplamak, şayanı tavsiye inşaat sistemlerini, mimari neticeleri ve diğer faydalı hususları halka tanıtmak, ve bu maksatlarla devamlı ve muvakkat sergiler yapmak, konferanslar, seminerler tertibetmek;

E) Vekâlet kütphanesini ve vekâletin filim ve fotoğraf arşivini idare etmek.

- I) Zatişleri Müdürlüğü

- J) Levazım ve Evrak İşleri Müdürlüğü

ile vilâyetlerde:

Vekâletçe lüzum görülecek yerlerde kurulacak bölge müdürlükleri, imar müdürlükleri ve imar şefliklerinden terekkübeder.

Vazife ve salâhiyetler

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tetkik Heyeti Reisliğinin vazifeleri şunlardır :

A) İmar, iskân, mesken, malzeme ve kredi mevzularında ve vekâleti ilgilendiren diğer mevzularda fennî ve iktisadi tetkikler yapmak;

B) Yapı maliyetini ucuzlatma çarelerini araştırmak, memleketin muhtelif bölgelerinde tatbik edilmekte bulunan yapı sistemlerinin ıslâhı için çalışmak ve tatbikinde fayda görülen yeni yapı sistemleri üzerinde araştırmalar yapmak.

C) Zelzele, heyelân, su baskını gibi tabii âfetlerden evvel ve sonra alınacak fennî tedbirleri tetkik etmek.

D) Alâkalı iç ve dış neşriyatı toplamak, tercüme ve telif eser neşretmek, imar işleri ile ilgili öğretici filim yaptırmak ve toplamak, şayanı tavsiye inşaat sistemlerini, mimari ve teknik neticeleri ve diğer faydalı hususları halka tanıtmak ve bu maksatlarla devamlı ve muvakkat sergiler yapmak, konferanslar, seminerler ve mesleki kurslar tertibetmek.

E) Vekâlet kütüphanesi ve vekâletin filim ve fotoğraf arşivini idare etmek.

Da. E.

B. E.

Üçüncü Bölüm

Vazife ve salâhiyetleri

MADDE 4. — Nafia Encümeninin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Nafia Encümeninin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tetkik Heyeti Reisliğinin vazifeleri şunlardır :

A) İmar, iskân, toprak, mesken, malzeme ve kredi mevzularında ve vekâleti ilgilendiren diğer mevzularda fennî ve iktisadi tetkikler yapmak;

B) Yapı maliyetini ucuzlatma çarelerini araştırmak, memleketin muhtelif bölgelerinde tatbik edilmekte bulunan yapı sistemlerinin ıslahı için çalışmak ve tatbikinde fayda görülen yeni yapı sistemleri üzerinde araştırmalar yapmak;

C) Zelzele, heyelân, su baskını gibi tabii âfetlerden evvel ve sonra alınacak fennî tedbirleri tesbit etmek;

D) Alâkalı iç ve dış neşriyatı toplamak, tercüme ve telif eser neşretmek, imar işleri ile ilgili öğretici filim yaptırmak ve toplamak, şayanı tavsiye inşaat sistemlerini, mimari ve teknik neticeleri ve diğer faydalı hususları halka tanıtmak, ve bu maksatlarla devamlı ve muvakkat sergiler yapmak, konferanslar, seminerler ve meslekî kurslar tertibetmek;

E) Vekâlet kütüphanesini ve vekâletin filim ve fotoğraf arşivini idare etmek.

I) Zatişleri Müdürlüğü
J) Levazım ve Evrak İşleri Müdürlüğü ile vilâyetlerde;

Vekâletçe lüzum görülecek yerlerde kurulacak bölge müdürlükleri, imar müdürlükleri, ve imar şefliklerinden terekkübeder.

Üçüncü bölüm

Vazife ve salâhiyetler

MADDE 4. — Müsteşarlık :

Müsteşar Vekilin müşaviri ve yardımcısı olup Vekâlete ait işlerin mevzuat dahilinde düzenlenip yürütülmesini Vekil adına ve onun direktifleri altında temin eder ve gerekli emirleri verir. Müsteşar muavini, Müsteşar tarafından verilen emirler dâhilinde Vekâlet işlerinin yürütülmesinde Müsteşara yardım eder.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tetkik Heyeti Reisliğinin vazifeleri şunlardır :

A) İmar, iskân, toprak, mesken, malzeme ve kredi mevzularında ve Vekâleti ilgilendiren diğer mevzularda tetkikler yapmak,

B) Yapı maliyetini ucuzlatma çarelerini araştırmak, memleketin muhtelif bölgelerinde tatbik edilmekte bulunan yapı sistemlerinin ıslahı için çalışmak ve tatbikinde fayda görülen yeni yapı sistemleri üzerinde araştırmalar yapmak,

C) Zelzele, heyelân, su baskını gibi tabii âfetlerden evvel ve sonra alınacak tedbirleri tesbit etmek,

D) Alâkalı iç ve dış neşriyatı toplamak, tercüme ve telif eser neşretmek, imar işleri ile ilgili öğretici filim yaptırmak ve toplamak, şayanı tavsiye inşaat sistemlerini mimari ve teknik neticeleri ve diğer faydalı hususları halka tanıtmak ve bu maksatlarla devamlı ve muvakkat sergiler yapmak, konferanslar, seminerler ve meslekî kurslar tertip etmek.

E) Vekâlet hüküphanesini ve Vekâletin filim ve fotoğraf arşivini idare etmek.

Hü.

MADDE 7. — Teftiş Heyeti Reisliği :

Müfettiş sıfat ve salâhiyetlerini haiz bir reis in idaresi altında Vekâletin emir, idare ve murakabesinde ve Vekâlete bağlı bulunan bütün teşekkül ve müesseselerin, şirket ve tesislerin her türlü muamele ve işlerini Vekil adına tetkik, teftiş ve tahkik eder. Müfettişlerin vazife ve salâhiyetleri bir nizamnamede belirtilir.

MADDE 8. — Hukuk Müşavirliği :

Vekâlet makamından havale edilecek işlerle Vekâlet dairelerinin hazırladıkları kanun, nizamname ve talimatnameleri inceler, bunlar hakkında hukuki ve kanuni mütalâa verir. 4353 sayılı Kanunun hükümlerine göre idari ve adli kaza mercilerinde açılan dâvalara ait gerekli bilgileri hazırlar ve Hazineyi ilgilendirmiyen idari dâvalarda Vekâleti temsil eder.

MADDE 9. — İmar ve Mesken Umum Müdürlüğünün vazifeleri şunlardır :

A) Yurdun coğrafi, iktisadi ve turistik şartları göz önünde bulundurularak bölgeler tesbit etmek, bunları inkişaf sahalalarına ve arazinin kullanımına göre plânlamak, ticaret, ziraat ve sanayi gibi yerleşmelerin programlarını hazırlamak üzere alâkalı Vekâletlerle müştereken etüdler yapılmasını ve bu etüdler neticesinin tahakkuku için icabeden kanuni tedbirlerin yine müştereken alınmasını temin eylemek.

B) Bölge plânlarını esaslarına uygun eski ve yeni şehir, kasaba ve köy imar plânları ile tadillerini alâkalı idarelerin mutabakatıyla yapmak, yaptırmak, ve uygun bulduklarını aynen veya tashihen tasdik eylemek,

C) Her türlü plânlamanın yapılmasını temin için lüzumlu araştırma, yerden ve havadan harita vesaire işleri yaparak veya yaptırarak malzeme ve vesaik hazırlamak veya hazırlanmış olanları tetkik ve tasdik etmek.

D) Bölge, şehir, kasaba ve köy plânlarının programları dâhilinde süratle tahakkukunu temin için alâkalı idarelerin talebi ile bunların tatbikatını yapmak, yaptırmak, teşvik ve murakabe etmek, plân ve tatbikat yapacaklara gerekli yardımı yapmak.

E) İmar ile ilgili faaliyetlerde bulunan diğer vekâlet veya müesseselerle daireler ara-

Na. E.

MADDE 7. — Hükümetin yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.**MADDE 8. — Hükümetin sekizinci maddesi aynen kabul edilmiştir.****MADDE 9. — Plânlama ve İmar Umum Müdürlüğünün vazifeleri şunlardır.**

A) Yurdun coğrafi, iktisadi, sivil müdafaa ve turistik şartları göz önünde bulundurularak bölgeler tesbit etmek, bunları inkişaf sahalalarına ve arazinin kullanımına göre plânlamak, ticaret, ziraat ve sanayi gibi yerleşmelerin programlarını hazırlamak üzere alâkalı vekâletlerle müştereken etüdler yapılmasını ve bu etüdler neticesinin tahakkuku için icabeden kanuni tedbirlerin yine müştereken alınmasını temin eylemek.

B) Bölge plânlarının esaslarına uygun eski ve yeni şehir, kasaba ve köy imar plânları ile tadillerini alâkalı idarelerin mütalâası alınmak suretiyle yapmak, yaptırmak, ve uygun bulduklarını aynen veya tashihen tasdik eylemek.

C) Her türlü plânlamanın yapılmasını temin için lüzumlu araştırma, yerden ve havadan harita ve saire işleri yaparak veya yaptırarak malzeme ve vesaik hazırlamak veya hazırlanmış olanları tetkik ve tasdik etmek.

D) Bölge, şehir, kasaba ve köy plânlarının programları dâhilinde süratle tahakkukunu temin için alâkalı idarelerin talebi ile bunların tatbikatını yapmak, yaptırmak, teşvik ve murakabe etmek, plân ve tatbikat yapacaklara gerekli yardımı yapmak.

E) İmar ile ilgili faaliyetlerde bulunan diğer vekâlet ve müesseselerle daireler arasında

Da. E.

MADDE 7. — Nafia Encümeninin yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Nafia Encümeninin sekizinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Nafia Encümeninin dokuzuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Plânlama ve İmar Umum Müdürlüğünün vazifeleri şunlardır:

A) Yurdun tabii, iktisadi, turistik ve diğer şartlarına göre imar bölgelerini tesbit etmek,

Bu bölgelerin inkişaflarını nazarı itibara alarak imar plânlarını yapmak,

Böylece hazırlanacak bölge imar plânlarının tatbikatı için gerekli tedbirleri almak,

Bu hususları temin üzere Vekiller Heyeti kararı ile alâkalı vekâletlerin mümessillerinden mürekkep bir heyet kurulur.

B) Şehir, kasaba ve köy imar plânları ile tadillerini alâkalı idarelerin talebi üzerine ve mütalâaları alınmak suretiyle yapmak, yaptırmak veya yapacaklara gerekli yardımlarda bulunmak ve bunları aynen veya tashihen tasdik eylemek,

Böyle plâni yapılmış olan yerlerde şehir, kasaba ve köy imar plânları ile tadillerini alâkalı idarelerin mütalâaları alınarak bölge imar plânına uygun olmak üzere resen yapmak veya yaptırmak, aynen veya tashihen tasdik eylemek.

C) Her türlü plânlamanın yapılmasını temin için lüzumlu araştırma, yerden ve havadan harita ve saire işleri yaparak veya yaptırarak malzeme ve vesaik hazırlamak veya hazırlanmış olanları tetkik ve tasdik etmek.

D) Bölge, şehir, kasaba ve köy plânlarının programları dâhilinde süratle tahakkukunu temin için alâkalı idarelerin talebi ile bunların tatbikatını yapmak, yaptırmak, teşvik ve mura-

sında bölge, imar plânları ve programlarının ihzar ve tatbikatında irtibat ve koordinasyon sağlamak.

F) Şehir ve kasabalarda imar ile ilgili içme suyu, kanalizasyon, yol, elektrik ve saire gibi âmme hizmetlerine mütaallik işlerin alâkalı idarelerin talebi üzerine projelerini yapmak, yaptırmak ve bunların salâhiyetli mercilerce tasdikini veya tekenmülünü sağlamak ve bu projelere göre takibata geçilmesini temin etmek veya bu hususlarda gerekli yardımlarda bulunmak.

G) Yurdun mesken durumunu ve ihtiyacını tesbit etmek ve bu ihtiyacın giderilmesi için kısa ve uzun vâdeli mesken programları yapmak ve bunların tatbikini sağlamak .

H) Şehir kasaba ve köylerde sıhhi sağlam ve ucuz mesken inşası için gerekli eüdlere yapmak ve bunların tatbikini sağlamak.

I) Islâha muhtaç mesken topluluklarının ıslâhı veya tasfiye çarelerini araştırmak ve tatbikata geçilmesini temin etmek.

J) Evsiz vatandaşları birer mesken sahibi yapacak veya mutedil kiralalarla barınmalarını sağlayacak tedbirleri almak.

K) Toplu inşaat hareketlerini teşvik ve toplu inşaat yapacak belediyelerle daire ve teşekküller arasında iş birliği temin, yapı kooperatiflerinin çalışmalarını gayelerine tevcih etmek ve tip statülerini yapmak, inşaat ve idare işlerini mürakabe etmek,

L) Şehir, kasaba ve köylerde, hakiki hükmi şahıslar tarafından yapılacak meskenler için kredi müesseseleri tarafından verilen mesken kredilerinin ve yapılan çeşitli yardımların tahsisatlarını tâyin ve tanzim etmek, tetkik ve tasdik eylemek ve tatbikâtını mürakabe etmek.

MADDE 10. — İskân Umum Müdürlüğünün vazifeleri şunlardır :

A) Yabancı memleketlerden gelecek göçmen ve mültecilerle yurt içinde hususi kanunlarına göre iskân edilecek vatandaşların bir plân dâhilinde ve ehemmiyet ve müstaceliyetlerine göre yurdun münasip yerlerine tertip ve iskânını yapmak,

B) Yurdun nüfusu kesif ve toprağı dar

bölge, imar plânları ve programlarının ihzar ve tatbikatında irtibat ve koordinasyon sağlamak.

F) Şehir ve kasabalarda imar ile ilgili içme suyu, lâğım tesisleri, yol, elektrik ve saire gibi âmme hizmetlerine mütaallik işlerin alâkalı idarelerin talebi üzerine projelerini yapmak, yaptırmak ve bunların salâhiyetli mercilerce tasdikini veya tekenmülünü sağlamak ve bu projelere göre tatbikata geçilmesini temin etmek veya bu hususlarda gerekli yardımlarda bulunmak.

MADDE 10. — Mesken Umum Müdürlüğünün vazifeleri şunlardır :

A) Yurdun mesken durumunu ve ihtiyacını tesbit etmek ve bu ihtiyacın giderilmesi için kısa ve uzun vâdeli mesken programları yapmak ve bunların tatbikini sağlamak.

B) Şehir, kasaba ve köylerde sıhhi, sağlam ve ucuz mesken inşaatı için gerekli eüdlere yapmak ve bunların tatbikini sağlamak.

Da. E.

B. E.

kabe etmek, plân tatbikatı yapacaklara gerekli yardımı yapmak,

E) İmar ile ilgili faaliyetlerde bulunan diğer vekâlet veya müesseselerle daireler arasında imar plânları ve programlarının ihzar ve tatbikatında irtibat ve koordinasyon sağlamak.

F) Şehir ve kasabalarda imar ile ilgili içme suyu, lâğım tesisleri, yol, elektrik ve sair gibi âmme hizmetlerine mütaallik işlerin alâkalı idarelerin talebi üzerine projelerini yapmak, yaptırmak ve bunların salâhiyetli mercilerce tasdikini veya tekmülünü sağlamak ve bu projelere göre tatbikata geçilmesini temin etmek, veya bu hususlarda gerekli yardımlarda bulunmak.

MADDE 10. — Nafia Encümeninin onuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Mesken Umum Müdürlüğü'nün vazifeleri şunlardır :

A) Yurdun mesken durumunu ve ihtiyacını tesbit etmek ve bu ihtiyacın giderilmesi için kısa ve uzun vâdeli mesken programları yapmak ve bunların tatbikini sağlamak;

B) Şehir, kasaba ve köylerde sıhhi, sağlam ve ucuz mesken inşası için gerekli etüdleri yapmak ve bunların tatbikini sağlamak;

olan bölgelerini etüd etmek ve bu bölgelerde nüfus kesafeti, toprak yokluğu veya verimsizliği yüzünden başka bölgelere nakillerini talep ve arzu edenlerin iskânlarını sağlamak,

C) Yabancı memleketlerden gelecek göçmen ve mültecilerle yurt içinde hususi kanunlarına göre iskân edilecek vatandaşlardan çiftçi olanların iskânları için Toprak Umum Müdürlüğü ile müştereken plânlar tanzim etmek,

D) Zelzele, heyelân, su baskını, kaya sükkütü gibi tabii âfetlerden evvel ve sonra alınacak tedbirleri alâkalı Vekâletlerle müştereken tesbit etmek, tabii âfetlere ve toplu yangınlara mâruz kalan yerlerde halkın meskenlerini süratle yapmak ve yerleştirilmelecinin sağlamak,

E) İskâna dair diğer bileümle işlerle iştiغال etmek.

MADDE 11. — Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğünün vazifeleri şunlardır :

A) Memleketin yapı malzemesi ihtiyacını cins, vasıf ve miktar bakımından tesbit ve bu ihtiyacın karşılanması çarelerini aramak.

B) Yapı malzemesi, cins ve vasıflarına ait tetkik ve tecrübeler yapmak, yerli mamulâtın rasyonel istihsalı imkânlarını araştırmak bu maksatla lâboratuvarlar kurmak,

C) Yurdun muhtelif bölgelerinde hali faaliyetinde bulunan yapı malzemesi sanayiinin inkişaf imkânlarının aranmasını ve yeniden kurulması mümkün olanların tesisinin teşvik edilmesini, yapı malzemesi norm ve standartlarının tesbitini ve istihsalin bunlara göre yapılmasını temin hususlarında Sanayi Vekâletiyle,

D) Yurt ihtiyacını temin için yapı malzemesi ithalât ve ticaretini tanzimde Ticaret Vekâletiyle, işbirliği yapmak.

MADDE 12. — Zat İşleri Müdürlüğü :

Vekâletin memur ve hizmetlilerini sicil, tahakkuk ve diğer her türlü zat işlerini yürütür.

MADDE 13. — Levazım ve Evrak İşleri Müdürlüğü :

Vekâletin her türlü levazım ve ayniyat iş-

C) Islaha muhtaç mesken topluluklarının ıslahı veya tasfiye çarelerini araştırmak ve tatbikata geçilmesini temin etmek.

D) Evsiz vatandaşları birer mesken sahibi yapacak veya mutedil kiralarla barınmalarını sağlayacak tedbirleri almak.

E) Toplu mesken inşaat hareketlerini teşvik ve toplu mesken inşaatı yapacak belediyelerle daire ve teşekküller arasında iş birliği temin, yapı kooperatiflerinin çalışmalarını gayelerine tevcih etmek ve tip, statülerini yapmak, inşaat ve idare işlerini murakabe etmek.

F) Şehir, kasaba ve köylerde, hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yapılacak meskenler için kredi müesseseleri tarafından verilen mesken kredilerinin ve yapılan çeşitli yardımların tahsis şartlarını tâyin ve tanzim etmek tetkik ve tasdik eylemek ve tatbikatını murakabe etmek.

MADDE 11. — Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğünün vazifeleri şunlardır :

A) Memleketin yapı malzemesi ihtiyacını cins, vasıf ve miktar bakımından tesbit ve bu ihtiyacın karşılanması çarelerini aramak.

B) Yapı malzemesi, cins ve vasıflarına ait tetkik ve tecrübeler yapmak, yerli mamulâtın rasyonel istihsalı imkânlarını araştırmak, bu maksatla lâboratuvarlar kurmak.

C) Yurdun muhtelif bölgelerinde hâli faaliyetinde bulunan yapı malzemesi sanayiinin inkişaf imkânlarının aranmasını ve yeniden kurulması mümkün olanların tesisinin teşvik edilmesini, yapı malzemesi norm ve standartlarının tesbitini ve istihsalin bunlara göre yapılmasını temin hususlarında alâkalı Vekâletle,

D) Yurt ihtiyacını temin için yapı malzemesi ithalât ve ticaretini tanzimde alâkalı Vekâletle iş birliği yapmak.

MADDE 12. — Hükümetin on ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Hükümetin on üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

B. E.

C) İslaha muhtaç mesken topluluklarının islahı veya tasfiye çarelerini araştırmak ve tatbikata geçilmesini temin etmek;

D) Evsiz vatandaşları birer mesken sahibi yapmak veya mutedil kiralarla barınmalarını sağlayacak tedbirleri almak;

E) Toplu mesken inşaat hareketlerini teşvik ve toplu mesken inşaatı yapacak belediyelerle daire ve teşekküller arasında iş birliği temin, yapı kooperatiflerinin çalışmalarını gayelerine tevcih etmek ve tip statülerini yapmak, inşaat ve idare işlerini murakabe etmek;

F) Şehir, kasaba ve köylerde, hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yapılacak meskenler için sermayelerinin yarısından fazlası veya tamamı Devlete veya mahallî idarelere ait bulunan kredi müesseseleri tarafından verilen mesken kredilerinin ve yapılan çeşitli yardımların tahsis şartlarını tâyin ve tanzim etmek, tatbikatını murakabe etmek.

MADDE 11. — Nafia Encümeninin on birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğünün vazifeleri şunlardır :

A) Memleketin yapı malzemesi ihtiyacını cins, vasıf ve miktar bakımından tesbit ve bu ihtiyacın karşılanması çarelerini aramak;

B) Yapı malzemesi, cins ve vasıflarına ait tetkik ve tecrübeler yapmak, yerli mamulâtın rasyonel istihsalı imkânlarını araştırmak, bu maksatla lâboratuvarlar kurmak;

C) Yurdun muhtelif bölgelerinde hali faaliyette bulunan yapı malzemesi sanayiinin inkişaf imkânlarının aranmasını ve yeniden kurulması mümkün olanların tesisinin teşvik edilmesini, yapı malzemesi norm ve standartlarının tesbitini ve istihsalın bunlara göre yapılmasını temin hususlarında;

D) Yurt ihtiyaçlarını temin için yapı malzemesi ithalât ve ticaretini tanzimde alâkalı vekâletlerle iş birliği yapmak.

MADDE 12. — Nafia Encümeninin on ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Zatişleri Müdürlüğü :
Vekâletin memur ve hizmetlilerinin sicil, tahakkuk ve zatişlerini yürütür.

MADDE 13. — Nafia Encümeninin on üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Na. E.

leri ile vekâlete gelen ve vekâletten çıkan evrak ve umumi arşiv işlerini yapar.

MADDE 14. — Müşavere Heyeti :

Vekil tarafından tetkiki ve karara bağlanması istenen mevzuları tetkik eder ve karara bağlar. Müşavere heyeti vekil veya müsteşarın başkanlığında Vekâlet Tetkik Heyeti Reisi, umum müdürleri ve hukuk müşaviri ve müessesese umum müdürleri ile Vekil tarafından davet edilecek, mevzuu ile ilgili sair mütehasıs zevattan müteşekkildir. Müşavere heyetinin toplantı zamanı, tereküp tarzı müzakere usulü ve huzur hakları ile diğer hususlar nizamname ile tâyin olunur.

MADDE 15. — Disiplin Komisyonu :

Müsteşar veya tevkil edeceği zatın başkanlığı altında Teftiş Heyeti Reisi, Hukuk Müşaviri, Daire Reis ve umum müdürleri ve Zat İşleri Müdüründen müteşekkildir.

Dördüncü bölüm

Tâyinler ve kadrolar

MADDE 16. — İmar ve İskân Vekâletinin aylıklı kadroları, ihtisas mevkileri ayrıca işaretleme suretiyle bağlı (1) sayılı cetvelde gösterilmiş ve bunlar 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvele eklenmiştir. İmar ve İskân Vekâleti teşkilâtından 5 nci ve daha yukarı derecede bir memuriyete veya vekâlet müfettişliğine alacak olanlar müşterek karar ile, bunların dışında kalanlar vekâletçe tâyin olunur.

MADDE 17. — İmar ve İskân Vekili merkez ve taşra teşkilâtında istihdam etmekte olduğu her hangi bir memur veya müstahdemi ifası vekâlete ait bir iş için, orada vekâlet teşkilâtı veya münhal vazife bulunup bulunmaması ile mukayyedolmaksızın, kadrosunda gösterilen tahsisat ile, merkez veya taşrada dilediği gibi kullanabilir.

MADDE 14. — Müşavere Heyeti :

Vekil tarafından tetkiki ve karara bağlanması istenen mevzuları tetkik eder ve mütalâasını bildirir. Müşavere Heyeti Vekil veya Müsteşarın başkanlığında Vekâlet Tetkik Heyeti Reisi, Umum Müdürleri ve Hukuk Müşaviri ve müessesese Umum Müdürleri ile Vekil tarafından davet edilecek mevzu ile ilgili sair mütehasıs zevattan müteşekkildir. Müşavere Heyetinin toplantı zamanı, tereküp tarzı, müzakere usulü ve huzur hakları ile diğer hususlar nizamname ile tâyin olunur.

MADDE 15. — Hükümetin on beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tâyinler ve kadrolar :

MADDE 16. — Hükümetin on altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Hükümetin on yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

B. E.

MADDE 14. — Nafia Encümeninin on dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Disiplin Komisyonu :
Müsteşar veya tevkil edeceği zatın başkanlığı altında tetkik heyeti reisi, hukuk müşaviri ve umum müdürleri ve zatişleri müdüründen müteşekkildir.

Dördüncü Bölüm

Tâyinler ve kadrolar

MADDE 16. — İmar ve İskân Vekâletinin aylıklı kadroları ihtisas mevkileri ayrıca işaretlenmek suretiyle bağlı (1) sayılı cetvelde gösterilmiş ve bunlar 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvele eklenmiştir. İmar ve İskân Vekâleti teşkilâtından 5 nci ve daha yukarı derecede bir memuriyete veya Vekâlet Müfettişliğine alınacak olanlar müşterek karar ile, bunların dışında kalanlardan 9 neu dereceye kadar olan (bu derece dâhil) vilâyet memurları Vekâletçe valiler emrine tâyin olunur. Diğer vilâyet memurlarının tâyini 5442 sayılı Kanuna göre yapılır.

MADDE 17. — Nafia Encümeninin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Dahiliye Encümeninin 15 nci maddesi 14 nü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Dördüncü Bölüm

Tâyinler ve kadrolar

MADDE 15. — Dahiliye Encümeninin 16 nci maddesi 15 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — İmar ve İskân Vekili merkez ve taşra teşkilâtında istihdam etmekte olduğu her hangi bir memur veya müstahdeni ifası vekâlete ait bir iş için, orada vekâlet teşkilâtı veya münhal vazife bulunup bulunmaması ile mukayyet olmaksızın, kadrosunda gösterilen tahsisat ile merkez veya taşrada dilediği yerde istihdam edebilir.

Hü.

Beşinci bölüm

Çeşitli hükümler

MADDE 18. — Türkiye Emlâk Kredi Bankası hakkında 4947 sayılı Kanunla Maliye Vekâletine, İller Bankası hakkındaki 4759 sayılı Kanunla Dahiliye Vekâletine tanınmış olan vazife, hak ve salâhiyetler, 4947 sayılı Kanunla Türkiye Emlâk Kredi Bankasının umumi heyetlerinde Hazineye ait (A) grubu hisse senetlerini temsil hakkı İmar ve İskân Vekâletine devredilmiştir. Şu kadar ki, 4947 sayılı Kanununun 8 nci maddesi hükmü mahfuzdur.

Türkiye Emlâk Kredi Bankası ile İller Bankasının hazırlıyacıkları iş programları İmâr ve İskân Vekâleti tarafından tasdik olunduktan sonra tatbik olunur.

MADDE 19. — 5237 sayılı Kanununun 40 - 42 nci ve 6802 sayılı Kanununun 66 ncı maddelerinde Dahiliye Vekâleti emrinde toplanacağı yazılı bulunan fon hesapları İmar ve İskân Vekâleti emrinde toplanır. Bunların belediyelere tahsis ve tevzii 5116 sayılı Kanun hükümleri dairesinde İmar ve İskân Vekâletince yapılır. Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar mütaakıp yıllar tahsisatı karşılık gösterilmek suretiyle yapılan tahsisler ve bunların faizleri bu fondan karşılanır.

MADDE 20. — 3611 sayılı Kanunla Nafia Vekâletinin vazifeleri meyanında bulunan imar işleri ile tabii âfetler dolayısıyla hususi kanunlarla Nafia Vekâletine verilmiş olan vazife ve salâhiyetler bütün hukuk ve vekaibiyle İmar ve İskân Vekâletine devrolunmuştur. Gerek bu işlerin ifası zımında 3611 sayılı Kanun ve gerek 1351, 3196, 4623, 4759, 6665 ve 6785 sayılı kanunlar ile diğer kanun ve nizamnameler şehircilik ve imar işleri hakkında Nafia Vekiline ve Nafia Vekâletine, meriyette bulunan İskân kanunlarıyla diğer vekâletlere ve Toprak ve İskân Umum Müdürlüğüne ayrı ayrı verilmiş olan ve yine 6143 sayılı Kanunla muaddel 4947 sayılı Kanununun 9 ncu maddesi ile İera Vekilleri Heyetine tanınan hak, vazife ve salâhiyetler İmar ve İskân Vekâletince ifa ve istimal edilmek üzere bu Vekâlete devredilmiştir.

Na. E.

Çeşitli hükümler

MADDE 18. — Hükümetin on sekizinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Hükümetin on dokuzuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — 5840 sayılı Kanunla Başve-kâlete bağlanmış obulunan Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğü İmar ve İskân Vekâletine bağlanmıştır.

Da. E.

Beşinci Bölüm

Çeşitli hükümler

MADDE 18. — Nafia Encümeninin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Nafia Encümeninin on dokuzuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Nafia Encümeninin yirminci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

Beşinci Bölüm

Çeşitli hükümler

MADDE 17. — Hükümetin 18 nci maddesi 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Hükümetin 19 ncu maddesi 18 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Nafia Encümeninin 20 nci maddesi 19 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — İmar ve İskân Vekâleti finansmanı kendi tarafından temin edilmek kaydıyla köy meskenleri inşaaı hususunda tesbit edilecek esaslar ve şartlar dairesinde sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait ve iş mevzuları bu kanun hükümleri ile ilgili bulunan bankalar ve bunlara bağı müesseselere vazife verebilir.

MADDE 21. — 3611 sayılı Kanunla Nafia Vekâletinin vazifeleri meyanında bulunan imar işleri ile tabii âfetler dolayısıyla hususi kanunlarla Nafia Vekâletine verilmiş olan vazife ve salâhiyetler bütün hukuk ve vecaibiyle İmar ve İskân Vekâletine devrolunmuştur. Gerek bu işlerin ifası zımında 3611 sayılı Kanun ve gerek 1351, 3196, 4623, 4759, 6665 ve 6705 sayılı kanunlar ile diğerk kanun ve nizamnameler, şehircilik ve imar işleri hakkında Nafia Vekiline ve Nafia Vekâletine 5840 sayılı Kanunla Başvekâlete devredilmiş olan ve meriyette bulunan toprak ve iskân kanunları ile diğerk vekâletlere ayrı ayrı verilmiş olan ve yine 6143 sayılı Kanunla maddel 4947 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi ile İera Vekilleri Heyetine tanınan hak, vazife ve salâhiyetle İmar ve İskân Vekâletince ifa ve istimal edilmek üzere bu vekâlete devredilmiştir.

MADDE 22. — Finansmanı İmar ve İskân Vekâleti tarafından temin edilmek kaydıyla köy meskenleri inşaaı hususunda tesbit edilecek esaslar ve şartlar dairesinde sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait ve iş mevzuları bu kanun hükümleri ile ilgili bulunan bankalar ve bunlara bağı müesseselere vazife verebilir.

MADDE 23. — İmar ve İskân Vekâleti kendisine verilen vazifelerini çıkaracağı nizamnamelerle ifa eder.

MUVAKKAT MADDE 1. — Nafia Vekâletinin İmar ve İskân Vekâletine intikal eden işlerine, Dahiliye Vekâletinin İller Bankası ile ilgili muamelelerine ait dosyalar ve evrak ile Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğünde bulunan işkân işlerine ait bilûmum dosya, defter ve kayıtlar ve makina, alât ve edevat ile malzeme ve demirbaşlar ve yapılmakta olan yapı ve tesisler İmar ve İskân Vekâletine devrolunmuştur. Bu devir muamelesi en geç altı ay zarfında yapılır.

MUVAKKAT MADDE 1. — Nafia Vekâletinin İmar ve İskân Vekâletine intikal eden işlerine, Dahiliye Vekâletinin İller Bankası ile ilgili muamelelerine ait dosyalar ve evrak İmar ve İskân Vekâletine devrolunmuştur. Bu devir muamelesi en geç altı ay zarfında yapılır.

MUVAKKAT MADDE 2. — 3656 sayılı Kanun ile Toprak ve İskân Umum Müdürlüğüne ait 5613 sayılı Kanuna bağı (1) sayılı cetvellerde yazılı kadrolardan ilişik 2 sayılı cetvelde yazılı olanlar kaldırılmıştır. Bu kadrolarda müstahdem olan memurlar, yeniden tâyinleri yapıl-

MUVAKKAT MADDE 2. — 3656 ve 4644 sayılı kanunlara bağı (1) numaralı cetvellerde gösterilen Nafia Vekâletine ait kadrolardan işbu kanuna ekli (2) numaralı cetvelde gösterilenler kaldırılmıştır.

Da. E.

MADDE 21. — 3611 sayılı Kanunla Nafia Vekâletinin vazifeleri meyanında bulunan imar işleri ile tabii âfetler dolayısıyla hususi kanunlarla Nafia Vekâletine verilmiş olan vazife ve salâhiyetler bütün hukuk ve vecaibiyle İmar ve İskân Vekâletine devrolunmuştur. Gerek bu işlerin ifası zımında. 3611 sayılı Kanunun ve gerek 1351, 3196 sayılı kanunlarla Dahiliye Vekâletine ve 4623, 4759, 6665 ve 6785 sayılı kanunlar ve diğer kanun ve nizamnamelerle şehircilik ve imar işleri hakkında Nafia Vekiline ve Nafia Vekâletine, 5840 sayılı Kanunla Başvekâlete ve meriyette bulunan Toprak ve İskân kanunları ile diğer vekâletlere ayrı ayrı verilmiş olan ve yine 6143 sayılı Kanunla muaddel 4947 sayılı Kanunun dokuzuncu maddesi ile İcra Vekilleri Heyetine tanınan hak, vazife ve salâhiyetler İmar ve İskân Vekâletince ifa ve istimal edilmek üzere bu vekâlete devredilmiştir.

MADDE 22. — Finansmanı İmar ve İskân Vekâleti tarafından temin edilmek kaydıyla köy meskenleri inşaatı hususunda tesbit edilecek esaslar ve şartlar dairesinde sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait ve iş mevzuları bu kanun hükümleri ile ilgili bulunan bankalar ve bunlara bağlı müesseselere bu vekâlet vazife verebilir.

MADDE 23. — Vekâlet kendisine mevdu vezaifin ifasını nizamnamelerle tanzim eder.

MUVAKKAT MADDE 1. — Nafia Encümeninin muvakkat birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Nafia Encümeninin muvakkat ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MADDE 20. — Dahiliye Encümeninin 21 nci maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Finansmanı Hükümetçe temin edilmek kaydıyla köy meskenleri ve iş yerleri inşası hususunda tesbit edilecek esaslar ve şartlar dairesinde sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait ve iş mevzuları bu kanun hükümleri ile ilgili bulunan bankalar ve bunlara bağlı müesseselere vekâleti alâkalı vekâletin muvafakatiyle İmar ve İskân vazife verebilir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Nafia Encümeninin muvakkat 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Nafia Encümeninin muvakkat 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

maksızın İmar ve İskân Vekâleti kadrolarına işgal ettikleri kadrolarda aldıkları maaşlarla aynen intikal ederler.

MUVAKKAT MADDE 3. — 3656 ve 4644 sayılı kanunlara bağlı (1) numaralı cetvellerde gösterilen Nafia Vekâletine ait kadrolardan işbu kanuna ekli (3) numaralı cetvelde gösterilenler kaldırılmıştır.

MADDE 22. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 23. — Bu kanun hükümlerini İera-ya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

30 . I . 1958

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili ve
Başvekil Yardımcısı

Devlet Vekili
E. Kalafat
Adliye Vekili
E. Budakoğlu
Dahiliye Vekili
N. Gedik
Maliye Vekili
H. Polatkan
Nafia Vekili
T. İleri

Devlet Vekili
M. Kurbanoğlu
Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes
Hariciye Vekili
F. R. Zorlu
Maarif Vekili
C. Yardımcı
Ticaret Vekili
A. Aker

MADDE 24. — Hükümetin yirmi ikinci mad-
desi yirmi dördüncü madde olarak aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 25. — Hükümetin yirmi üçüncü
maddesi yirmi beşinci madde olarak aynen ka-
bul edilmiştir.

Sih. ve İç. Mua. Vekili
Dr. Lâtfi Kırdar

Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsman

Ziraat Vekili
N. Ökmen

Münakalât Vekili
F. Uçaner

Çalışma Vekili
H. Erkmen

Sanayi Vekili
S. Ağaoğlu

Bas. - Yay. ve Turz. Vekili
S. Yırcalı

İmar Vekili
M. Berk

Da. E.

B. E.

MUVAKKAT MADDE 3. — Bu kanuna bağılı (1) sayılı cetvelde yazılı kadrolardan ilişik (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağılı (L) işaretli cetvele eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Bu kanuna bağılı (D) işaretli cetvelde gösterilen kadrolar 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağılı (D) işaretli cetvele eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağılı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin Nafia Vekâleti kısındaki tahsisatlardan İmar ve İskân Vekâletine taallük edenlerini, Nafia ve İmar ve İskân Vekâletlerinin teklifi üzerine aynı cetvellerde İmar ve İskân Vekâleti başlığı altında yeniden açılacak kısım ve tertiplere nakletmeye Maliye Vekili mezundur.

MADDE 24. — Nafia Encümeninin yirmi dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Nafia Encümeninin yirmi beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Hükümetin 22 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Hükümetin 23 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

İmar ve İskân Vekâleti

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
<i>MERKEZ TEŞKİLÂTI</i>				<i>İskân Umum Müdürlüğü</i>			
2	Müsteşar	1	125	3	Umum müdür (İhtisas yeri)	1	100
3	Müsteşar Muavini	1	100	4	» » muavini (İhtisas yeri)	1	90
<i>Hususi Kalem Müdürlüğü</i>				6	Şube müdürü	2	70
6	Müdür	1	70	7	» müdür muavini	1	60
<i>Tetkik Heyeti Reisliği</i>				8	» » » (İhtisas yeri)	2	50
2	Reis (İhtisas yeri)	1	125	4	İnşaat işleri müdürü (İhtisas yeri)	1	90
3	Üye (» »)	5	100	5	Mühendis (İhtisas yeri)	1	80
4	Uzman (» »)	2	90	5	Mimar (» »)	1	80
5	Uzman (» »)	2	80	6	» (» »)	1	70
6	Şube Müdürü (» »)	1	70	<i>Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü</i>			
<i>Teftiş Heyeti Reisliği</i>				3	Umum müdür (İhtisas yeri)	1	100
3	Reis	1	100	4	» » muavini (İhtisas yeri)	1	90
4	Başmüfettiş	1	90	3	Y. Mühendis veya Y. Mimar (İhtisas yeri)	5	100
5	Birinci Sınıf Müfettiş	2	80	4	Y. Mühendis veya Y. Mimar (İhtisas yeri)	2	90
6	İkinci Sınıf Müfettiş	2	70	4	Uzman (İhtisas yeri)	2	90
7	Üçüncü Sınıf Müfettiş	2	60	<i>Zat İşleri Müdürlüğü</i>			
<i>Hukuk Müşavirliği</i>				6	Müdür	1	70
3	1 nci Hukuk Müşaviri	1	100	7	» muavini	1	60
4	2 » » »	1	90	8	Mutemet	1	50
5	3 » » »	1	80	5	Doktor	1	80
6	Başraportör	1	70	<i>Levazım ve Evrak İşleri Müdürlüğü</i>			
7	Raportör	1	60	6	Müdür	1	70
<i>İmar ve Mesken Umum Müdürlüğü</i>				7	» muavini	1	60
3	Umum müdür (İhtisas yeri)	1	100	7	Ayniyat muhasibi	1	60
4	» » muavini (İhtisas yeri)	2	90	<i>Diğer Merkez Memurları</i>			
3	Y. Mühendis veya Y. Mimar (İhtisas yeri)	8	100	6	Başraportör	2	70
4	Y. Mühendis veya Y. Mimar (İhtisas yeri)	8	90	7	Raportör	3	60
3	Uzman (Jeolog) (İhtisas yeri)	1	100	8	Şef	9	50
4	Uzman (» »)	2	90				
5	» (» »)	1	80				

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
9	»	10	40	7	Raportör	6	60
10	»	8	35	8	Şef	6	50
11	Memur	20	30	9	»	12	40
5	Ressam (İhtisas yeri)	2	80	10	Memur	3	35
6	» (» »)	2	70	5	Ressam (İhtisas yeri)	4	80
4	Başmütercim	1	90	6	» (» »)	5	70
<i>Vilâyetler Memurları</i>				5	Topoğraf (İhtisas yeri)	6	80
3	Bölge Müdürü (Y. Mühendis, Y. Mimar - İhtisas yeri)	6	100	4	İskân Müdürü	5	90
4	İmar Müdürü (Y. Mühendis, Y. Mimar - İhtisas yeri)	3	90	5	» »	7	80
5	İmar Şefi (Mühendis veya Mimar - İhtisas yeri)	3	80	6	» »	5	70
3	Y. Mühendis veya Y. Mimar (İhtisas yeri)	6	100	7	» »	8	60
4	Y. Mühendis veya Y. Mimar (İhtisas yeri)	12	90	8	» »	8	50
5	Y. Mühendis veya Y. Mimar (İhtisas yeri)	9	80	9	» »	17	40
6	Mühendis veya Mimar (İhtisas yeri)	18	70	9	İskân Şefi	35	40
				10	» »	30	35
				11	Memur	35	30
				12	»	40	25
				13	»	50	20
				14	»	43	15
				8	Fen Memuru	3	50
				9	» »	12	40
				10	» »	19	35

[2] SAYILI CETVEL

Toprak ve İskân Umum Müdürlüğü

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
MERKEZ				9	Desinatör	2	40
4	Umum Müdür Muavini	1	90	9	Müfettiş	3	40
6	Şube Müdürü	2	70	VİLÂYETLER TEŞKİLÂTI			
8	Şube Müdür Muavini	3	50	5	İskân Müdürü	2	80
9	Şef	6	40	6	» »	4	70
10	Tetkik Memuru	3	35	7	» »	6	60
11	Memur	6	30	8	» »	8	50
12	»	6	25	9	» »	17	40
5	Hukuk Müşaviri	1	80	9	» Şefi	35	40
7	Hukuk Müşaviri Raportörü	1	60	10	» »	30	35
4	Teknik işleri Başkanı (İhtisas yeri)	1	90	11	Memur	35	30
5	Mühendis (İhtisas yeri)	1	80	12	»	40	25
5	Mimar » »	1	80	13	»	50	20
6	» » »	1	70	14	»	43	15
7	Fen Memuru	2	60	8	Fen Memuru	3	50
8	» »	2	50	9	» »	12	40
				10	» »	19	35

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
MEKEZ TEŞKİLÂTI							
2	Müsteşar	1	125	4	Umum Müdür Muavini (İhtisas yeri - Teknik)	1	90
3	Müsteşar muavini (Teknik) (Y. Mimar Y. Mühendis)	1	100	3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	4	100
Hususi Kalem Müdürlüğü							
6	Müdür	1	70	4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	4	90
Tetkik Heyeti Reisliği							
2	Reis (İhtisas yeri - Teknik) Y. Mimar Y. Mühendis	1	125	3	Uzman (Jeolog) (İhtisas yeri)	1	100
3	Üye (İhtisas yeri - 3 Teknik - 2 İdari)	5	100	4	Uzman (İhtisas yeri)	1	90
4	Uzman (İhtisas yeri - 1 Teknik - 1 İdari)	2	90	5	Uzman (İhtisas yeri)	1	80
5	Uzman (İhtisas yeri - 1 Teknik - 1 İdari)	2	80	Mesken Umum Müdürlüğü			
6	Şube müdürü (İhtisas yeri - İdari)	1	70	3	Umum Müdür (İhtisas yeri - Teknik) Y. Mimar, Y. Mühendis	1	100
Teftiş Heyeti Reisliği							
3	Reis (Teknik - Y. Mimar Y. Mühendis)	1	100	4	Umum Müdür Muavini (İdari)	1	90
4	Başmüfettiş (Teknik - İdari)	1	90	3	Y. Mimar veya Y. Mühendis	4	100
5	Birinci sınıf müfettiş (1 Teknik - 1 İdari)	2	80	4	Y. Mimar veya Y. Mühendis	4	90
6	İkinci sınıf müfettiş (1 Teknik - 1 İdari)	2	70	4	Uzman	1	90
7	Üçüncü sınıf müfettiş (1 Teknik 1 İdari)	2	60	Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü			
Hukuk Müşavirliği							
3	Birinci hukuk müşaviri	1	100	3	Umum Müdür (İhtisas yeri - Teknik) Y. Mimar, Y. Mühendis	1	100
4	İkinci hukuk müşaviri	1	90	4	Umum Müdür Muavini (İhtisas yeri - Teknik) Y. Mimar, Y. Mühendis	1	90
6	Baş roportör	1	70	3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	5	100
7	Roportör	1	60	4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	2	90
Plânlama ve İmar Umum Müdürlüğü							
3	Umum Müdür (İhtisas yeri - Teknik) Y. Mimar, Y. Mühendis)	1	100	4	Uzman (İhtisas yeri)	2	90
Zat İşleri Müdürlüğü							
6	Müdür	1	70	6	Müdür	1	70
7	Müdür Muavini	1	60	7	» muavini	1	60
8	Mutemet	1	50	7	Ayniyat muhasibi	1	60
5	Doktor	1	80	Levazım Evrak İşleri Müdürlüğü			

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
<i>Diğer merkez memurları</i>				5	İmar şefi (İhtisas yeri) Mühendis veya mimar	3	80
6	Başraportör	2	70	3	Y. mimar veya Y. mühendis (İhtisas yeri)	6	100
7	Raportör	3	60	4	Y. mimar veya Y. mühendis (İhtisas yeri)	12	90
8	Şef	9	50	5	Y. mimar veya Y. mühendis (İhtisas yeri)	9	80
9	»	4	40	6	Mimar veya mühendis (İhtisas yeri)	18	70
10	»	5	35	7	Raportör	6	60
11	Memur	14	30	8	Şef	6	50
5	Ressam (İhtisas yeri)	2	80	9	»	12	40
6	» » »	2	70	10	Memur	3	35
4	Başmütercim	1	90	5	Ressam (İhtisas yeri)	4	80
<i>Vekâletler memurları</i>				6	» » »	5	70
3	Bölge müdür (İhtisas yeri) Y. milar Y. mühendis	6	100	5	Topoğraf » »	6	80
4	İmar müdür (İhtisas yeri) Y. mimar Y. mühandis	3	90				

[2] SAYILI CETVEL

Hükümetin üç numaralı cetveli iki numaralı cetvel olarak aynen kabul edilmiştir.

Dahiliye Encümeninin tadiline bağlı cetveller

Nafia Encümeninin tadiline bağlı cetveller aynen kabul edilmiştir.

Bütçe Encümenininin tadiline bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

İmar ve İskân Vekâleti

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
MERKEZ TEŞKİLATI				<i>Mesken Umum Müdürlüğü</i>			
2	Müsteşar	1	125	3	Umum Müdür (ihtisas yeri)	1	100
3	Müsteşar muavini	1	100	4	» » Muavini » »	1	90
<i>Hususi Kalem Müdürlüğü</i>				3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (ihtisas yeri)	4	100
6	Müdür	1	70	4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (ihtisas yeri)	4	90
<i>Tetkik Heyeti Reislâğı</i>				4	Uzman (ihtisas yeri)	1	90
2	Reis (İhtisas yeri)	1	125	<i>Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü</i>			
3	Üye (» »)	5	100	3	Umum Müdür (ihtisas yeri)	1	100
4	Uzman (» »)	2	90	4	» » Muavini » »	1	90
5	» (» »)	2	80	3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (ihtisas yeri)	5	100
6	Şube Müdürü (» »)	1	70	4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (ihtisas yeri)	2	90
<i>Teftiş Heyeti Reislâğı</i>				4	Uzman (ihtisas yeri)	2	90
3	Reis	1	100	<i>Zatîşleri Müdürlüğü</i>			
4	Başmüfettiş	1	90	6	Müdür	1	70
5	Birinci Sınıf Müfettiş	2	80	7	Müdür Muavini	1	60
6	İkinci Sınıf Müfettiş	2	70	8	Mutemet	1	50
7	Üçüncü Sınıf Müfettiş	2	60	5	Doktor	1	80
<i>Hukuk Müşavirliği</i>				<i>Levazım ve Evrak İşleri üdürlüğü</i>			
3	Birinci Hukuk Müşaviri	1	100	6	Müdür	1	70
4	İkinci Hukuk Müşaviri	1	90	7	Müdür Muavini	1	60
6	Başraportör	1	70	7	Ayniyat Muhasibi	1	60
7	Raportör	1	60	<i>Diğer merkez memurları</i>			
<i>Plânlama ve İmar Umum Müdürlüğü</i>				6	Başraportör	2	70
3	Umum Müdür (ihtisas yeri)	1	100	7	Raportör	3	60
4	» » Muavini » »	1	90	8	Şef	9	50
3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (ihtisas yeri)	4	100	9	»	4	40
4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (ihtisas yeri)	4	90	10	»	5	35
3	Uzman (jeoloğ) (ihtisas yeri)	1	100	11	Memur	14	30
4	Uzman » »	1	90	5	Ressam (İhtisas yeri)	2	80
5	» » »	1	80	6	» (» »)	2	70
				4	Başmütercim	1	90

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
VİLÂYETLER MEMURLARI				5	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	9	80
3	Bölge Müdürü (Y. Mimar - Y. Mühendis - ihtisas yeri)	6	100	6	Mimar veya Mühendis (İhtisas yeri)	18	70
4	İmar müdürü (Y. Mimar - Y. Mühendis - ihtisas yeri)	3	90	7	Raportör	6	60
5	İmar Şefi (Mühendis veya mimar (İhtisas yeri)	3	80	8	Şef	6	50
3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	6	100	9	»	12	40
4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	12	90	10	Memur	3	35
				5	Ressam (İhtisas yeri)	4	80
				6	» (» »)	5	70
				5	Topoğraf (İhtisas yeri)	6	80

[2] SAYILI CETVEL

Lâyihaya ilişik (3) sayılı cetvel (2) sayılı cetvel olarak aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifine bağlı cetvel

[3] SAYILI CETVEL

Yapı ve İmar İşleri Dairesi

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
MERKEZ				<i>4644 sayılı Kanuna bağlı kadrolar</i>			
<i>3656 sayılı Kanuna bağlı kadrolar</i>				<i>Şehircilik Fen Heyeti</i>			
<i>Şehircilik Fen Heyeti</i>				4	Yüksek Mühendis veya Yüksek Mimar (İhtisas mevkii)	1	90
4	Başmühendis veya Başmimar (Müdür) (İhtisas yeri)	1	90	5	Yüksek Mühendis veya Yüksek Mimar (İhtisas mevkii)	2	80
5	Yüksek Mühendis	1	80	7	Yüksek Mühendis veya Yüksek Mimar	1	60
6	Yüksek Mühendis veya Yüksek Mimar	1	70	9	Ressam (İhtisas mevkii)	1	40
9	Yüksek Mühendis veya Yüksek Mimar	1	40				
10	Mühendis veya Fen Memuru	1	35				
11	Mühendis veya Fen Memuru	1	30			11	

İmar ve İskân Vekâleti

(L - Cetveli)

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
MERKEZ							
3	Müsteşar Muavini	1	100	4	Y. Mimar veya Y. Mühendis	1	90
<i>Tetkik Heyeti Reislîği</i>				4	Uzman	1	90
3	Üye (İhtisas yeri)	2	100	<i>Zatîşleri Müdürlüğü</i>			
4	Uzman » »	1	90	7	Müdür Muavini	1	60
5	Uzman » »	1	80	<i>Levazım ve Evrak İşleri Müdürlüğü</i>			
<i>Teftiş Heyeti Reislîği</i>				7	Müdür Muavini	1	60
4	Başmüfettiş	1	90	<i>Diğer merkez memurları</i>			
5	Birinci Sınıf Müfettiş	1	80	6	Başraportör	1	70
6	İkinci » »	1	70	8	Şef	4	50
7	Üçüncü » »	2	60	9	Şef	2	40
<i>Hukuk Müşavirliği</i>				10	Şef	2	35
6	Başraportör	1	70	11	Memur	3	30
<i>Plânlama ve İmar Umum Müdürlüğü</i>				5	Ressam (İhtisas yeri)	1	80
4	Umum Müdür Muavini (İhtisas yeri)	1	90	6	Ressam (İhtisas yeri)	1	70
3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	2	100	VİLÂYETLER MEMURLARI			
4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	2	90	3	Bölge Müdürü Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	3	100
4	Uzman » »	1	90	4	İmar Müdürü Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	1	90
<i>Mesken Umum Müdürlüğü</i>				5	İmar Şefi Mühendis veya Mimar (İhtisas yeri)	1	80
4	Umum Müdür Muavini (İhtisas yeri)	1	90	3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	3	100
3	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	2	100	4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	5	90
4	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	2	90	5	Y. Mimar veya Y. Mühendis (İhtisas yeri)	2	80
<i>Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü</i>				6	Mimar veya Mühendis (İhtisas yeri)	11	70
4	Umum Müdür Muavini	1	90	7	Raportör	3	60
3	Y. Mimar veya Y. Mühendis	2	100	8	Şef	3	50
<i>Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü</i>				9	»	5	40
4	Umum Müdür Muavini	1	90	5	Ressam (İhtisas yeri)	1	80
3	Y. Mimar veya Y. Mühendis	2	100	6	» (» »)	1	70
<i>Yapı Malzemesi Umum Müdürlüğü</i>				5	Topoğraf (» »)	3	80

İmar ve İskân Vekâleti

(D - Cetveli)

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
1. MERKEZ TEŞKİLÂTI							
2	Elektrikçi	1	400		Santral Memuru	2	300
	Kaloriferci	1	300		Hastabakıcı	1	300
	» yardımcısı	2	200	6	Başhademe	1	200
	Usta	1	400		Hademe	11	125
3	Şoför	1	400		Müvezzi	2	150
	»	3	300		Bekçi	2	125
4	Mütercim Daktilo	1	625	2. VİLÂYETLER TEŞKİLÂTI			
	Daktilo (Yabancı dil bilir)	4	400	1	Teknisiyen (Topoğraf)	3	625
	Daktilo	5	300	3	Şoför	5	300
	»	5	250	4	Daktilo	7	300
	»	5	200		»	5	250
5	Memur (Yabancı dil bilir)	4	625	5	Memur	6	300
	Memur	3	400	6	Hademe	14	125
	»	6	350		Bekçi	7	125
	»	3	200				

